

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leńnicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 199

Poznań, środa dnia 30 kwietnia 1930

Rok XXV

Władze administracyjne a agitacja na rzecz pism „sanacyjnych”

W toku ostatniej sesji sejmowej napiętnowano fakt wywierania przez pomorskie władze administracyjne nielegalnego nacisku na niższe urzędy administracyjno-samorządowe, ażeby się obowiązkowo zajęły werbowaniem abonentów dla „Dnia Pomorskiego”, pisma — jak wiadomo — partyjnie „sanacyjnego”, którego głównym twórcą jest sam wojewoda pomorski, p. Wrona-Lamot. Nowy minister spraw wewnętrznych p. Józewski oświadczył w Sejmie, iż wyda odpowiednie zarządzenie, uważa bowiem taką agitację urzędową za niedopuszczalną. Jak wiadomo, poprzednikiem p. Józefskiego był generał Sławoj-Składkowski.

Wobec oświadczenia ministra Józefskiego zwracamy mu uwagę, że podległa ministerstwu spraw wewnętrznych komenda główna policji państwowej w Warszawie rozesała latem roku zeszłego do komendantów wojewódzkich wezwanie, by się zajęli „jak najwydatniej” w swym resorcie werbunkiem abonentów dla warszawskiej „Polski Zbrojnej”. Pismo to jest przedsiębiorstwem prywatnym, związaniem ściśle z obozem „sanacyjnym”. Wezwanie komendanta głównego p. Maleszewskiego, rozkładające pracę na 8 miesięcy, brzmi w głównych swych ustępach, jak następuje:

M. S. W.
Komenda Główna Policji
Państwowej Nr. 28 883

Do
Wszystkich PP. Komendantów Wojewódzkich Pol. Państw.
Propagowanie czasopisma
„Polska Zbrojna”.

Redaktor naczelny czasopisma „Polska Zbrojna” zwrócił się do mnie z prośbą o poparcie akcji propagandowej redagowanego przez siebie czasopisma mającej na celu uzyskanie jak największej ilości prenumeratorów stałych w szeregach Policji Państwowej. Celem zapoznania policjantów z samym pismem wyraził gotowość bezpłatnego przesyłania tego organu na wszystkie posterunki w przeciągu miesiąca. Ponieważ z względów technicznych niemożliwym jest dla wydawnictwa przesyłanie naraz większej ilości egzemplarzy, bezpłatna miesięczna prenumerata udzielana będzie kolejno wszystkim posterunkom na terenie dwóch jednocześnie województw. Kolejność otrzymywania bezpłatnej prenumeraty, będzie następująca:

1. województwa Wileńskie i Nowogrodzkie
2. województwa Poleskie i Wołyńskie
3. województwa Poznańskie i Pomorskie
4. województwa Stanisławowskie i Tarnopolskie
5. województwa Lwowskie i Krakowskie
6. województwa Białostockie i Lubelskie
7. województwa Kieleckie i Łódzkie
8. województwa Warszawskie łącznie z Warszawą oraz województwo Śląskie.

Następuje ustęp, zalecający „Polskę Zbrojną”, jako dziennik, piszący wiele o sprawach wojskowych i przyjmujący korespondencje w kwestjach, dotyczących policji. Dokument kończy się

„Centrolew” za zwołaniem nadzwyczajnej sesji Sejmu

Warszawa, 30. 4. (Tel. wł.). Obrady centrolewu zakończyły się postanowieniem złożenia wniosku o zwołanie nadzwyczajnej sesji sejmowej. Dziś obradują 3 stronnictwa chłopskie: Wyzwolenie, Piast oraz Stronnictwo Chłopskie. Złożenie wniosku nastąpi w przyszłym tygodniu. (w)

Posel Patek u Litwinowa

Moskwa, 30. 4. (PAT.) Posel Patek złożył wizytę komisarzowi Litwinowowi i wyraził radość rządu polskiego z powodu nieudania się zamachu na poselstwo sowieckie w Warszawie. Posel Patek zapewnił Litwinowowi, że rząd polski przedsięwzię wszelkie potrzebne zarządzenia w celu wykrycia sprawców zamachu.

Poincaré o bezpieczeństwie Francji

Paryż, 30. 4. (Tel. wł.). Były premier Poincaré ogłosił w „Excelsior” artykuł pt.: „Z Londynu do Genewy”, w którym stwierdziwszy, że ani Locarno ani pakt Kelloga nie dały dostatecznego zabezpieczenia Francji, zwraca uwagę na deklarację niemiecką, złożoną Briandowi i zapowiadającą że Niemcy w okresie 10-letnim pobudują szereg mostów na Renie, co oczywiście będzie miało przedewszystkiem znaczenie strategiczne. Jeżeli się nadto zważy, że Niemcy bez przeszkody wytwarzają broń i amunicję w fabrykach sowieckich — to trudno uwierzyć w ich intencje pokojowe.

W końcu Poincaré przytacza artykuł z londyńskiego „Daily Herald”, którego autor zwraca uwagę, że Francja jest znowu zagrożona przez kompleks wrogów, datujący się od 100 lat. Wrogowie ci przewyższają Francję cyfrą swej ludności. Jeżeli dojdzie do współdziałania niemiecko-rosyjskiego albo niemiecko-włoskiego, to Francja nie będzie w stanie mu się przeciwstawić.

O przyjęcie Gdańska do „Biura Pracy”

Genewa, 29. 4. (Tel. wł.). Dyrektor międzynarodowego biura pracy Albert Thomas skierował wniosek wolnego miasta Gdańska o przyjęcie do międzynarodowego Biura Pracy — do generalnego sekretarza Ligi Narodów. Rada wykonawcza rozpatrując wniosek Gdańska postanowiła zwrócić się do Rady Ligi, aby ta wystoso-

wspomnianem już wezwaniem do komendantów wojewódzkich.

Na jego podstawie komenda wojewódzka w Poznaniu skierowała znów wezwanie do podległych jednostek policji państwowej w województwie, by „pp. komendanci wpłynęli na swoich podwładnych, by zaabonowali czasopismo „Polska Zbrojna”. Ponownem zaś pismem komendant wojewódzki monitował podległe jednostki, że jego „życzeniem jest, aby jak największa ilość policjantów „Polskę Zbrojną” zaprenumerowała”, że jednakowoż „samo zaprenumerowanie będzie tylko połową dzieła, idzie (bowiem) o to, aby policjanci pilnie to pismo czytali, co będzie zależeć od odpowiedniego nacisku przez komendantów powiatowych.” Pismo kończy się poleceniem „przekonania się w czasie inspekcji, czy policjanci z korzyścią to pismo czytają” i „zgłoszeniem imiennie, którzy policjanci pismo to zaabonowali”.

Dokumenty te są wymowne. Poza stroną zasadniczą zwracamy jeszcze uwagę na stronę praktyczną: na policjanta, który ma skromne dochody i obarczony jest różnymi składkami obowiązkowymi, wywiera się nacisk, równający się przymusowi, by abonował pismo codzienne, wychodzące w Warszawie, wskutek tego nie uwzględniające spraw miejskich, a kosztujące 5 zł

miesięcznie.

Ostatecznie nadmieniamy, że istnieje kilka pism fachowych, przeznaczonych dla policji.

A teraz inny przykład z innego województwa, dotyczący presji, wywieranej przez starostę w Krasnymstawie na korys pisma wybitnie „sanacyjnego” pt. „Ziemia Lubelska”. Oto dokument:

Krasnyastaw, dnia ..... 1930 r.
Pow. Związek Komunalny
Wydział Powiatowy
w Krasnymstawie

L. ....
Do
Urzędu Gminnego
w .....
Administracja gazety „Ziemia Lubelska” zwróciła się z prośbą do Pana Wojewody, iż Urząd gminny zalega za prenumeratę od 1. 1. 1929 r. do 1. 1. 1930 r. w sumie zł. .... gr. .... Przetę polecam w terminie najdalej do dnia 15 marca r. b. należną kwotę uregulować, jak również należy uregulować za te egzemplarze, które w roku bieżącym zostały przyjęte przez gminę. O ileby zaś Urząd gminy chciał zaprzestać prenumeraty, należy Administrację pismem powiadomić, co jednak nie zwalnia od obowiązku uregulowania zaległości.

Przynaglenia w powyższej sprawie nie będą stosowane, ponieważ termin wspomniany jest ostateczny. O wykonaniu Urząd gminy doniesie mi w terminie do dnia 20 marca r. b., adresując pismo do rąk własnych Przewodniczącego Wydziału.

Sekretarz: Przewodniczący Wydziału Powiatowego:

A. Wilczyński.

Starosta: K. Fijała.

Po upływie terminu 20 marca nastąpiło — zagrożenie postępowaniem dyscyplinarnym:

Krasnyastaw, dnia ..... 1930 r.
Pow. Związek Komunalny
Wydział Powiatowy
w Krasnymstawie

L. ....
Przedmiot: Uregulowanie należności za prenumeratę gazety.

Przynaglenie.

Do
Urzędu Gminnego

Jeżeli do dnia ..... polecenie z dnia ..... nie zostanie wykonane, Wójt i Sekretarz gminy zostaną pociągnięci do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Przewodniczący Wydziału
K. Fijała.

To stoi na poziomie postępowania dyscyplinarnego, wytoczonego p. dr. Wróblowi w Wolsztynie przez wicewojewodę poznańskiego p. dr. Typrowicza.

O nocie sowieckiej

Nasz korespondent warszawski pisze:

Nota sowiecka w sprawie usiłowanego zamachu bombowego w poselstwie sowieckim utrzymana jest w tonie względnie spokojnym. Nie można jednak nie podkreślić równocześnie, iż wtorkowa prasa niemiecka podała zupełnie inne wiadomości o tej rzekomej nocie. Twierdziła ona mianowicie, że Sowiety domagają się wykonania szeregu warunków, których samo postawienie ubliżałoby prestige'owi państwa polskiego. Już owe doniesienia stwierdzały, iż mamy do czynienia z nową intrygą niemiecką, zmierzającą do utrudnienia wzajemnych stosunków polsko-sowieckich.

W tych warunkach tem większa rola spoczywa na polskich władzach śledczych. Powinny one dolożyć wszelkich starań, ażeby doprowadzić do wykrycia sprawców usiłowanego zamachu i wykrycia tych czynników względnie osobistości, które zostały użyte do znaczenia stosunków polsko-sowieckich. To jest obowiązek bardzo poważny i niechybnie władze policyjne i śledcze obowiązek ten spełnią. Im prędzej, tem lepiej. (w)

Pismo prorządowe grozi „kulturkampfem”

Napaści „Przedświt”, organu prorządowych socjalistów, na duchowieństwo nie ustają. Z powodu dyskusji na tle listu ks. biskupa Łozińskiego grozi on walką z klerem, powołując się na akcję znanego masonskiego premiera Combesa we Francji i na „Kulturkampf”.

„Francja — pisze „Przedświt” — rozprawiła się z klerykalizmem radykalnie: niedoszły ksiądz, Combes nie zląkł się ekskomuniki, nie przestraszył się groźby rewolucji klerykalnej — i przeprowadził likwidację kongregacji, uniemożliwił wpływ kleru na wychowanie młodzieży, przeprowadził rozdział kościoła od państwa.

„Bismark zainaugurował „Kulturkampf” i, choć nie zwyciężył w tym stopniu, co Combes, ale doprowadził do tego, że żaden biskup niemiecki nie ośmieliłby się napisać listu takiego, jak ks. Łoziński. Czy wybuchu walki przeciw klerowi pragną nasze „sfery kościelne”?

A więc coraz lepiej i coraz wyraźniej. Cóż na to konserwatyści, którzy chcą uchodzić za obrońców katolicyzmu w obrzbie rządowym?

POPIERAJCIE OŚWIATĘ POLSKĄ
wspomagając TGL w jego obecnym
roku jubileuszowym!

Konstytucja 3 Maja 1791 a zamach majowy 1926

Naród polski od 138 lat czei i święci ustanowienie konstytucji 3 Maja 1791, której doniosłość tak powszechnie odczuwano, że już w rok później, 3 maja 1792, święcono uroczystości pierwszą rocznicę, a odtąd zawsze, także w czasach niewoli, tak jak to było możliwe.

Obecnie sprawcy zamachu z 12 do 14 maja 1926 usiłują podszywać się pod hasło konstytucji 3 Maja, powołując się głównie na to, że oni rzekomo także dążą do naprawy ustroju.

Trudno o bardziej bezwstydne twierdzenie, bo między konstytucją 3 Maja 1791 a zamachem z 12 do 14 maja nie ma żadnych podobieństw, a są tylko biegunowe przeciwności uczuć, dążeń, poziomu i sposobów działania, nie mówiąc już o różnicy w poziomie i w czystości dusz ludzi tamtych a tych.

Całe podłoże jest inne.

Konstytucja 3 maja 1791 powstała w Warszawie w porwie podniesienia uczuć, zgody narodowej, pojednania stanów, a zamach majowy 1926 szedł przez rozlew krwi w Warszawie nie ku zgodzie, ale ku podziałowi na rządzących przez zdobycie władzy przemocą i na rządzonych.

Konstytucja 3 maja 1791 po długim okresie nierządu, bezprawia, samowoli jednostek i grup zbrojnych, wprowadzała praworządność, a zamach majowy 1926 obalał praworządność i wprowadzał bezprawie, samowolę jednostki i jednostek, panowanie przemocą grupy zbrojnej.

Konstytucja 3 maja 1791 za wielki swój cel uważała ustanowienie wojska narodowego, podległego prawu, zamiast wojska hetmańskiego lub poszczególnych możnowładców czy obozów politycznych, a zamach majowy 1926 za podstawę swego działania wzięł wojsko w służbę osoby.

Konstytucja 3 maja 1791 była uwięzieniem prac gospodarczych Sejmu Czteroletniego, dążyła do niezależności gospodarczej państwa, stwarzała podstawy prawne gospodarki skarbowej, a zamach majowy 1926 zaniedbał gospodarstwo narodowe, zubożył całe społeczeństwo, wycisnął z kraju wysoki budżet 3-miljardowy na wydawanie szeroka ręką, złamał konstytucyjne prawa gospodarowania groszem publicznym, przekroczył budżet do wolnie o przeszło pół miljarda, dostał się pod sąd Trybunału Stanu.

Konstytucja 3 maja 1791 utrzymywała prawdziwą i na prawie opartą wolność obywatelską, a zamach majowy 1926 zniósł tę wolność, stworzył przywileje dla jednych a prześladowanie innych, dał jednym swobodę słowa a

innych gnębił konfiskatami, utorował drogi bezkarnym napadom zbirów na przeciwników politycznych.

Podobnie, jak całe podłoże, jest też zupełnie odmienne ustrojowe znaczenie konstytucji 3 maja 1791 z jednej a zamachu majowego 1926 z drugiej strony.

Konstytucja 3 maja 1791 zbudowana jest na równowadze trzech władz, prawodawczej, wykonawczej, sędziowskiej, jak wyraźnie głosi art. 5-ty tej konstytucji (który mówi wyraźnie i dosłownie o tej równej wadze, jak się wyraża, oraz wymienia te trzy władze), a zamach majowy 1926 wprowadził przewagę władzy wykonawczej, która uniemożliwia od początku normalną pracę ciał ustawodawczych oraz we wniosku konstytucyjnym B. B. dąży do ich ubezwładnienia — tak samo, jak zachwiał niezależnością sądów i sędziów oraz we wniosku konstytucyjnym B. B. daje władzy wykonawczej, mianowicie Prezydentowi, wogóle prawo zatrzymywania biegu sprawiedliwości przez umarzanie postępowania sądowego, wreszcie zaś we wniosku B. B. wogóle znosi pojęcie władzy ustawodawczej i władzy sędziowskiej, a wprowadza w swym art. 2-gim wyłączne pojęcie władzy państwowej w ręku Prezydenta.

Konstytucja 3 maja 1791 ściśle określiła prawa władzy ustawodawczej wobec władzy wykonawczej w art. 7 (władzę praw stanowienia i baczności nad wszelką wykonawczą władzą, jak dosłownie tam powiedziano), a zamach majowy 1926 nie tylko od początku dąży do uniezależnienia się od ustawodawstwa i nadzoru ze strony Sejmu i Senatu, ale także we wniosku konstytucyjnym B. B. wszystko obmyśla w taki sposób, aby ciało ustawodawcze było całkowicie bezsilne, aby postawie zależeli od władzy wykonawczej, wskutek prawa unieważnienia wyborów poszczególnych posłów przez Prezydenta Rzplitej, oraz aby odpowiedzialność rządu, ministrów i także Prezydenta sprowadzona była do zera.

Konstytucja 3 maja 1791 zniósła elekcję wiritum czyli powszechne głosowanie szlacheckie na króla, uważając to słusznie za przyczynę rozstroju i upadku państwa, a zamach majowy 1926 dąży właśnie do powszechnego wyboru Prezydenta Rzplitej, czyli znowu do zaburzenia życia państwowego i do rozstroju.

Smiało przeto rzec można, że między duchem i dziełem konstytucji 3 maja 1791 a duchem i działaniem zamachu majowego 1926 jest zupełna przepaść. St. St.

Obóz rządowy a reforma ordynacji wyborczej

Zapowiedź p. Sławka, dotycząca nowych wyborów, wzięto początkowo na serio. Wszak p. Sławek przyszedł jako antyteza p. Bartla, który — daj mu Boże lekki odpoczynek zagranicą — przeważnie co innego mówił, a co innego robił.

Zaczęły się więc ogólne przygotowania do tych wyborów. Aż tu ni stąd ni zowąd najpierw niby mimochodem, nieśmiało, a potem stopniowo coraz głośniej i wyraźniej zaczęło ze strony obozu rządowego interesować się ordynacją wyborczą. Sejm musi być uzdrowiony — trąbi prasa rządowa, — musi być uleczony z partyjnicstwa, a jedyną drogą do tego jest zmiana obecnej ordynacji. Naturalnie jeszcze przed nowymi wyborami.

Wielka szkoda, że dopiero teraz, po czterech latach rozmaitych eksperymentów (czasami i ekskrementów), przypominano sobie w rządzie tę sprawę. Obóz narodowy, po ujawnieniu się przy wyborach w r. 1922 ujemnych stron obecnej ordynacji, dążył w poprzednim Sejmie niezmiernie do jej zmiany. Gdyby nie przewrót majowy, to z pewnością doszłoby — nie do „faszyzmu“, czem straszliwie społeczeństwo pilsudczycy, dopóki sami nie stali się bardzo kiepską imitacją czarnych koszul, — ale do zmiany ordynacji wyborczej. Większość poprzedniego Sejmu w tym kierunku była zapewniona.

Jeszcze i po przewrocie majowym, pomimo zasadniczej zmiany sytuacji politycznej, obóz narodowy nie zaniechał prób w sprawie zmiany ordynacji, pragnąc jak najlepiej wyzyskać dla narodu i państwa przemijające zło, jakim są

obecne rządy sanacyjne. Ta sama większość poprzedniego Sejmu, która chciała zmienić ordynację przed przewrotem, gotowa była uczynić to i po nim.

Ale p. Piłsudski i ci, którzy z jego polecenia w r. 1926 przeprowadzali zmianę konstytucji, nie chcieli wyzyskać tej gotowości Sejmu. Coś tam intymnie radzono na ten temat, ale ostatecznie zrezygnowano z zamiarów reformistycznych, podobno dlatego, że nikt nie mógł wymyślić takiego systemu, któryby — bez nadużyć — zniszczył mógł „endecję“.

Także i w obecnym Sejmie, kiedy wnoszono słynny projekt konstytucyjny B. B., zlekceważono w nim całkowicie sprawę zmiany ordynacji. Odnosiło się uzasadnione wrażenie, że autorem tego projektu zależy na tem, aby Sejm był jak najgorszy: jedyną zmianą, którą zaproponowano (poza podwyższeniem wieku wyborców), było obdarzenie prawem wyborczym zawodowych wojskowych.

Mimo to wszystko można powiedzieć: „lepiej późno, niż nigdy“ i zmianę stanowiska w sprawie ordynacji zapisać na plus obozowi p. Sławka, a w konsekwencji dopomóc mu w dziele naprawy Sejmu. Można — gdyby nagły zapał w tym kierunku był szczery.

Tak jednak nie jest. Hasło zmiany ordynacji wyborczej jest takim samym kawałem politycznym, jakim do niedawna była rewizja konstytucji. Wysłanie tego hasła ma na celu z jednej strony odwrócenie uwagi społeczeństwa od bezprogramowości i bezczynności rządu w sprawach gospodarczych, z drugiej zaś odwołanie wyborów do lepszych

czasów i wyratowanie w ten sposób p. Sławka, który zbytnio w zapowiedzi tych wyborów się zagalopował.

W gruncie rzeczy obóz rządowy ani nie wie, czego chce od ordynacji wyborczej, ani nie ma żadnej możliwości przeprowadzenia jakichkolwiek zmian. Zanimby obecny Sejm te zmiany uchwalił (co w obecnym jego składzie jest mało prawdopodobne), musiałby najpierw załatwić różne sprawy, których rząd się obawia. Zaś na zamachy obecnie nie sezon; to, co się na ten temat pisze, to są tylko — zamachy na strachy.

Stronnictwo Narodowe posiada opracowany w szczegółach projekt zmiany ordynacji wyborczej, oparty na zasa-

dach wyrażonych w naszym projekcie rewizji konstytucji. Jednak ten projekt w obecnym Sejmie nie ma żadnych szans.

Sejm obecny, to istne „muzeum nieprawości“, musi jak najrychlej zniknąć Nowy, choć wybrany na podstawie obecnej, wadliwej ordynacji, będzie lepszy od obecnego. Ten nowy Sejm niech się zajmie zmianą ordynacji, nie dla kawału taktycznego, ale dla istotnego podniesienia składu, powagi i sprawności reprezentacji narodu.

Po zakpieniu ze społeczeństwa rewizją konstytucji nowy kawał z ordynacją wyborczą nie uda się. M. K.

Po podpisaniu układu morskiego w Londynie

Paryż, w kwietniu.

Specjalny, przez tutejsze agencje fotograficzne wynajęty samolot przywiozł do Paryża, w kilka godzin po podpisaniu układów londyńskich, fotografie, przedstawiające ostatnią scenę konferencji morskiej. Oglądając je, publiczność francuska odetchnęła z zadowoleniem. Była to bowiem pierwsza od czasu wojny konferencja międzynarodowa, na której Francja nie zrobiła specjalnych ustępstw, wymuszanych zazwyczaj w imię t. zw. pacyfizmu europejskiego. Ponieważ zaś przyzwyczajenie stanowi drugą naturę ludzką, przeto prawdopodobnie dlatego odzywają się głosy, oskarżające ją o... imperjalizm!

Wynurzenia serdeczności, jakie miały miejsce w pałacu Saint-James przed ostatecznym zapadnięciem kurtyny, zmierzały wyraźnie do wytworzenia protokółarnego optymizmu w opinjach poszczególnych krajów. Opinia francuska ze spokojem omawia 13-tygodniowe etapy londyńskich rozmów. Podkreśla ona niemniej, iż wielkie mesjanistyczne projekty p. Mac Donalda skończyły się właściwie fiaskiem.

Premjer angielski, kiedy w końcu zeszłego roku udał się do Stanów Zjednoczonych, gdzie zostało postanowione zwołanie konferencji morskiej, nosił się z różnemi marzeniami. Podobnie, jak p. Briand uważa się za apostoła pokoju na kontynencie, tak o także laury na morzu chciał sięgnąć p. Mac Donald i stać się przytem rzecznikiem przyjaźni anglo-amerykańskiej. Ten triumf umocniłby naturalnie stanowisko Labour Party. Tymczasem jej rządy przynoszą Anglii koniec hegemonii morskiej. Przytem projektowane ogólne rozbrojenie będzie miało w ostateczności jako rezultat zbrojenie się Ameryki, ażeby dorównać parytetowi angielskiemu.

Znany dyplomata, hr. de Saint-Aulaire, nie oplakuje zbytnio, że nie doszło w Londynie jak początkowo zamierzano do podpisania aktu, w któ-

rymby figurowały nowe pseudo-gwarrancje dla Francji, gdyż najprawdopodobniej byłyby one równie złudne, jak wszystkie poprzednie. Opowiada się on wręcz przeciwko „paktomanji“ oraz głoszonej zasadzie równości zbrojeń, gdyż to, zważywszy na nierówność potrzeb i różnorodność sytuacji, zniósłoby właściwie wolność, a nie ustalało równości.

Niemcy szukające zawsze sposobu obniżania Francji piszą, iż w Londynie znalazła się ona odosobniona, tem więcej, iż widocznym było popieranie Włoch przez Wielką Brytanię. Równocześnie germanofilską prasą Haersta w Ameryce, rozpoczęła gwałtowną kampanję, mającą na celu odrzucenie paktu londyńskiego przez Senat amerykański. Oskarża ona nawet prezydenta Hoovera o prow. polityki wilsonowskiej i o zdradzenie hasel republikańskich. P. Hearst nawołuje naród amerykański, ażeby powrócił do zasad niezależności, sprzeciwiając się wszelkiemu porozumieniu się z narodami europejskimi.

W tutejszych kołach politycznych wysuwany jest również fakt, że w chwili, kiedy przedstawiciele pięciu potęg obradowali w Londynie, odbyły się pewne tajemnicze ruchy statków bolszewickich. Z drugiej strony, manifestacja floty niemieckiej na morzu Śródziemnym jest uważana przez niektórych za ofertę, czynioną Włochom. Niemcy nie zrezygnowały z ambicji posiadania marynarki, albowiem dążą do odzyskania przynajmniej części swych dawnych kolonii.

Przyszłość wykaże zatem sama, iż ostrożność, z jaką Francja postępowała w ciągu długich i zawiąklanych pertraktacji londyńskich, była bardziej niż wskazana. Nikt bowiem dzisiaj jeszcze nie może przewidzieć, jakich niespodzianek może się ona spodziewać ze strony Niemiec, które z ewakuacją Nadrenji odzyskują swobodę działania. Najlepszym tego dowodem jest zamierzana budowa pancernika B. I. Briares.

Czyżby partja nawet w szkole?

Katolicka Agencja Prasowa donosi z Wilna:

„W jednej ze szkół powszechnych w powiecie słonimskim nauczyciele, członkowie (lewicowego — red.) Związku Nauczycieli Szkół Powszechnych, zostali dzieci katolickie na naukę religii u duchownego prawosławnego i na nabożeństwo prowadzili je do cerkwi. Jakkolwiek społeczeństwo miejscowe dało wyraz swemu oburzeniu, jednak odnośne władze szkolne zbagatelizowały tę sprawę. Osoby, które w gronie nauczycielskiem odważyły się napiętnować te fakty, momentalnie zostały przeniesione.

„Chcielibyśmy wierzyć, iż to jest dziwnym zbiegiem okoliczności, że osoba przeniesiona jest członkinią Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego Naucz. Szk. Pow. Czyżby nawet i w szkole polskiej pierwsze skrzypce grała przynależność partyjna?“

Wyjaśnienie

Wczoraj dostała się do „Kurjera Poznańskiego“ przez omyłkę wiadomość o walnym zjeździe t. zw. organizacji „weteranów armji błękitnej“ w Warszawie. Należy zaznaczyć, że jest to organizacja „sanacyjna“.

Grype, kaszel i bronchit uleczysz systematycznym pićm szczawinkich wód kruszcowych „Stefana“ i „Józefiny“ Choroby żołądka i przemian materji usunie Ci szczawinka „Magdalena“ i „Wanda“. Do nabycia w aptekach i skład. aptecznych.

nr 3 889

Zawiadamy

naszych Klientów i Zastępców, że wdrożone przed miesiącem przeciw Ludowemu Bankowi Spółdzielczemu i Polskiemu Bankowi Spółdzielczemu we Lwowie postępowanie — spowodowane anonimowym zawiści konkurencyjnej pochodzącym, doniesieniem — zostało zastanowione.

W krótki czas po faktach opisanych w Komunikacie Wydziału Sledczego w prasie Prokuratura Okręgowa we Lwowie po uprzedniej przeprowadzonej ścisłej kontroli przez Władze Skarbowe i wyczerpującym zbadaniu całokształtu sprawy, umorzyla postanowieniem z dn. 23 kwietnia 1930, lcz. V. Ds 291/30 postępowanie karne przeciw naszym Członkom Zarządów i Bankowi, a to dla braku znamion jakiegokolwiek karygodnego działania.

Stwierdzamy, że wszystkie sprzedane na raty papiery wartościowe tj. dolarówki i premjówki znajdują się w naszym posiadaniu i zostaną wydane P. T. Nabywcom bezwzględnie po spłaceniu przez nich ceny nabycia w umówionym lub wcześniejszym czasie.

Wszelkie rozsiewane przeciw nam pogłoski mające niewątpliwie swe źródło w zawiści konkurencyjnej, są nieprawdziwe, a osoby rozgłaszające je pociągniemy do odpowiedzialności karno-sądowej.

L w ó w, 26 kwietnia 1930.

Polski Ludowy Bank Spółdzielczy Bank Spółdzielczy z o. o. we Lwowie z o. o. we Lwowie
(—) Teodor Onyszków
(—) Władysław Herman, (—) Z. Brill
(—) Edmund Onyszków.
Pw 11 044-72,69

Nowe drogi górskie w Austrii

Włochy uzyskują najkrótsze połączenie z Niemcami i Węgrami

Wiedeń, 30. 4. (PAT) W sprawie rzekomego protestu Małej Ententy przeciwko budowie w Austrii dróg alpejskich, oświadczają się dzienniki wiedeńskie, że protest taki nie nastąpił do tej pory. „Reichspost“ zastrzega się przy tej sposobności przeciwko twierdzeniu, jakoby projektowane drogi alpejskie posiadały charakter strategiczny. Irytacja pewnych czynników zagranicz-

nych z powodu budowy nowych dróg pochodzi stąd, iż Włosi uzyskają przez nie dobre połączenie z Węgrami, tudzież nowe zupełnie krótkie połączenia z Niemcami. „Neue Freie Presse“ wywodzi, że opinia publiczna Austrii nie uznałaby protestu Małej Ententy, gdyż budowa dróg podlega wyłącznej decyzji suwerennego państwa austriackiego.

Flota niemiecka w portach Sycylii

Rzym, 30. 4. (Tel. wł.) Do kilku portów sycylijskich zawinęła flota niemiecka, złożona z 5 pancerników i flotylli torpedowców pod wodzą wiceadmirała Oldekopa, który na przyjęciu w Palermo wygłosił toast na

cześć króla włoskiego i Mussoliniego. Berlin, 30. 4. (Tel. wł.) Pisma zwracają uwagę na serdeczne przyjęcie floty niemieckiej przez władze włoskie i ludność.

Wrzenie w Indiach

Bojkot towarów angielskich — Wojsko hinduskie zawodzi

Londyn, 30. 4. (Tel. wł.) Donoszą z Kalkuty, że wskutek obostrzonych rozporządzeń wicekróla — cały szereg pism przestał dobrowolnie wychodzić, aby nie narażać się na wielkie straty materialne, na które narażają je nowe przepisy prasowe. Organ Gandhiego „Młode Indie“ przestał wychodzić.

W Kalkucie aresztowano znowu 15 Hindusów. Bojkot kupców i towarów angielskich trwa nadal i zatacza coraz szersze kręgi. Hinduscy handlarze bawelny zawiadomili angielską Izbę handlową, że nie będą przyjmowali wysyłek angielskich wyrobów bawelnianych.

Londyn, 29. 4. (Tel. wł.) Ministerstwo dla Indji ogłasza następujące urzędowe doniesienie rządu brytyjskiego w Indiach: „Ze względu na możliwość pojawienia się przesadzonych i fałszywych pogłoszek rząd bry-

tyjski w Indiach uważa za stosowne podać do publicznej wiadomości, że przy użyciu wojska podczas ostatnich zaburzeń w Peshawar zachowanie się części wojsk indyjskich w szczególności 2-iej i 18-iej kompanii królewskiego pułku piechoty Garhawała było niezadowolające. Odnośny batalion został wysłany do Abbottabat, gdzie w stosownym czasie przeprowadzone będzie śledztwo“.

Abbottabat jest stacją wojskową na wyżynie Penżabu w oddaleniu około 95 mil od Peshawar. Ponieważ jednak wymieniony w urzędowym sprawozdaniu pułk należy do najlepszych wojsk indyjskich i u Anglików cieszył się najlepszą sławą pod względem dzielności i wierności, oczekuje się w Londynie wyniku śledztwa z jak największym zainteresowaniem.

W parlamencie angielskim

Rokowania z Sowietami

Londyn, 30. 4. (P. A. T.). — Wczoraj odbyło się posiedzenie parlamentu. Premier Mac Donald, zapytany, czy prawdopodobne są dalsze rokowania poza konferencją morską o rozszerzenie paktu londyńskiego do 5 mocarstw — odpowiedział negatywnie.

Min. Henderson zapytany o rokowania angielsko - sowieckie, podał do wiadomości znany fakt podpisania tymczasowego traktatu handlowego, a

dalej dalszy bieg rokowań o zawarcie tymczasowego porozumienia, regulującego sprawę połowu ryb. Wkrótce podjęte zostaną rokowania o stały traktat handlowy i morski, mający zastąpić porozumienie tymczasowe. W zamierzeniu są również rokowania o traktat, który uregulował ma sprawę wzajemnych pretensyj rządowych i prywatnych z tytułu długów i odszkodowań.

Organizacja demonstracji ulicznych na 1 maja

Warszawa, 30. 4. (Tel. wł.). Komisarjat rządu wezwał przedstawicieli legalnych partij robotniczych: P. P. S., Frakcji rewolucyjnej i żydowskiego Bundu i ustalił z nimi plan manifestacji w dniu 1 maja. Omówiono wspólnie w których miejscach odbędą się wiece i jakimi ulicami będą posuwały się pochody tych partij, aby sobie wzajemnie nie przeszkadzały. Miejsce „honorowe“ tj. „Plac Teatralny“ wyznaczono na odbycie wiecu u-Przywilejowanej Frakcji rewolucyjnej, P. P. S.-om przeznaczono plac Grzybowski, Żydzi dostali plac Bankowy.

Przeciwko manifestacjom komunistów władze postanowiły wystąpić z wielką energią.

Rokowania handlowe z Rumunją

Warszawa, 30. 4. (Tel. wł.). — Wczoraj po oficjalnym otwarciu rokowań odbyło się pierwsze posiedzenie delegacji, na którym przedyskutowano szereg początkowych artykułów projektu rumuńskiego umowy handlowej, złożonego uprzednio stronie polskiej, który stanowi podstawę dyskusji.

Oficerowie zagraniczni w Grudziądzu

Grudziądz, 30. 4. (Tel. wł.). Dnia 28 i 29 kwietnia bawiło w Grudziądzu kilkunastu oficerów attache wojskowych przy odnośnych poselstwach w Warszawie; goście wojskowi, w tem oficerowie armji brytyjskiej, amerykańskiej, francuskiej, włoskiej itd.,

zawiedli Centrum Wyszkożenia Kawalerji, Szkołę Podchorążych, Centralną szkołę Żandarmerji oraz obecni byli na ćwiczeniach absolwentów szkoły kawalerji. Po południu dn. 29 goście zagraniczni, żegnani na dworcu przez oficerów garnizonu grudziądzkiego, udali się w dalszą podróż. (x)

P. Świtalski w gdyńskim B. B.

Gdynia, 30. 4. (Tel. wł.). Na posiedzenie tutejszej rady grodzkiej B. B. W. R. przybył b. premier Świtalski.

Szermierze polscy w Bukareszcie

Bukareszt, 30. 4. (PAT). W dniu wczorajszym rozegrane zostały zawody szermiercze na szable między Polską a Rumunją. Zawody skończyły się zwycięstwem drużyny polskiej, która odniosła 11 zwycięstw przeciwko 5, otrzymując 53 cięć przy 68 zadaniach.

Z rady Banku Polskiego

Warszawa, 30. 4. (PAT). Wczoraj odbyło się nadzwyczajne posiedzenie Rady Banku Polskiego, na którym prezes Banku dr. Wróblewski złożył sprawozdanie ze swej podróży za granicę i konferencji z gubernatorami banku angielskiego, francuskiego i belgijskiego.

Włosi zdobyli „Puchar Narodów“

Nicea, 30. 4. (PAT). W ostatnim dniu międzynarodowych zawodów hipicznych rozegrano rozgrywkę o nagrodę kawalerji francuskiej. Przebieg 500 m. z jedną przeszkodą. Pierwsze miejsce zajął por. Guđin de Vallerin należący do francuskiej szkoły kawa-

leryjskiej. Piąte miejsce dostało się rmt. Królikiewiczowi na „Dreamie“. Następnie rozegrana została nagroda o Puchar Narodów. W pierwszym przebiegu zwyciężyła ekipa włoska z 4 punktami, przeciwko francuskiej i czechosłowackiej, które otrzymały 10 punktów karnych. Puchar Narodów dostał się ekipie włoskiej, która zwyciężyła również w drugim przebiegu.

Ohydne morderstwo

Paryż, 30. 4. (PAT) Na strychu jednego z domów znaleziono trupa 20-letniej kobiety, pokrajanego w kawałki. Stwierdzono, że zbrodni dokonano przed dwoma lub trzema dniami. — Sprawcą zbrodni jest mąż zamordowanej, który w dniu wczorajszym odebrał sobie życie. Mąż zamordowanej wystosował do krewnych żony list, w którym zawiadamia o powziętej decyzji zamordowania żony z powodu jej zdrady, a następnie odebrania sobie życia.

Ze „Stow. Urzędników Państwowych“

Warszawa, 28. 4. (PAT). Dnia 27 kwietnia rb. odbyło się I-sze posiedzenie zarządu głównego „Stowarzyszenia Urzędników Państwowych Rzplitej“ po wyborach uzupełniających delegatów Kół S. U. P. W posiedzeniu wzięli udział prawie wszyscy członkowie zarządu, reprezentujący wszystkie ośrodki urzędnicze Rzeczypospolitej. Prezesem wybrano dotychczasowego prezesa dr. St. Warmaskiego.

M. in. zarząd uchwalił wszcząć starania o wypłacenie w najbliższym okresie reszty zaległego dodatku mieszkaniowego za r. 1928 oraz o przyznanie pracownikom kontraktowym prawa do stałego dodatku mieszkaniowego. Projekt ustawy nowej pragmatyki, nowele do ustaw dyscyplinarnej i emerytalnej, wraz z projektami statutów kasy przeczności i funduszu wzajemnej pomocy, po nadesłaniu opinij przez poszczególne koła co do niektórych kwestyj, poruszonych na zjeździe, będą przedstawione właściwym czynnikom, względnie, w miarę możliwości zrealizowane.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe dostawa bieżąca za 100 kg:

Poznań, 30 kwietnia 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f w h.); b) pszenicy 753 gr (128,0 f w h.); c) jęczmienia 673 gr (114,1 f w h.); d) owsa 480,5 gr. (80,1 f w h.).

„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań

Zyto	10,50—20,25
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	41,50—42,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	23,00—23,50
Jęczmień browarowy	23,50—25,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	19,50—20,50
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia wł. work według urzędowo ustalonego typu (70%)	35,50
Usposobienie słabsze.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	63,00—67,00
Usposobienie spokojne.	
Otreby żytnie	12,50—13,50
Otreby pszenne	15,00—16,00
Wyka latowa	27,00—29,00
Peluszka	23,00—25,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Victoria	30,00—35,00
Groch Polzera	26,00—29,00
Lubin niebieski	21,00—23,00
Lubin żółty	23,00—25,00
Seradela	24,00—28,00
Koniczyna czerwona	150,00—170,00
Koniczyna biała	200,00—240,00
Koniczyna szwedzka	170,00—200,00
Koniczyna żółta odtłuszcz.	120,00—135,00
Koniczyna żółta w łuskach	55,00—60,00
Przelot	100,00—120,00
Inkarnatka	200,00—220,00
Tymoteusz	42,00—50,00
Rajgras angielski	130,00—150,00
Tatarka	25,00—27,00
Siano pras. nadnoteckie	3,30—3,50
Siano luźne	7,40—8,40
Słoma prasowana	9,00—10,00

Ogólne usposobienie spokojne. Uwaga: Trudności zbytu na rynku krajowym i zagranicznym wpływają osłabiająco na ceny zbóż chlebowych.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.88 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.89 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 121,44 do 212,74 zł, gotówką 212,04 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173,02 do 173,28 zł, gotówką 172,68 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 30 kwietnia 1930.

Dzisiejsza giełda jako ostatnia w miesiącu wykazała tendencję wybitnie utrzymaną, przyczem kursy nie uległy prawie żadnej zmianie.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych dalszy popyt na 5 proc. poz. konwers. po 54,50 proc., zaś oddawano 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 44,50—45 proc. oraz 6 proc. listy żytnie po 21,— (za 1 ctr. mtr.). Dopytywano się o 8 proc. listy dolarowe ziemskie po 94,25 proc., jednakże nie było oddawców.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Kwilecki Potocki 70,—, za Bank Polski 172,— i za Pozn. Bank Ziemian 60,—, zaś R. Mayem robiono transakcje po 70,—. Zauważono większy popyt na Cegielskiego po 49,— przy zupełnym braku materiału.

Z dniem dzisiejszym odpada kupon za rok 1929 od akcyj Browary Grodzkie w wysokości 7 proc.

Cedula urzędowa z dnia 30 kwietnia 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 54,50% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 45,50—45% O.
(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 21,— O.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Kwilecki, Potocki i S-ka I em. zł. 70,— P.

Bank Polski I em. 172,— P.

Pozn. Bank Ziemian I em. zł. 60,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Dr. Roman May I em. zł. 70,— +

Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 30. 4. 1930.

Waluty Golćwka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8,88 1/2 sp.: 8,90 1/2 kup.: 8,86 1/2

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,50	124,81	124,19
Gdańsk	173,38	173,71	172,97
Il landja	358,90	359,80	358,00
Londyn	43,35 1/2	43,46	43,25
Nowy Jork	8,90,5	8,92,5	8,88,5
Paryż	34,98 1/2	35,07	34,90
Praga	26,41 1/2	26,46	26,35
Szwajcaria	172,88	173,31	172,45
Wiedeń	125,68	125,99	125,37
Włochy	46,74	46,86	46,62

Tendencja mocniejsza.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest. 118,50 118,00
5% poz. premj. dol. 73,75 74,00
5% poz. konw. 55,25

Akcje w złotych:

Bank Polski	171,50—171,00
Bank Zachodni	0,00—79,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	0,00—71,50
Lilpop	25,00—26,00
Modrzewów	11,00—10,75
Parowozowy	0,00—21,00
Starachowice	19,25—19,50
Haberbusch	0,00—110,00

Tendencja mocniejsza.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleistr za 1000 kg

reszta za 100 kg

Berlin, 30 kwietnia 1930.

Pszenica march od st. załad	
76-77 kg przeciętn. jakości	283,00—288,00
Tendencja mocna.	
Żyto march od stacji załad.	
72 kg przeciętn. jakości	163,00—166,00
Tendencja słabsza.	
Żyto pomorskie 73 kg. l. Berlin, sprzed.	0,00—173,00
Tendencja słabsza.	
Owies march do stacji załad.	163,00—169,00
Tendencja stała.	
Jęczmień browarowy	192,00—203,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	177,00—190,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	31,25—39,25
Tendencja mocna.	
Mąka żytnia	23,50—26,50
Tendencja słabsza.	
Ospa pszenna	09,50—10,25
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	10,00—10,50
Tendencja słabsza.	
Groch Victoria	24,50—30,00
Groch dr. jadalny	21,00—24,00
Groch pastewny	18,00—19,00
Peluszka	17,00—19,00
Bób polny	15,50—17,00
Wyka	19,00—22,50
Lubin niebieski	15,00—16,00
Lubin żółty	20,00—22,50
Seradela nowa	29,00—31,50
Makuch rzepakowy	13,25—14,50
Makuch lniany	18,00—18,50
Wytłoki suche	08,40—08,80
Srót Soja	14,40—15,40
Płatki ziemniaczane	15,20—15,70

Ogólna tendencja nieregularna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 30. 4. 1930.

Wyplaty na Warszawę . . . . . 46,875—47,075

Noty wielkie . . . . . 46,725—47,125

W CZASIE TARGÓW POZNAŃSKICH NIEBYWAŁA ZNIŻKA CEN.

Oglądajcie najnowsze modele samochodów Studebaker'a
wystawione przy ul. 27 Grudnia 15.

Pw 11 186-18,114

GENERALNE PRZEDSTAWICIELSTWO STUDEBAKER'A POZNAŃSKI AUTO-SKŁAD.

Armja czerwona

Rząd sowiecki w Moskwie z jednej strony głosi, że tylko on szczerze stawia kwestję rozbrojenia państw europejskich, z drugiej zaś przy pomocy III Międzynarodówki, przez niego finansowanej, we wszystkich krajach komunistki występują w parlamentach przeciwko zbrojeniu się państw kapitalistycznych i usiłują przez organizację „jaczejek komunistycznych” w koszarach i na okrętach wojennych dezorganizować narodowe armje i marynary. Robi się to w tym celu, aby w razie konfliktu zbrojnego z Rosją sowiecką zdemoralizowane armje państw europejskich nie były zdolne do skutecznego działania wojennego.

To też warto się zapoznać, jakie siły zbrojne posiada ten rzekomo pokojowo usposobiony rząd sowiecki, o czym rzeczowe informacje umieścił pułkownik francuski Rebeul w dzienniku „Le Temps”. Organizacja sowieckiej armji oparta jest na dekretach sowieckich o powszechnej służbie wojskowej z dnia 18 września 1925 r. i 8 sierpnia 1928 r. Na podstawie tych ustaw wszyscy obywatele Rosji sowieckiej są zaliczeni do służby wojskowej od 14 do 40 r. życia. Przed rokiem 14-tym młodzież męska może być powołana na 1 miesiąc przez 2 lata na kursy przysposobienia wojskowego w centrach nauczania regionalnego. Lecz dotychczas jest to w bardzo niewielu okręgach wprowadzone w czyn.

Roczniki powołane do służby wojskowej przeznaczają się częściowo do armji czynnej i armji terytorjalnej (milicji), a reszta odrazu do rezerwy. Służba w armji czynnej i terytorjalnej trwa lat 5, z tego służą rzeczywiście w armji lądowej i lotnictwie lat dwa, a w marynarce lat trzy. A podczas reszty tego okresu żołnierze są na urlopie, z których co rok są powoływani na ćwiczenia od 2 do 3 miesięcy. Po pięciu latach żołnierze przechodzą do rezerwy, do której zalicza się nadmiar każdego rocznika. Rezerwy te mogą być powoływane w ciągu lat 13 jeszcze na 3 miesięczne ćwiczenia, a rekruci przeznaczeni odrazu do rezerw, w ciągu pierwszych lat pięciu muszą przejść 6-miesięczny kurs ćwiczeń wojskowych.

Ilość rocznika poborowego z Rosji wynosi 1.600.000 ludzi, z których 900.000 jest zdolnych do służby wojskowej. Z tego 1/3 powoływana jest do armji czynnej, 1/4 do armji terytorjalnej, a pozostała reszta, blisko 400.000, odrazu do rezerwy.

Rezerwiści przeznaczeni do kawalerji są obowiązani na ćwiczenia przyjechać na własnych koniach, a do trenów dostarczyć wozów. Stan czynnej armji sowieckiej wynosi 700.000 żołnierza, lecz w okresie powoływania roczników armji terytorjalnej w lecie stan ten podnosi się do 1.500.000. Armję czynną stanowią 28 dywizyj piechoty i kawalerji i siedem brygad kawalerji. Z tego 17 dywizyj umieszczonych jest na Ukrainie sowieckiej. Armję terytorjalną stanowią 42 dywizje piechoty i 4 dywizje kawalerji. Każda dywizja ma 3 pułki piechoty, 1 pułk artylerji, 1 szwadron dywizyjny, 1 kompanję saperów i 1 kompanję łącznikową. Każdy pułk piechoty jest mocno zaopatrzony i ma następujące oddziały techniczne: 2 baterje trzdziałowe artylerji 76 mm, oddział chemiczny, elektryczny, saperów, łącznikowy. Poza tem dywizyjny pułk artylerji posiada 4 baterje trzdziałowe 76 mm i 3 baterje trzdziałowe o 122 mm.

Dywizje armji terytorjalnej mają ten sam układ co w armji czynnej, lecz w czasie pokoju cały zespół dywizyj wynosi tylko 2000 żołnierzy kadrowych, które dopiero w czasie ćwiczeń lub wojny uzupełniają się do 16.000 rezerwistów. W armji rosyjskiej bardzo silnie w ostatnich czasach zostały rozszerzone działy awjacyjny i chemiczny. W sprawie rozwoju lotnictwa oprócz organizacji wojskowych i państwowych jest jeszcze czynna społeczna organizacja „Osoawiakim” to jest towarzystwo pomocy i obrony powietrznej. Towarzystwo to zajmuje się propagandą lotnictwa w spo-

łeczności rosyjskiej. Rosja dziś przy pomocy technicznej inżynierów niemieckich pobudowała kilka zakładów przemysłowych do budowy samolotów i silników spalinowych.

Również dobrze jest zorganizowana obrona przeciwgazowa i walka chemiczna w kraju rządów proletariackich. Stowarzyszenie „Osoawiakim” ma również na celu propagandę obrony gazowej. Tak zwane handlowe lotnictwo jest również przygotowane w zakresie walki chemicznej na wypadek wojny. Przygotowania do wojny chemicznej, gazowej i do obrony przed nią są robione w Rosji przy wydatnej pomocy przemysłu niemieckiego, który zorganizował wiele fabryk chemicznych w tym kraju i kierownicy ich są w stałym kontakcie z władzami niemieckiej Reichswehry.

Poza tem mamy w Rosji zorganizowaną na sposób wojskowy policję w ilości około 300.000 ludzi, będącej pod zarządkiem rosyjskiego ministerstwa spraw wewnętrznych, czyli G. P. U. Są to dawne kadry czerezwyczejki, do których rekrutuje się tylko partyjnych komunistów.

Roczny budżet wojskowy w Rosji wynosi 4 miljardy fr. szwajcarskich czyli blisko 5 miliardów naszych złotych, bez kosztów utrzymania policji G. P. U., przysposobienia wojskowego itp. Jest to budżet bardzo wysoki. Szkoły oficerskie wypuszczają rok rocznie 5000 do 6000 nowo ukończonych maturzystów, którzy przechodzą do armji czynnej. Pomimo to armja ta wykazuje pewne braki i niedociągnięcia, wiele zamierzeń dotychczas pozostaje na papierze, gdyż brak jest środków finansowych do wykonania tego wszystkiego, czego wymaga organizacja wojska przy tak olbrzymim corocznym materiale ludzkim.

Niedawno w Rosji obchodzono dwunastolecie utworzenia armji czerwonej i przy tej okazji najwyżsi kierownicy wojska sowieckiego i prasa rosyjska wypowiedziały się wyraźnie o celach i zadaniach tej armji. Armja ta jest przednią strażą proletariatu międzynarodowego i ma służyć celom wszechświatowej komunistycznej rewolucji w celu obalenia dzisiejszego porządku rzeczy w Europie... Taki był sens tych przemówień i artykułów w prasie sowieckiej. X.

Wybory do rady miejskiej w Lesznie

Leszno, 29 kwietnia.

Ku powszechnemu zadowoleniu udało się stworzyć do zbliżających się wyborów do rady miejskiej jedną wspólną listę wszystkich narodowo myślących ugrupowań. I tak pójdą razem do wyborów Stronnictwo Narodowe, Ch. D., N. P. R., kupiectwo i rzemiosło. Lista ta pod nazwą Narodowego Zjednoczenia Gospodarczego uzyskała nr. 1, odniesie ona bezwzględnie zwycięstwo. (ski)

Wiec

„bohaterskiego” posła B. B.

W Kolbuszowej odbył się po sumie wiec „sanacyjny”, na który zjechał poseł Dobrzański, „wstawiony” napadem na prezesa Klubu Narodowego, posła Rybarskiego w Sejmie. O wiecu tym donosi „Piast”:

„Zaproszenia na wiec wysłało starostwo w kopertach urzędowych wójtom na ręce z poleceniem sprawdzenia ludzi. Zjechało i 2 fury „Strzelca” z Sokółowa z p. Dostychem, burmistrzem Sokółowa, który przewodniczył wiecowi.

„Chłopi chcieli odrazu wszystko wyrzucić, jednak dzięki perswazjom sekretarza gminnego Mytycha z Weryni, pozwolono mówić posłowi. Przemówienie to było bardzo słabe i co chwila wrogimi okrzykami chłopów przerywane. Po referacie posła zabrał głos Mytych i w dłuższym rzeczowem przemówieniu zupełnie pobił „sanację” i posła tak, że już więcej nie przemawiał ani on, ani jego obrońcy, a zebrani na wniosek Mytycha uchwalili mu votum nieufności i ca-

W piątek, dnia 2 maja r. b., na zebraniu Staroego Przemysłu, wygłosi p. radca Władysław Berkan interesujący referat:

Jak zapobiec ewentualnym ujemnym skutkom traktatu handlowego z Niemcami.

Początek zebrania o godz. 8 wieczorem na salce Cechu Budowniczych Poznańskich przy ul. Seweryna Mielżyńskiego 28, Goście mile widziani.

mu B. B., i wyrazili mu pogardę za pobicie posła Rybarskiego. Awanturujących się strzelców i posła chłopi ostaciecznie wyrzucili ze sali.”

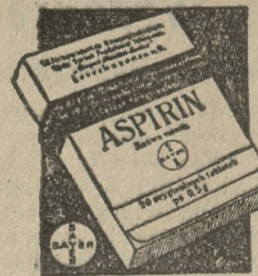
Lepiej późno, niż wcale nie

Prasa Chrześcijańskiej Demokracji p. Teski, przyparta przez nas do muru, oświadcza teraz, że się solidaryzuje z listem otwartym ks. biskupa Łozińskiego, a nie z pismem do niego dowódcy 84 p. p. w Pińsku o konfiskacie listu otwartego.

Lepiej późno, niż wcale nie.

„Masówki” komunistyczne

Wilno, 30. 4. (PAT). Wczoraj grupa „konsomolców” usiłowała urządzić masówkę przy ul. Kijowskiej. Policja zatrzymała 3 osobników wraz z bibułą komunistyczną. Gdy policja prowadziła aresztowanych do komisariatu, rzucono kamień, który ugodził policjanta w głowę, raniąc go dotkliwie. Jeden z komunistów zbiegł. Donoszą z pogranicza, że powraca-

Aspirin
w tabletkach
środek uśmierzający bóle.
Wyjątkowo skuteczny
we wszelkiego rodzaju
zazębieniach
i bólach
reumatycznych.

Do nabycia we wszystkich aptekach

nr 10705

jący ze służby patrol K. O. P. natrafili w lesie w pobliżu Domaniewa, na masówkę komunistyczną, która opracowywała plan wystąpienia w dniu 1 maja. Na widok patrolu uczestnicy zebrania rzucili się do ucieczki. 4 komunistów ujęto. Są to członkowie komunistycznej partji Białorusi zachodniej.

JUBILEUSZOWE ODZNAKI TCL
do nabycia, Poznań, Fr. Ratajczaka 16

WOJNA NĘDZY!

Zamów natychmiast los 1-ej Klasy Loterji Państwowej w największej i najszczęśliwszej Kolekturze w kraju

„NADZIEJA”, Lwów, Sykstuska 6,

a wygrasz

główną wygraną 750,000 złotych

lub wygrane po zł 350.000, 250.000, 150.000, 100.000, 80.000, 75.000, 60.000, 50.000, 40.000, 25.000 itd. itd.

Co drugi los wygrywa!

Premja w kwocie zł 150.000 na los 104742

zł 75.000 na nr. 75412 zł 25.000 na nr. 144699

zł 40.000 na nr. 81933 zł 20.000 na nr. 78420

zł 10.000 na nry 50920 i 134018

padły w ostatniej Loterji na zakupione u nas losy.

Ceny losów: Cwiartka zł 10,—, Połówka zł 20,—, Cały zł 40,—

Ciągnienie już 17 i 19 maja r. b.!

Losy wysyłamy natychmiast po otrzymaniu zamówienia, dołączając nasz blankiet P. K. O. na przesyłkę należyłości, wolną od porta.

W tem miejscu wyślnę i wypelnone nadesłać!

Karta Zamówień Kp.

Do

Kolektury „Nadzieja”, Lwów, Sykstuska 6

Niniejszem zamawiam

_____ losów całych po zł 40,—
_____ losów poówek po zł 20,—
_____ losów cwiartek po zł 10,—

nr 10705

Należytość zł _____ uiszczę natychmiast po otrzymaniu losów.

Imię i nazwisko _____

Dokładny adres _____

(Upraszta się ozytelnie wypelnić!)

Victor Hugo o Napoleonie Małym

V.

Nawet najbliższe twoje otoczenie sądzi, myśli to samo, co inni mówią głośno, co ja wołam i piszę, ale jesteś wszechmocny, więc ci się klaniają nisko i służą. Kupujesz sobie ludzi i ręce. Sumienia nie kupisz!

Twoi zwolennicy mówią, że ty jesteś potrzebny! Nie! Niema potrzebnych zbrodniarzy! Zbrodnia nigdy nie jest dobrą, ani godną uznania! Narodowi nie można ocalić, i prowadzić w lepszą przyszłość przez łamanie prawa, konstytucji i gwałtu! Nigdy dobro nie może mieć zła jako podkład moralny. Nigdy prawo i zbrodnia nie idą jedną drogą! Kiedy zdarza się, że chwilowo zbrodnia triumfuje nad prawem, ludzkość drży w posadach.

Od chwili krwawego zamachu stanu widzimy orgię władzy: krzywo-przysięstwo, rabunek skarbu państwa, wojnę ze wszystkimi przeciwnikami, przenoszenia służbowe, deportacje, szarżę policji, szalejącą cenzurę, soldateskę zamiast armji, negację narodu, obniżenie prestige'u Francji, parlament zmuszony do milczenia, prasę terroryzowaną, gilotynę polityczną, wolność schwyconą za gardło, pogwałcenie prawa, suwerenność szabli, morderstwa, nocne napady i czający się wszędzie podstęp!

Pan Bonaparte, nie przebiegając w środkach, usiłuje zohydzić w oczach społeczeństwa parlament! Bo mu jest niewygodnie, że z trybuny padają słowa ostrej krytyki, słowa, potępiające jego system i metody. Szykanuje go słów, zawieszają posiedzenia, wbrew konstytucji zamyka usta posłom! Parlamentaryzm, to gwarancja obywateli, wolność dyskusji, wolność prasy, wolność indywidualna, kontrola podatków kontrola dochodów i wydatków, pewność, co się dzieje w skarbie państwa, prawo, że każdy obywatel wie, na co idą pieniądze państwowe, pewność kredytu, wolność i niezależność sumienia, bezpieczeństwo jednostki, godność narodu, najżywotniejsze jego siły, inicjatywa publiczna i prywatna! I wszystko to usiłuje zniszczyć i przekreślić pan Bonaparte, a pomaga mu w tem zgraja jego zauszników!

I zamiast tych wszystkich wartości chcą narzucić narodowi wszechwładzę pana Bonaparte i jego dziki kult! Dziś mnóstwo zaślepionych patrzy, nic nie widząc! Przesłonił im wszystko pan Bonaparte! Parlament ma zakneblowane usta!

Bądźcie dumni, Francuzi! Wy dziś już nic nie możecie, tylko ten człowiek wszystko może! Cóż wy dzisiaj słyszycie wśród tej głuchej nocy, która rozpostarła się nad całym krajem? Świsł bata, dźwięk ostróg i pobrzękiwanie szabli!

Pan Bonaparte może cisnąć nam w twarz, że głosowały za nim miliony, że miliony dały mu sankcje na wszystkie jego czyny. Lecz w jakich warunkach odbywały się wybory?

Bandyta na czele zdeterminowanej bandy zatrzymuje w lesie dyliżans, napelniony podróżnymi. Podróżnych jest wielu, ale są porozdzielani w różnych przedziałach, nawpół zaspani, nieprzygotowani, zaskoczeni nagle, nieuzbrojeni. Bandyta każe im zejść z dyliżansu. Tych, co stawiają jakikolwiek opór, morduje. Potem pozostałym zabiera wszystkie pieniądze i kosztowności. Steroryzowanym każe podpisać papier, że wszystko, co się stało, działo się z ich pełną i nieprzymuszoną wolą, że są bardzo zadowoleni z takiego obrotu sprawy. Grozi im, że, jeśli ktoś się poruszy, że jeśli będzie wszczynał najmniejsze jakieś dochodzenia, palnie mu w łeb bez pardonu. Potem mówi:

— Poza tem jesteście wolni i możecie sobie odejść spokojnie!

Podróżni podpisują papier. Bandyta podnosi głowę i mówi:

— Mam miliony głosów za sobą! Sugeruje się masę wynikiem wyborów, w których zwyciężyło nazwisko pana Bonaparte.

Żeby wybory polityczne były ważne, potrzeba trzech zasadniczych warunków: 1) głosowanie musi być wolne od jakiegokolwiek przymusu; 2) propaganda list wyborczych nie może być krepowana; 3) cyfry, podane w wyniku wyborów, muszą być prawdziwe. Jeżeli brak choć jednego z tych warunków, wybory są nieważne. Lecz jeśli było brak wszystkich trzech warunków — co sądzić o takich wyborach?

Czy głosowanie było niezależne od zewnętrznego przymusu?

Niech każdy z tych, co głosowali za panem Bonapartem, uderzy się w piersi i wyzna, pod jakim gwałtem

moralnym i materjalnym rzucał swą kartkę do urny wyborczej, jakich używano środków, aby go zmusić do głosowania, jak straszliwe popełniano nadużycia, jaki nacisk wywierały władze państwowe na wyborców. Część głosujących to byli wspólnicy pana Bonaparte, którzy głosowali zresztą we własnym interesie, część zaś zmuszona, przekupiona, steroryzowana, otumaniona. Głosowanie to zabiło honor, inicjatywę, inteligencję i życie moralne narodu. Było hańbą dla kraju. Część Francji szła do urn, jak stało na rzeź.

Drugim warunkiem ważności wyborów jest, by propaganda list wyborczych nie była krepowana.

Jest elementarną zasadą, że tam, gdzie niema wolności prasy, nie może być nawet mowy o ważności wyborów, o przygotowaniu do nich najszerzych warstw obywateli. Wolność prasy jest warunkiem sine qua non wyborów powszechnych. Bez niej są one tylko częścią komedji. Wolność prasy pociąga za sobą wolność zebrań, rozklejanie afiszów i wolność propagandy. Jeśli część prasy jest systematycznie konfiskowana, jedne afisze są zdzierane lub nie pozwala się ich rozklejać z powodu wszechwładnej cenzury, a drugie otoczone są opieką policji, jeśli się rozbija jedne zgromadzenia wyborcze, a drugie ochrania specjalnie, czy może być w tych warunkach mowa o ważności wyborów, o wolności sumienia wyborców?

Głosować to znaczy rządzić. Głosować to znaczy sądzić. Wyborca musi być uświadomiony przez prasę, przez swobodną dyskusję, przez ulotki i afisze. Wolność prasy to główny warunek wyborów, ona — jak już zaznaczyliśmy — stanowi o ich być albo nie być.

A czy te warunki, te podstawowe warunki, były zachowane podczas wyborów? Odpowiedzią na to pytanie będzie olbrzymi wybuch śmiechu. To było według kliki pana Bonaparteego głosowanie... wolne i spontaniczne. Kraj się za nim opowiedział olbrzymią większością głosów...

Do wyborów zmobilizowano całe lo'rostwo. Mówiono masom: głosuje się tylko za panem Bonapartem, albo przeciwko panu Bonapartem. Wybory

Przechadzki po Targach

Maszyny rolnicze

Po przelotnym obejrzeniu tegorocznych Targów Poznańskich mamy wrażenie, że stosunkowo najliczniej reprezentowany jest w roku bieżącym dział maszyn i narzędzi rolniczych, ustawionych na obszernym placu pomiędzy budynkami targowemi.

Przegląd ten zaczynamy od pokazu Związkowej Centrali Maszyn w Poznaniu, która, oprócz nielicznych maszyn zagranicznych, pokazuje maszyny i narzędzia rolnicze dwóch naszych znanych firm w tej dziedzinie, Sp. Akc. H. Cegielski w Poznaniu i Sp. Akc. „Unja“ w Grudziądzu. Oprócz dużej stałej lokomobili firmy Cegielski, są tam tejsze firmy nowe typy mniejszych młocarni motorowych 6-konnych i większych na łożyskach kulkowych systemu Rekord, jak również siewnik do nawozów. Obok, jak corocznie, wystąpiła też okazale ze swemi wyrobami poznańska firma Nitsche i Ska, wypuszczając między innymi swej konstrukcji opelacze i siewniki do nawozów.

Z fabryk prowincjonalnych województwa poznańskiego zauważyliśmy maszyny rolnicze Gostyńskiej Fabryki Maszyn St. Grzeskowiaka z Gostynia, która między innymi wystawiła lekką młocarnię szerokobitną „Gostyniankę“, fabryki maszyn Malinowskiego w Śremie i Bron. Malaka ze Żnina.

Naczynia blaszane do wody, gnojówek i innych celów wraz z pompą specjalną pokazuje fabryka maszyn i wyrobów z blachy Br. Blotner z Bojanowa Wlkp. Te same wyroby nadesłała fabryka narzędzi rolniczych Piotra Szwarca z Lublińca na G. Śląsku. W. Schulz z Rogoźna pokazuje, jak corocznie, różne typy parników.

Z fabryk b. Kongresówki nadesłała maszyny rolnicze fabryka „Kraj“ w Kutnie, dawniej Alfred Vendtke Sp. Akc. Silniki spalinowe do celów rolniczych zgłosiła jedna polska firma „Motor Polski“ Sp. Akc. w Żninie.

Poza temi wystawcami mamy jeszcze pokazy firm handlowych narzędziami rolniczymi, które wystawiają wyroby firm krajowych i zagranicznych.

Do największych wystawców sali-

odbywały się w wysoce nienormalnych warunkach pod niesłychanym naciskiem moralnym i korupcyjnym.

I na co głosowali ci otumanieni wyborcy, ci, którym spodlono sumienia, ci, którym splamiono ręce, ci, którym w ten czy inny sposób zapłacono pieniędzmi ze skarbu państwa? Do czego przyczyniły się ich głosy? Rzućmy Rzeczpospolitą do nóg despoty, nałożyjmy łańcuchy na ręce wszystkich, zatruty atmosferą jadem nienawiści, nieufności, donosicielstwa i szpiegowstwa! Wokoło zapanowało milczenie, depresja i obawa! Głosowaliście na przeciąg całych lat, oddając bez zastrzeżeń władzę w ręce niepoczytalnego uzurpatora, o którym nie wiecie, co zrobi za dzień, za godzinę, za chwilę! O którym nie wiecie, dokąd i jak prowadzi Francję!

Już dziś krwawy rumieniec wstydu występuje na czoła uczciwych wyborców, już dzisiaj uczuwają wyrzuty sumienia z powodu tej tragicznej farsy wyborczej.

A jednak ten wynik wyborów jest stanowczo za mały, za nikły w stosunku do rozwiniętej agitacji, do presji, do szykan, do nacisku, do milionów, wydanych w celu bałamucenia mas. Któż wam bronil dosypać do urn parę milionów głosów więcej? Toż głosowanie w tych warunkach powinno być jednoznaczne: tylko na pana Bonaparteego!

Cóż z tego, że wyborcy, głosując za panem Bonapartem, głosowali przeciwko konstytucji, prawu, państwu, że zdradzili najwyższą sprawę? Że błoto i hańbę rzucili na sztandary, na karty konstytucji, na których jeszcze nie zastężyła krew? Za to wszystko ponosi moralną odpowiedzialność pan Bonaparte i przyjdzie, o przyjdzie dzień, w którym stanie przed nieublaganym trybunałem historii!

Ludzie zamachu stanu, nikt nie wierzy w wasze zwycięstwo wyborcze! Wyście je fabrykowali sami, wyście sami urbi et orbi roztrąbili jego wyniki. Służalczkość głosowała, podłość liczyła, fałsz i łotrstwo kontrolowało, sprzedajność zweryfikowała, kłamstwo proklamowało!

I pan Bonaparte z podniesionem czołem ma odwagę, ma czelność powiedzieć, że on legalnie otrzymał władzę z urn wyborczych? A my wołamy: Nie! on zgwałcił sumienia wyborców i ukradł im te głosy.

czyć musimy Tow. Akc. T. Kowalski i A. Trylski w Warszawie, Bronikowski, Grodzki i Wasilewski w Warszawie i Poznaniu i Kooprolną z Warszawy. Wszystkie te firmy wystąpiły z pokazami licznych zagranicznych młocarni parowych i motorowych, żniwiarek, motorów do celów rolniczych itp.

Z licznymi pokazami w tym dziale wystąpiły też firmy poznańskie: H. Markowski inż., gdzie oglądaliśmy między innymi wiazacz słomy, dostosowywany do wszystkich młocarni parowych; Centrala Pługów Parowych w Poznaniu, która wystawiła plugi własnego wyrobu do parowego napędu; Biuro Techniczne „Agrala“ w Poznaniu, gdzie wystawiona została młocarnia firmy Lanza, oszalowana blachą cynkową z przyrządem do cięcia słomy wymłoczonej; dalej mamy liczne pokazy Spółdzielni „Landwirtschaftliche Centralgenossenschaft“ w Poznaniu, Wal. Guntera i G. Scherfkego z Poznania.

Niezależnie od powyższych wystawców, mamy jeszcze pokazy w tym dziale zagranicznych fabrykantów. W dziale pługów parowych wystawia stara firma angielska Fowlera i firma Kemna z Wrocławia. Ta ostatnia wystawiła mniejszy plug parowy dla średnich majątków o przystępniejszej cenie, i plugi do głębokiej i płytkiej orki wraz z rozsiewaczem wapna. Oglądaliśmy tam brońę talerzową, która jednocześnie może rozsiewać nawozy i następnie pracować jako kopaczka buraków po zamianie odpowiednich części maszyny.

Poza tem M. Rawecki z Poznania wystawia lokomobile Bućkau R. Wolfa z Magdeburga; w dziale maszyn rolniczych są wystawy firmy Jaehne z Landsbergu nad Wartą, Epplera i Buxbaum z Augsburga, Kruppa Grusonwerke; Hugo Chodan z Poznania wystawia młocarnie do grochu Th. Flöthera. Fabryka Suchy, Jouza i Co. w Chraście pod Pilznem wystawiła siewniki marki Pilzenka. Na tymże placu mamy jeszcze pokazy maszyn i przyrządów, które tylko mają luźny związek z rolnictwem. Dom handlowo-przemysłowy A. Oppenheim z Warszawy pokazuje ruchomy łamacz kamie-

ni wielkości do 225 m/m. średnicy fabryki maszyn Inż. M. Luzzatto w Wiedniu.

Stocznia i fabryka maszyn F. Schichau w Gdańsku i Elblągu wystawiła maszyny do mechanicznego wyrabiania betonu, a Huta „Zgoda“ z Górnego Śląska motorowe walce drogowe.

Augustyn Kuhnholz Sp. z o. o. w Katowicach wystawia resory do pojazdów i różne sprężyny.

W dziale silników spalinowych oglądaliśmy silniki firmy Deutz-Motor, traktory i silniki ropowe szwedzkiej firmy Munktelins Avance i przyczepki do traktorów szwedzkiej firmy Overuno, reprezentowanych przez Tow. „Svea“ w Warszawie.

Firma Moteurs Moes S. A. w Poznaniu wystawiła lokomotywkę dla kolejek wąskotorowych z silnikiem Semi-Diesel siły pociągowej 40 t.

Nowoczesne urządzenia transportowe dla przemysłu i rolnictwa różnego typu produkcji zagranicznej pokazuje firma warszawska Leon Breyman. Między innymi są tam praktyczne przesuwane podnośniki do podnoszenia towarów w dużych ilościach w magazynach, na placach ładunkowych itp. X

Wysokie obroty na Targach

Informują nas z kompetentnej strony, że na odbywających się Targach osiągnięte zostały już bardzo poważne obroty. Przekraczają one dotąd kwotę 2 milionów złotych. Szczególnie ożywione i poważne transakcje eksportowe zostały dokonane z zagranicą, m. in z Rumunją, Węgrami, Anglią, Niemcami, Szwajcarią, Holandją i Ameryką. Niemniej rynki polskie i gdańskie partycypują poważnie w tych obrotach. Wśród zwiędających przeważa element kuplecki.

XI zjazd Młodych Polek

Drugi dzień obrad

Drugi dzień obrad zjazdu Młodych Polek poprzedzony był nabożeństwem w kaplicy św. Józefa, poczem odbyło się zebranie. Obradom przewodniczył ks. radca Kazimierski, prezes rady Z. M. P. Po wspólnym śpiewie „Hej do apelu“ wygłosiła druha Najderkówna deklamację p. t. „Służycie chęć“. Referat o organizacji Akcji Katolickiej i jej zadaniu wygłosił ks. inf. St. Adamski. Po dyskusji uchwalono cały szereg rezolucji, poczem wspólnie ośpiewano „Mysmy przyszłością Narodu“, a drh. Najderkówna wygłosiła deklamację n. t. „Do dziewcząt polskich“.

Z przedłożonych sprawozdań wynika, że pod sztandarem związkowym grupuje się przeszło 320 stowarzyszeń M. P. Bezwzględny przyrost stowarzyszeń w r. ub. wynosi 51. Akcja Z. M. P. zakrojona jest na szeroką skalę — współpracują tu wytrwale księża i panie z inteligencji — a praca ta uwydatnia się w wygłaszaniu wykładów, według ułożonego planu, w kierowaniu kółek, systematycznej pracy (nauka, śpiew, roboty kobiece, wychowanie fizyczne), w opiece nad zastępami (pogadanki), w organizowaniu wzorowego życia towarzyskiego (obchody, teatry, wycieczki) i przez wpływ moralny na młodzież.

Do pracy tej powołane są panie inteligentne, kochające i znające młodzież, a więc: panie nauczycielki (przygotowanie pedagogiczne), panie — żony i córki lekarzy, adwokatów, akademików, a jeżeli chodzi o wieś, to przede wszystkim panie ziemianki. W roku 1928 — było członków patronatu 881, w roku 1929 zaś 1030. Liczba członków składujących wynosiła w roku ub. 14.367; członków do lat 18 — 7845, ponad 18 lat — 6522.

Dochody stowarzyszenia czerpią z składek, wpisowego, imprez, wieczornic, wystaw i t. p. Składka związkowa wynosi miesięcznie 5 gr. Związek posiada własnych ognisk 61, sztandarów 126, zebrań odbyło się 3680.

Stowarzyszenia Młodych Polek są organizacjami katolickimi, skupiają wyłącznie dziewczęta katolickie i dążą wybitnie do pogłębienia zasad wiary i wdrożenia młodych do czynu i życia katolickiego przez wykłady z życia religijnego, dogmatyczne, apologetyczne, przez zachęcanie do praktyk religijnych i przez organizowanie do czynu katolickiego. W r. ub. wygłoszono 2876 wykładów i odczytów, z tego drużny same przygotowały 910. Bibliotek jest 136, a poza tem drużny korzystają z Czytelni Ludowych i bibliotek prywatnych. Ważnym czynnikiem indywidualnego dokszażenia druzhen z uwzględnieniem ich potrzeb są lekcje odbywające się w specjalnych kółkach religijnych, oświatowych, robót kobiecych, śpiewu, muzyki.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Epilog zawilej sprawy

Proces karny małżonków Oldakowskich trwał 8 tygodni i zakończył się zasądzeniem obojga

Nasz korespondent pomorski ((sk)) donosi z Brodnicy:

We wtorek, 29 b. m. ukończony został sensacyjny proces Adama Rawicz-Oldakowskiego i żony jego Marji, właścicieli dóbr rycerskich Straszewo na Pomorzu oraz kilku innych majątków pod Łodzią i na Kresach. Zarzucano się podsądnym rekordową ilość przestępstw, ogółem w przeszło 160 wypadkach. Oldakowscy jak wspominaliśmy, oskarżeni byli m. in. o fałszywe zeznanie w miejsce przysięgi i naklanianie w licznych wypadkach do tego innych, zwłaszcza swej służby; o fałszowanie podpisów, nieuzasadnioną denuncjacją sędziego śledczego Wojciechowskiego itp. Proces ten trwał ośm tygodni i zakończył się zasądzeniem obwinionych małżonków. Oldakowscy przebywali przeszło rok w więzieniu śledczym; ze względu na wychowanie ich dzieci Oldakowska została kilka dni przed zakończeniem procesu zwolniona z aresztu.

W środę ub. tygodnia ukończono postępowanie dowodowe, poczem następnego dnia wniósł prokurator o kary ciężkiego więzienia dla obu oskarżonych, mianowicie o 4 i pół roku dla O., a 2 lata dla jego żony. Oskarżyciel uboczny Zajdel, dzierżawca Straszewa, następnie uzasadnia swe straty, które poniósł wskutek narzuconych mu procesów, zabrania inwentarzy, sekwestracji majątku, kilkakrotnego aresztowania go i osadzenia w więzieniu śledczym z obwinienia Oldakowskich, wnosi on o odszkodowanie w wysokości 160.000 zł. Po przemówieniu obrońców adw. Święckiego i adw. Paschalskiego z Warszawy, oskarżony w ostatnim słowie usiłuje przedstawić

Zajdla jako właściwego winowajcę. Jego żona również odpięra uczynione jej zarzuty, twierdząc, że o ile w tę sprawę została włączona, to wina jej polega jedynie w tem, że bronila interesów męża.

Wyrok ogłoszony został we wtorek. Sąd uznał Oldakowskiego winnym w 15 wypadkach a żonę jego w 6 wypadkach; w jednym sąd stwierdził ponad wszelką wątpliwość, że oskarżona namawiała do fałszywego zeznania. Trybunał biorąc pod uwagę krytyczne położenie materialne, w jakim się oskarżeni znajdowali, oraz zdenerwowanie wywołane przez piętrzące się z dnia na dzień trudności i walki, prowadzone na wszelkie strony — przyznaje oskarżonym okoliczności łagodzące; skazuje też Oldakowskiego z zastosowaniem amnestji na 1 i pół roku więzienia, a żonę jego na karę ciężkiego więzienia przez 11 miesięcy; obu policzono więzienie śledcze, tak że dla Oldakowskiego pozostają jeszcze 3 miesiące więzienia, a żona jego już jest wolna.

Wniosek oskarżyciela ubocznego Romana Zajdla sąd pozostawił bez rozpatrzenia, przedewszystkiem dla braku konkretnych dowodów poniesionych strat. W odpowiedzi obronie, która wywodzi, że w b. Kongresówce zeznania w miejsce przysięgi są niepraktykowane wzgl. byłyby bez znaczenia na wymiar kary, przewodniczący zaznacza, że oskarżony widział skutki swego postępowania i był powinien zaniechać tej metody, która stała się źródłem szeregu innych wypadków, za które przed sądem musiał odpowiadać.

Tragiczna omyłka

Gość weselny poczęstowany truczną

Z Torunia donosi nam (wd):
We wtorek 29 bm. w domu państwa Riefów w Toruniu przy Małych Garbarach odbywała się uczta weselna z powodu zaślubin syna Józefa z panną Salomeą Mulecką. Uczta zakończyła się tragicznym wypadkiem i śmiercią przygodnego uczestnika. Około godz. 19 zjawił się posłaniec urzędu telegraficznego Ludwik Ejanowski, przynosząc depezę gratulacyjną. Odebrawszy depezę, panna młoda poprosiła posłańca do pokoju i poczęstowała go pełnym kielichem wina. Jeszcze zanim Ejanowski wychylił kielich do dna, wypadł mu on z ręki i rozbił się o podłogę, Ejanowski zaś runął na ziemię, wijąc się w boleściach. Okazało się, że wśród butelek wina i likierów znajdowała się także butelka z kwasem karbolowym, którą ktoś z domowników przez omyłkę postawił pomiędzy rzędy butelek, zawierających napoje weselne. Ejanowskiego przewieziono natychmiast do lecznicy miejskiej, gdzie jednak mimo usilnych zabiegów leczniczych po kilku godzinach wyzionął ducha. Nieszczęśliwy liczył 39 lat i osierocił żonę i troje dzieci. Panna młoda była tym strasznym wypadkiem tak wstrząśnięta, że w rozpacz zamierzała wyskoczyć z 4 piętra; siłą tylko zdołano jej przeszkodzić w popełnieniu samobójstwa. Wypadek ten wywołał w Toruniu straszne wrażenie.

Amatorzy sensacji

Za głupie żarty znaleźli się w więzieniu

Niejacy Miara i Kusiałek czytając widocznie kiedyś o kapitanie z Kopenicku, postanowili naśladować go w Poznaniu. W tym celu postarali się o mundury; jeden przebrał się za majora, a drugi za generała i w nocy udali się do koszar 57 p. p. Tu przedstawili się dyżurnemu oficerowi i dali mu rozkaz postawienia na nogi całego pułku. Oficer zorientował się, że tu coś jest niewyraźnego ze względu na dziwne zachowanie się obu nieznanymi „dygnitarzy”. Postanowił przywołać zastępcę pułku. Gdy „generał” i „major” zostali się sami — zorientowali się wówczas, że sprawa przybiera dla nich niepomyślny obrót. Nie wiedzieli co począć, to też niebawem zdemaskowano obu niefortunnych żartowników i osadzono ich w więzieniu.

Na wczorajszej rozprawie tłumaczyli się obaj, że chcieli Poznaniowi dostarczyć nowej sensacji. Niepowolanych jej amatorów skazano Miara na 6, a Kusiałka na 5 miesięcy więzienia.

KALENDARZYK

Środa, 30 kwietnia 1930.

Słońce: wschód 4.25 — zachód 19.16 — długość dnia 14 godzin 51 min.

Księżyc: wschód 4.56 — zachód 21.58 — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn.: Środa, godz. 7 rano. Temperatura powietrza niska plus 6 st. Cels. Pochmurno. Wiatr północno - wschodni. Ciśnienie atmosferyczne niskie 744 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 19 st. Cels., najniższa plus 4 st. C.

Kal. rz.-kat.: Katarzyna Seneńska — jutro Filip i Jakób.

Kal. słow.: Chwałisław — jutro Lubomir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72 nar. ul. Niegolewskich.

Wilda: Apteka „Fortuna”, ul. Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Lekarskie Związku Lekarzy, ulica Poczтовая 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Nabożeństwa w kościele SS. Karmelitanek Boszych.** W czwartek 1 maja nabożeństwo ku czci Najświętszego Serca Jezusowego. O godzinie 4,30 po południu 1 konferencja, o godz. 5 krótkie nabożeństwo, o godz. 5,30 druga konferencja. Nazajutrz całodziennie wystawienie Przenajświętszego Sakramentu, msze św. o godz. 6,45, 7,30, suma o 9. Po południu o godz. 5 błogosławieństwo z kazaniem.

— **Za spokój duszy ś. p. Józefa Wybickiego,** b. starosty krajowego pomorskiego, odprawi się msza św. żałobna w kościele farnym w dniu 2 maja o godzinie 10.

OSOBISTE

— **Srebrny krzyż zasługi** otrzymali pp. Michał Biały, kierownik szkoły powszechnej w Sierakowie; Wawrzyniec Budny, kierownik szkoły powszechnej w Kwiciszewie; Augustyn Behrendt, nauczyciel szkoły powsz. w Ratajach powiatu

chodzieskiego; Antonina Dostalowa, kierowniczka szkoły wydziałowej w Śremie; Bronisław Hundt, kierownik szkoły powszechnej w Kruszycy; Jan Janowski, kierownik szkoły powsz. w Inowrocławiu; Wincenty Radziejewski, kierownik szkoły powszechnej w Gębicach; Józef Szymański, kierownik szkoły powsz. w Dopiewie; Jan Wojciechowski, kierownik szkoły powszechnej w Janikowie; Walenty Wojciechowski, kierownik szkoły powszechnej w Śremie; Marja Wyssogota - Zakrzewska, kierowniczka szkoły wydziałowej w Nakle; Augustyn Ziółkowski, kierownik szkoły powsz. w Damasławku; Franciszek Zych, kierownik szkoły powszechnej w Poznaniu; Szczepan Michałak, instruktor państw. szkoły rzem. przem. w Poznaniu; Franciszek Rafiński, instruktor ślusarski państw. szkoły przemysłowej w Bydgoszczy; Waclaw Wania, instruktor państw. szkoły rzem. przem. w Poznaniu; Franciszek Kolonista, nauczyciel w Rawiczu; Stanisław Michalski, kierownik szkoły powsz. w Lipnie Nowem pow. Śmigiel; Jan Poleski, emeryt. asesor Kuratorjum Okr. Szkoln. w Poznaniu.

— **Srebrne gody** obchodzą w piątek 2 maja pp. Romuald Roesler, Zamkowa 4, z małżonką Heleną z domu Strzyżyską.

— **Srebrny jubileusz pracy** w licznicy miejskiej obchodzi w dniu 1 maja p. Jan Frąckowiak, zamieszkały na Górczynie. Od wielu lat p. Frąckowiak pracuje jako pielęgniarz w uniwersyteckiej klinice dermatologicznej i znany jest z gorliwości oraz sumiennej pracy. (k)

— **Ślub.** Dnia 24 kwietnia odbył się w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu ślub panny Celinę Zarembianki, córki pułkownika dr. Gustawa Zaremy i Lucyny z Jastrzębskich, z p. Józefem Górskim, aplikantem prokuratury generalnej w Poznaniu.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Polskie Tow. Pomologiczne, Koło Poznań,** zawiadamia swych członków o ogólnym zebraniu, mającym się odbyć dnia 4 maja rb. o godzinie 10 rano w wielkiej sali obrad Wielkopolskiej Izby Rolniczej, ul. Mickiewicza 33. Goście mile widziani.

— **Zebranie Narodowej Organizacji Kobiet** odbędzie się w czwartek 1 maja w salce Księgarni św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22 o godz. 20. Referat wygłosi p. prof. poseł Winiarski o liczny udział członków oraz wprowadzonych przez nich gości prosi Zarząd.

— **Poznańskie Tow. Ogrodnicze** zawiadamia swych członków o miesięcznym zebraniu, mającym się odbyć dnia 4 maja rb. o godzinie 15 w lokalu przy ul. Pocztovej 30, 11 ptr.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Kursy żeńskie w Uniwersytetach Ludowych T. C. L.** Z dniem 4 maja rozpoczynają się w macierzystym zakładzie Uniw. Lud. T. C. L. Dalki pod Gnieznem i w Odolanowie — nowe kursy żeńskie. Oplata za naukę i utrzymanie 4-miesięcznego kursu wynosi 350 zł. Placić można ratami. Do podania o przyjęcie dołączyć należy poświadczenie miejscowego ks. proboszcza, dokładny życiorys, ostatnie świadectwo szkolne i podpisane zobowiązanie wzgl. zgodę rodziców lub opiekunów. Przyjmuje się kursistki od lat 18 do 40.

WIECZORY, KONCERTY

— **Stow. Pań św. Wincentego a Paulo na Jeżycach** urządza w niedzielę dnia 4 maja o godzinie 18 wieczór artystyczno-towarzystwowski w Domu Amaratowym przy ulicy Słowackiego 19. W programie są rozrywki artystyczne, jak śpiew solowy, gra na skrzypcach, deklamacje, występ wybitnej pianistki. Komitet dołoży wszelkich starań, aby wieczór urozmaicił i uprzyjemnił i prosi o jaknajliczniejszy udział w zabawie przez wzgląd na cel charytatywny. Bufet własny, ceny nader przystępne. Bilety wstępu po 2 zł i po 1 zł są do nabycia wcześniej w firmie p. Grzeszkowiaka ul. Kraszewskiego 9 i w firmie p. Olejniczaka, ul. Dąbrowskiego 52.

— **Z Pocztowego Tow. Literacko-Artystycznego.** W sobotę 3 maja o godz. 17 w gminach Dyrekcji Poczty i Telegrafów odbędzie się uroczysty obchód Święta Narodowego 3 Maja. W programie odczyt o Konstytucji 3 Maja, deklamacje i piosy muzyczne - wokalne.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Wiejskie Koła Śpiewacze stawają do zawodów!** W niedzielę, dnia 4 maja r. b. o godzinie 15-tej Aula Uniwersytetu poznańskiego będzie terenem szlachetnej walki na niwie naszego pieśniarstwa polskiego. Do walki staje 15 chorów w 2 kategoriach na chóry męskie, żeńskie i mieszane. Na zakończenie odbędzie się popis ogólnego chóru (przeszło 500 śpiewaków), który to wykona Prosnaka „Wesele Sieradzkie”, Wiechowicza: Warjacje na temat „Matka mię tu przysłała” i „Nie chcę cię Kasuniu”. Również i publiczność będzie miała pewną emocję w osądzeniu i najpiępszego z chorów ogregu II-go, jak i podania, który z wykonanych utworów przypadł do gustu. W tym celu

Przy zwapnieniu naczyń krwionośnych mózgu i serca, używając codziennie małą ilość naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa osiąga się łatwe wypróżnienie. Wybitni profesorowie — kierownicy klinik chorób wewnętrznych nawet u ludzi z porażeniem połowy ciała osiągnęli za pomocą wody Franciszka Józefa doskonały skutek w funkcjach trawienia. nw 10718

będą do każdego kupnego biletu dołączone kupony, które prosimy wypełnić i wrzucić do specjalnie ustawionej urny. — Bilety do nabycia w Sekr. Wlkp. Zw. Kół Śpiew. od godz. 9—17 po poł. po cenach minimalnych.

— **Kwalifikowanie nasion i sadzoniaków.** Wielkopolska Izba Rolnicza przypomina hodowcom i wytwórcom nasion oraz sadzoniaków ziemniaczanych, że termin zgłaszania do kwalifikacji nasion zbóż i grochów w r. b. upływa 1 czerwca, a ziemniaków 15 czerwca. Hodowcy i wytwórcy, którzy zgłaszają ziemiopłody po raz pierwszy, mogą otrzymać odpowiednie formularze wniosków i przepisy kwalifikacyjne w Wydziale Nasiennym Wielkopolskiej Izby Rolniczej, parter pokój 20, jak również wszelkie informacje, dotyczące kwalifikacji ziemiopłodów. — Wszystkim, którzy w latach poprzednich zgłaszali już swe ziemiopłody, Wydział Nasienny W. I. R. prześle formularze wniosków. Zgłaszanie plantacji buraczanych kończy się w r. b. z dniem 10 maja.

— **Powrót wycieczki urzędników kolejowych z Rzymu.** W pierwsze Święto Wielkanocne powróciła do Poznania wycieczka organizowana przez Związek Urzędników Kolejowych, która zwiedziła Berlin, Monachjum, Szwajcarię, Mediolan, Genewę, Rzym, Neapol, Florencję i Wenecję. We wycieczce brało udział 39 osób.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Zofia Nałkowska w Poznaniu.** — Autorka „Romansu Teresy Hennert”, Zofia Nałkowska, powiadomiła Teatr Polski, że będzie obecna na dzisiejszej premierze swej sztuki „Dom kobiet”. Wczoraj wieczorem p. Zofia Nałkowska przyjechała z Warszawy. Na dworcu witała ją im. Teatru Polskiego znakomita aktorka dramatyczna p. Wysocka. Autorka „Domu kobiet” zatrzymała się w naszym mieście tylko przez środę. Po premierze odjeżdża z powrotem do Warszawy. (tr)

— **Z Stow. Młodzieży Polskiej przy Farze.** W pierwsze święto Wielkanocy odbyło się zebranie rodzicielskie na sali O. O. Jezuitów. Zebranie zagał przez Stow. druh Kamiński Cz. Patron Pozn. Okręgu S. M. P. ks. prał. J. Prądziński wygłosił bardzo interesujący wykład p. t. „Zagrożone skarby Kościoła i narodu”. W dyskusji protektor ks. prał. Stychel zachęcał rodziców, aby swych synów zapisywali do Stowarzyszenia. Sekretarz Stow. drh Onda Zb. wygłosił obszerny sprawozdanie z działalności Stow. Po przemówieniu prezesa rozdano nagrody z konkursu gier pokojowych. Następnie odbyły się uroczalności, jak śpiewy, deklamacje, monologi i przedstawienie komedji p. t. „Nieboszczyk z urojenia”.

— **Z Ligi Katolickiej na Jeżycach.** W niedzielę 27 bm Liga urządziła w sali pracowników tramwajowych przy ul. Słowackiego wieczornicę. Program wypełniły dwa piękne referaty oraz śpiewy chórowe. Ks. dr. Słomkowski mówił „O zadaniach Akcji Katolickiej” a p. J. Stein „O wychowaniu młodzieży chrześcijańskiej w oświeceniu Encykliki Piusa XI”. Chór Kościelny pod wezw. św. Grzegorza I. W. papieża, pod kierownictwem p. Olszewskiego wykonał kilka motetów, m. in. St. Moniuszki „Ojciec nasz” i F. Nowowiejskiego „My chcemy Boga”. Tak referatów jak i chór publiczności obdarzyła huczniemi oklaskami. K. K.

— **Z targu.** Dnia 30. b. m. na pl. Sapińskiego płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4.00—4.80 zł; masła mleczarskiego 5.20 zł; kg. twarogu 1.00—1.40 zł; mendel jaj 1.70—1.80 zł; litr śmietany 2.00—2.40 zł; litr mleka pełn. 30—32 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3.00 do 3.20 zł; słoniny wędzonej 3.80—4.00 zł; wieprzowiny 3.20—4.00 zł; wotowiny 2.80 do 4.00 zł; cielęciny 2.40—2.80 zł; skopowiny 2.80—3.20 zł; koziny 2.00—2.20 zł; smalcu 4—4.20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlica 5.00—6.00 zł; kaczka 5.00—6.00 zł; 1 kg tucznej gęsi 4.00 zł; para gołębi 2.00 do 3.00 zł; indyk 10.00 do 16.00 złotych; para kurcząt 6.00 do 7.00 złotych, królik 3—4 zł; ryby: 1 kg. karpia 5.20 zł; II-na 4.80—5.00 zł; karasia 1.60—2.00 zł; leszcza 2.60—3.20 zł; okonia 2.60—3.60 zł; suma 4.00—5.00 zł; białych ryb 0.70—1.30 zł; 1 kg. sandacza 6.00—7.00 zł; miętusa 4 zł; 1 kilogram węgorka 6.00 do 7.00 złotych; za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 8—10 gr; 1 kg. marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 0.80—1.00 zł; jarmużu 60—80 gr; pietruszki 50—60 gr; seleru 0.60—1.00 zł; brukselki 2—2.60; 1 kg. białej kapusty 0.80—1.00 zł; 1 p. mł. kalarepy 80 gr; 1 kg. bobu 1.20 zł; jabłek 1.00—1.80 nych 0.80—1.00 zł; olej jadalny 2.40—3.00 zł; sałatka zielona (inspektowa) główka 20—30 gr; 1 kg. rabarberu 0.60—1.00 zł; pęczek rzodkiewek 30 gr; 1 ogórek 1—2

zi: mendel raków 4,00 zł; 1 kg. pieczarek hodowlanych 4,00 zł; 1 kg. piestrzenia (zwanych niewłaściwie smardzami) 0,80 do 1,20 zł; 1 kg. szparagów 1,60—2,40 zł. — Targ mało ożywiony. Duży dowóz nabiału. (hu)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Wypadek samochodowy.** Dnia 29 kwietnia na ul. Ostrów Tumski najechały na tyłu przez samochód ciężarowy P Z 10688 ekspedjent pocztowy Marciński Stanisław. Zamieszki przy ul. Rzędnej 5, przy czym odniósł potłuczenie nogi, rower jego został uszkodzony. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Od p. Sylwestra Mateckiego,** zamieszkałego przy ul. św. Marcina 29, otrzymujemy oświadczenie, że poza imieniem i nazwiskiem nie ma nic wspólnego z S. Mateckim, zasądzonym za napad na 8 mies. więzienia.

— **Wyrafinowanej kradzieży klezszonkowej** ofiarą padł bawący chwilowo w Poznaniu dyrektor Towarzystwa Linij Lotniczych „Lot” w Warszawie p. Aleksander Kurmański z Warszawy. P. Kurmański był we wtorek na przedstawieniu w Teatrze Nowym w towarzystwie znajomych. Podczas odbierania garderoby skradziono mu portfel z zawartością około 900 zł z fotografiami amatorkami członków jego rodziny i t. p. — P. Kurmański padł ofiarą złodziei bardzo wyrafinowanych. W chwili, gdy towarzyszącym mu paniom podawał płaszcz, odwrócił jego uwagę pewien osobnik potrącając w ramię i zapytaniem: „Czy to pańska laska?” — Spowodowało to odwrócenie się p. K., który odparł, że laska nie jest jego własnością; złodziej jednak ponownie zainteresował ten samem zapytaniem w sposób tak natarczywy, że p. K. odwrócił się doń. Przypuszczalnie w tej chwili współnik złodzieja z laską dokonał kradzieży, wyjmując portfel z wewnętrznej kieszeni marynarki. Kradzież zauważył p. Kurmański natychmiast, jednak wszelkie poszukiwania pozostały bez skutku. (k)

— **Węgiel na brzegu Warty.** Dnia 29 kwietnia o godz. 3 nad lewym brzegiem Warty w pobliżu ogrodu strzeleckiego zauważono około 15 ctr. węgla w bryłach, który leżał nad wodą. Zarządzone czaty za osobami, które przyjechały po węgiel i tak ujęto Gaczyńskiego Franciszka, blacharza, Rajkowskiego Michała, dekarza, zamieszki przy ul. Wenejańskiej 11-12 oraz Gepperta Franciszka, zamieszki przy ul. Chwaliszewo 57, w czasie, gdy zaledwo węgiel na wóz jednokonnny. Ujęci do kradzieży węgla się nie przyznali, domagając się, że był to podarunek szkuarczki, który dnia 28 bm. wyjechali do Niemiec. Węgiel jednak obłożono aresztem aż do wyjaśnienia sprawy. — W tymże dniu ujęto na Warcie Szarzyńskiego Stanisława, zamieszki przy ul. Woźnej 10, który holował na członie w stronę Szeląga około 6—7 ctr. węgla. Wymieniony nie mógł się wytłumaczyć, skąd węgiel posiada, to też obłożono węgiel aresztem. (z)

— **Kradzieże i włamania.** P. Grzysław wiczowi Pawłowi, ul. Obornicka 19, skradziono z budowli przy ul. Ceglanej, 3 ramy żelazne, wart. 300 zł. — P. Siupce Janowi z Berlina skradziono na dworcu osobowym paszport zagraniczny i 80 marek niemieckich z portfelem. — Z mieszkania p. Jurkowskiego Edmunda, Wały Wazów 15, skradziono 2 ubrania marynarkowe, cztery pary spodni i skórzana tekę. — Z korytarza gmachu Collegium Minus przy ul. Fredry, skradziono p. Edwinowi Ryszardowi, ul. Karwowskiego nr. 1, płaszcz męski. — Z mieszkania p. Bedzińskiego Franciszka, ul. Ogrodowa 19, skradziono różnaita odzież wart. 3600 zł. Kradzieży tej dokonali: żona Bedzińskiego i syn Stefan, zamieszkali w Strzelnie, z którą Bedziński od dawna nie żyje wspólnie. — P. Draheimowi, ul. Dąbrowskiego 83-85, nieznani osobnicy porwywali i skradli słupy parkanu przy boczny na terenie fabrycznym firmy Draheim. — Posterunek P. P. w Dębcu zatrzymał Olejniczaka Edmunda, ul. Śniadeckich 6, Ostrowskiego Zygmunta (bez miejsca zamieszkania), Jankowiaka Feliksa, ul. Marsz. Focha 83 i Grzegorzewicza Zygmunta, ul. Bosa 24, którzy na szosie okružnej nieśli 120 koszul męskich białych nowych i 6 kolnierzyków męskich. Rzeczy te pochodzą z kradzieży. Ponadto zgłoszono 3 drobniejsze kradzieże. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Spółdzielnia Kredytowo - Budowlana w Toruniu** została założona 29 bm. Opiera się ona na zasadach czystej spółdzielczości. Ilość udziałów po 50 zł jest dla każdego udziałowca nieograniczona. Jest nadzieja, że jeszcze w roku bieżącym spółdzielnia będzie mogła udzielać pożyczek na budowę domów mieszkalnych (wd)

JARMARKI

— **Jutrosin, pow. Rawicz.** Jarmark na konie, bydło i świnię oraz towary kramne odbędzie się w poniedziałek, dnia 5 maja.

— **Zaniemyśl.** Jarmark ogólny odbędzie się w Zaniemyślu we wtorek, dnia 6 maja rb. Spęd świnii dozwolony.

Chodzież

Agencję „Kurjera Poznańskiego” przejął z dniem 1 maja 1930 r. p.

Józef Kozak

drukarnia

Chodzież, ul. Krótka 1

Zamówienia oraz przedpłaty na maj i dalsze miesiące skutecznie prosimy tylko u p. **Józefa Kozaka.** Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat. Dostawa gazety odbywa się jeszcze tego samego dnia.

Z WIELKOPOLSKI

— **Inowrocław.** (Ze zdrojowiska.) Zarząd Zdrojowiska wykazuje na każdym kroku wielką dbałość o kuracjuszy. Park ozdobiono klombami kwiatowymi, rozstawiono dużą ilość krzesel i ławek. Ponieważ w ubiegłych latach na koncertach w parku solankowym zbierało się dużo słuchaczy zupełnie niepożądanych i zbierało miejsca w pobliżu orkiestry, zwłaszcza w dniu świąteczny, w bieżącym sezonie mają być wprowadzone bilety wstępu o następujących cenach: jednorazowe wejście 50 gr, dla wojska i młodzieży powyżej lat dziesięciu — 25 groszy. Roczna karta wstępu wynosi 5 zł; tyleż kosztuje karta familijna na 3 osoby. Kuracjuszy mamy dotychczas nikłą ilość, może to wina ogólnego kryzysu gospodarczego; co się zaś tyczy stałych mieszkańców Inowrocławia, to ci czują się pokrzywdzeni, ponieważ otrzymali w bieżącym roku niższą zaledwie 25 proc. i to jedynie na kąpiel solankowe, za inne zabiegi placą ceny normalne. Stąd też powstało wielkie rozgoryczenie zwłaszcza wśród ludności uboższej.

— **(Z Banku Ludowego.)** Dn. 24-go kwietnia odbyło się w salce hotelu „Basta” roczne walne zebranie Banku Ludowego pod przewodnictwem dr. Krzymińskiego. Ze sprawozdania dyr. Weymana wynika, że instytucja ta rozwija się nader pomyślnie. Obroty ogólne powiększyły się o 20 proc.; ilość członków wynosi 3015, co przy 500-złotowych udziałach przedstawia sumę 1663 500 złotych. Przyrost kapitału własnego równa się 97 822 zł; obroty wynosiły 71 317 842 zł. Dr. Krzymiński zdał sprawę z działalności Rady nadzorczej. Przyjęto bilans w sumie 3 604 996 zł. z czystego zysku 80 774 złotych wzmocniono rezerwy o 50 000 zł oraz wydzielono członkom 10 proc. dywidendy. Do Rady nadzorczej wybrano ponownie przez akalamację pp.: dr. Józefa Krzymińskiego prezesem, Bol. Wojkowskiego wiceprezesem i Stefana Knasta sekretarzem. Poza tem wybrano jeszcze pp.: Stan. Hoppego, Januarego Korytowskiego, Józefa Kuraskiewicza, mec. Mielcarka, Wojciecha Oziminę i dyr. Stanisława Rosińskiego. (em)

— **Wronki.** (Echa tragicznego zgonu.) Pogrzeb tragicznie zmarłego sekretarza miejskiego, śp. Marjana Englerta z Wronki, odbędzie się w czwartek, dnia 1 maja o godz. 6 po południu. Zwłoki śp. Englerta wyłowiono dopiero w dniu 29 kwietnia.

— **Strzelno.** (Z Tow. Czyteln. Ludowych.) Na ostatnim zebraniu, które zagalł ks. prob. Szczański z Kościszek, o mówiono m. in. uroczystości z okazji 50-lecia Tow. Czyteln. Ludowych oraz uroczystości 3 Maja. Sprawę obchodu 3 Maja przekazano komitetowi. W dniu 3-go maja odbędzie się uliczna zbiórka na rzecz T. C. L. oraz sprzedaż chorągiewek i żetonów. Jako delegatów na sejmik powiatowy wybrano ks. prezesa oraz p. Wojciecha Daszyńskiego.

— **(Święcone)** W dniu 19 bm odbyła się w ochronie skromna uroczystość wielkanocna dla ubogich, połączona z rozdaniem „święconego”. Do licznie zebranych biednych przemówił w serdecznych słowach ks. prał. Czechowski, proboszcz strzełiński, poczem dokonał aktu poświęcenia potraw. Po odśpiewaniu przez obecnych „Wesoly nam dzień dziś nastal”, nastąpiło rozdanie potraw biednym. Ogółem obdarowano przeszło 100 osób. Uroczystość powyższą zorganizowało Tow. Pań. św. Wincentego a Paulo.

— **(Zmiany)** Dom Stowarzyszeń przy ul. Szerokiej objął z dniem 1 kwietnia p. Podliński Teofil z Inowrocławia. (sc.)

— **Pleszew.** (Wieczornica.) Grono nauczycielskie szkoły dokształcającej urządziło w sali szkolnej wieczornicę, którą wypełniły popisy muzyczne i wokalne uczniów i nauczycieli oraz deklamacje i popisy orkiestry mandolinistów M. P. pod dyktando p. Wrocławia Wieczornica cieszyła się nadzwyczajnym powodzeniem.

— **(Z chóru św. Cecylii.)** Starym zyczącym chór kościelny św. Cecylii w Wielkim Piątek o godz. 9 wieczorem wykonał przy grobie Pana Jezusa szereg utworów wielkopostnych Gomółki, Palestrini’ego, Wiechowicza i inne.

— **(Pożar.)** U gospodarza Antoniego Marciniaka w Kowalewcu pożar strawił siodolę i przybudówkę wraz z maszynami rolniczymi; oraz 40 wozów zboża i 15 wozów słomy. Ogólną szkodę oblicza się na

25 000 zł. Przyczyna pożaru narazie nie stwierdzona.

— **(Likwidacja wystawy.)** Dnia 15 bm. odbyło się w lokalu Banku Pożyczkowego zebranie komitetu Wystawy Przemysłowo-Rolniczej z roku 1925. Uczestniczyli w niem prezes p. Wł. Radomski z Pleszewa, wiceprezes p. radca Artur Szenie z Korzkiew, sekr. p. Jan Bendlewicz z Pleszewa, zast. sekr. p. Leon Bykowski z Pleszewa. Z przedstawionego przez sekretarza wyciągu konta Banku Pożyczkowego wynika, że w dniu 21. 3. 30 r. zanotowano na dobro wystawy 1520,94 zł. Dochodzi nie doliczony procent 22,56 zł — razem 1543,53 zł. Celem zlikwidowania konta zarząd postanowił powyższą sumę rozdzielić jak następuje: na rzecz Domu sierot w Pleszewie 743,53 zł, na rzecz Tow. Przemysłowców w Pleszewie 250 zł, na rzecz Kółka Rolniczego w Pleszewie 250 zł. Poza tem zebranie stwierdza, że mimo dwukrotnego ogłoszenia w „Kurjerze Pleszewskim” nikt pretensyj pieniężnych nie zgłosił; na tem więc uważa się Wystawę Przemysłowo-Rolniczą w Pleszewie z roku 1925 za ostatecznie zlikwidowaną. (a)

Trzeci maja

Do Obywatelstwa stołecznego miasta Poznania

W sobotę, dnia 3 maja 1930 obchodzący będziemy 139 rocznicę Konstytucji 3 Maja jako święto narodowe ustanowione przez Sejm.

Proszę obywatelstwo miasta, aby w dniu święta narodowego wywiesiło chorągwie, a okna domów ozdobiło nalepkami Tow. Czyteln. Ludowych.

Prezydent miasta

(—) Ratajski.

Bacność! Powstańcy i Wojacy okr. I.

Celem wzięcia jaknajliczniejszego udziału w uroczystym obchodzie święta narodowego 3 Maja i w nabożeństwie na placu przed katedrą, stawią się towarzystwa Powstańców i Wojaków okręgu I. wraz ze sztafardami i w pełnym umundurowaniu w sobotę, dnia 3 maja o godz. 8,30 na placu Bernardyńskim.

Kolejność towarzystw w pochodzie jest następująca: Śródmieście, Stare miasto, Łazarz, Jeżyce, Wilda, Główna, Dębiec i Staroleka.

— **Zbiórki stowarzyszeń.** W myśl uchwały komitetu obchodowego 3 Maja, stawią się wszystkie towarzystwa wojskowe - wychowawcze, chcące brać udział w nabożeństwie solennem na placu Tumskim oraz w pochodzie i defiladzie w dniu 3 maja, na placu Bernardyńskim o godz. 8,30. Towarzystwa ustawiają się w kolumnie marszowej, czołem do ulicy Wielkich Garbar; pp. komendanci wzgl. naczelnicy oddziałów złożą raport ze stanu liczebnego dowódcy całości p. ppulk. rez. Piekuckiemu. Wymarsz oddziałów na plac Tumski nastąpi punktualnie o godzinie 8,45. Kolejność w pochodzie ureguluje komendant całości w porozumieniu z komendantami oddziałów na miejscu zbiórki.

Zbiórka dla reszty towarzystw, biorących udział w nabożeństwie, pochodzie i defiladzie na pl. Tumskim, tamże o godzinie 9,15. Raporty ze stanu liczebnego złożą pp. prezesi na ręce powyżej wymienionego dowódcy całości.

Dalszych wyjaśnień udziela dowódca całości (tel. 28-51) codziennie w godzinach od 10—12.

— **Bacność Sokolii!** W dniu 3 maja o godz. 8,15 rano zbiórka wszystkich drużyn i to druhów, druhen, młodzieży męskiej i żeńskiej na boisku Sokoła, skąd wymarsz na ogólne miejsce zbiórki i na uroczyste nabożeństwo do Katedry. Wzywam do licznego udziału w tem narodowym święcie i punktualnego przybycia. „Czołem”. Naczelnik okręgu.

— **Ze Zw. Tow. Uczestników Powstania Wlkp. Okręg I.** Celem udziału w solennem nabożeństwie w dniu Święta Narodowego 3 Maja, naznacza się zbiórka całego Okręgu I. na godz. 8,30 na placu Bernardyńskim. Wieczorem odbędzie się tradycyjny obchód 3 Maja o godzinie 20 na sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka 4-6. Przepisowe umundurowanie konieczne.

— **Tow. Powst. i Wojaków im. ks. Ig. Skorupki, Poznań - Wilda.** W dniu 3 maja zbiórka o godz. 7,30 u druha prezesa, ul. Fabryczna.

— **Tow. Przemysłowców Wilda.** Zbiórka w dniu 3 maja o godz. 8 przy Rynku Wildeckim celem udziału w obchodzie Trzeciego Maja. Również bierze Tow. nasze gremjalny udział w uroczystości 25-letniego jubileuszu Tow. św. Kazimierza w dniu 4 maja. Zbiórka o godz. 8,15 przed lokalem posiedzeń.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś w środę „Frasquita”. W czwartek pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego przedstawienie festiwalu Moniuszkowskiego, które wypełni „Hrabina” z pp.: Bojar - Przemieniecka, Fedyczkowska, dr. Roesslerówna, Drabikiem, Sendekim, Wawrzyńskim, Zathayem. W piątek „Kryśka Leśniczanka” z pp.: Fontanówna, Kar-

ską, Nachowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniwskim, kapelmistrz p. Eichstaedt. W sobotę zamknięcie festiwalu Moniuszkowskiego; dana będzie opera „Verbum nobile” oraz premjera opery „Flis” z pp.: Fedyczkowską, Karpackim, Majem, Romanowiczem, Sendekim, Syroszewskim, Urbanowiczem, Wiśniwskim, Wawrzyńskim i Zathayem, przy pulpicie dyr. Wojciechowski i p. Tyllia.

Ostatnie przedstawienie popołudniowe w tym sezonie odbędzie się w niedzielę i dany będzie po raz ostatni balet „Pan Twardowski”.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś premjera sztuki Zofji Rygier - Nałkowskiej p. t. „Dom kobiet”, która w Warszawie zdobyła duży sukces artystyczny i kasowy. Obsadę stanowią pp.: Bracka, Gryf-Olszewska, Młodziejowska, Sachnowska, Wierzejka, Wysocka, Zasempianka i Żbikowska. Sztuka Nałkowskiej budzi wielkie zainteresowanie swą oryginalnością, grają bowiem tylko kobiety. Na premierze będzie obecna autorka, która przyjechała do Poznania w dniu wczorajszym. W nadchodzącą niedzielę ostatnie popołudniowe przedstawienie po cenach znizowanych. Odegrana będzie po raz ostatni świetna komedia Jewreina „Teatr wieczystej wojny”, poczem sztuka zejdzie z repertuaru.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś w środę po raz drugi głośna sztuka Bernsteina p. t. „Melo” z Junoszą - Stępowskim w roli muzyka Piotra. Wczorajsza premjera odbyła się przy wyprzedanej do ostatniego miejsca widowni. Publiczność przyjęła entuzjastycznie naszego znakomitego gościa, oraz niezrównaną jego partnerkę p. H. Cieszkowską w roli Joanny i p. Bystrzyńskiego w roli Andrzeja. W innych rolach pp. Jerzmanowska, Szarski, Tyleczyński, Rólczy i inni. Piękną i oryginalną oprawę dekoracyjną pomysłu p. Al. Kobrynia nagrodziła publiczność oklaskami.

Bony zniżkowe na miesiąc maj i czerwiec nabywać można w kancelarii Teatru Nowego.

SIOSTRY HALAMA, najslawniejsze taneczki polskie, gwiazdy teatru „Morskie Oko” w Warszawie, słynne z urody, wdzięku i cudownych talet, ośniewające tańcem, świątną minką i plastyką ruchów — porwajace temperamentem a jednocześnie wielką poezją swej sztuki odwroczy — przybywają do Poznania na 2 tylko występy w sobotę, 3 i niedzielę, 4 maja, o 11 wieczorem w teatrze „Słońce”. Siostry HALAMA nie potrzebują reklamy. Zna je zła Warszawa, głośna sa w Polsce i zagranicą. Zaledwie od lat paru zjawily sie na firmamencie artystyczny stolicy a juz zalicza je krytyka do najznakomitszych polskich tanerek. Zreszta czy tylko tanercer... To sa poprostu „cudowne siostry”... Tańca, śpiewają, prowadzą „conferencjerke” — grają do filmu — mówią rozkoszne monologi — jednym słowem HALAMY na scenie... — to młodzież, wdziek, temperament do humor, werwa, poezja i piękno... Nie też dziwnego, że sa najpopularniejszymi gwiazdami stolicy a nazwisko ich na afiszu — to zgory powodzenie zapewnione. Znakomite artystki wykonają popisowy „61 program złożony z najpopularniejszych przebojów — no i niespodziewanych improwizacji, nie można bowiem gęry przewidzieć, co która rozkoszna HALAMKA, jak je pieszczotliwie nazywa Warszawa — wymyśli.

W wieczorach tych zapowiadających się jako największa sensacja — udział przyma ponadto niezrównana pieśniarka NIUTA BOLSKA i świetny piosenkarz konferencjer i monologista WACŁAW ZDANOWICZ, jeden z najpopu arniejszych artystów stolicy.

Bilety na oba wieczory są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szejnbrowskiego, ul. Gwarna 20, tel. 56-38. zw 23 257

Teatr Wielki

DZIŚ — „Frasquita”, operetka Lehara. Czwartek, 1. 5. „Hrabina”, opera Moniuszki.

Piątek, 2. 5. „Kryśka Leśniczanka”, op. Jarno.

Sobota, 3. 5. „Verbum nobile” i „Flis”, op. Moniuszki.

Niedziela, 4. 5. popoł. „Pan Twardowski”, balet-op. Różyckiego. (Ceny znizone).

Niedziela, 4. 5. wieczorem „Favorita”, Donizetti’ego

Poniedziałek, 5. 5. „Frasquita”, opt. Lehara.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski ul. 27 Grudnia).

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „Dom kobiet” (Premjera).

Czwartek, 1. 5. „Dom kobiet”.

Piątek, 2. 5. „Dom kobiet”.

Sobota, 3. 5. „Nad polskiem morzem”.

Niedziela, 4. 5. popoł. „Teatr wieczystej wojny”. (Ceny znizone).

Niedziela, 4. 5. wiecz. „Przygody dobrego wojaka Szwejka”.

Poniedziałek, 5. 5. „Nad polskiem morzem”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Melo”. (Gość. występ p. Junoszy-Stępowskiego).

Czwartek, 1. 5. „Melo”. Gościny występ Junoszy - Stępowskiego.

Piątek, 2. 5. „Melo”. Gościny występ Junoszy - Stępowskiego.

Sobota, 3. 5. „Melo”. Gościny występ Junoszy - Stępowskiego.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarewskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZYCIE KULTURALNE

POZNAŃ W OBRONIE SWOJEJ ZIELONOŚCI

Jutro, dn. 1 maja o godz. 6 popoł. na sali Rady Miejskiej odbędzie się publiczna konferencja, zwołana przez Towarzystwo Miłośników Poznania w sprawie zieleni na obszarze naszego miasta. Sprawa ta leży na sercu każdemu miłośnikowi przyrody; od czasu, jak niepotrzebnie wycięto pierwsze drzewo miejskie, odzywają się głosy żalu (coraz częściej niestety) za ginącym zazielenieniem.

Okręgowy Komitet Ochrony Przyrody uchwalił na jednym ze swych zebrań liczne ważne wnioski w sprawie poznańskiej zieleni. Należy zachować w niezmiennym stanie i chronić przed zniszczeniem najpiękniejsze fragmenty naturalnego krajobrazu z resztkami pierwotnej roślinności, zwłaszcza leśnej, ze względu że nic nie zastąpi roślinność pod względem higienicznym, naukowym, estetycznym i wychowawczym. Są to następujące tereny w Poznaniu i w jego najbliższej okolicy:

Dębina, jedyny naturalny las w obrębie miasta; lasek gołęciński, ostatni szczątek lasu przy wschodnim krańcu miasta; laski i zarośla na Malcie, niezwykle cenne również pod względem przyrodniczo - dydaktycznym. W rejonie wycieczkowym miasta są godne ochrony lasy nad Wartą w Puszczykowie (które od dawna już jest prawie przedmieściem i plażą Poznania) i lasy Ludwikowa, tej perły krajobrazu wielkopolskiego, nad jeziorem Góreckim. W innej stronie leżą lasy Góry Dziewiczej między Czerwonakiem i Owińskami. Leżą one na jednym z najwyższych wzgórz w okolicy miasta. Laski i zarośla nad jeziorami Promna i Strzeszynka, piękne krajobrazowo, ciekawe przyrodniczo i zasługujące niewątpliwie na zabezpieczenie, jako Park Natury.

Oprócz tych dla Poznania najcenniejszych terenów zasługują dalej na opiekę: lasy Kobylepolskie, lasy przy Kobylnicy, starodrzew „Zwierzyniec” nad kórnickim jeziorem, dąbrowa i olbrzymie dęby w Rogalinie, lasy nad grupą jezior Stęszewskich, wspaniałe zarośla bukowe pod Słomowem, Lednicki Ostrów i wiele innych.

Na jutrzejszej konferencji wygłoszone zostaną ponadto cztery referaty a mianowicie prof. dr. Paweł Gantkowski mówić będzie o zieleni miasta a zdrowiu mieszkańców, dyr. W. Zembal o normach zieleni w miastach Zachodu, radca inż. S. Cybichowski o zieleni naszego miasta, zaś prof. dr. Adam Wodiczko o zieleni w okolicy Poznania. Po referatach nastąpi dyskusja i uchwalone będą rezolucje.

Na konferencję jutrzejszą powinni przybyć wszyscy, którym zależy na pięknym wyglądzie miasta i na zdrowiu ludności a więc w pierwszej linii nauczycielstwo szkół powszechnych i średnich. Powinni się tam znaleźć wszyscy przywiązani do Poznania obywatele aby wspólnie zastanowić się nad grożącym niebezpieczeństwem zmiany naszego miasta na „kamienną pustynię”.
J. Mi.

NAUKA

XIV Zjazd Lekarzy i Przyrodników Polskich. Stała delegacja Zjazdów lekarzy i przyrodników polskich obradowała w sobotę 26. bm. w Krakowie i postanowiła urządzić XIV Zjazd w r. 1933 w Poznaniu. Na prezesa Zjazdu obrany został prof. dr. Karwowski, na wiceprezesa prof. dr. Grochmalicki.

OCHRONA ZABYTKÓW

Muzeum im. Bartoszewiczów. Piszą nam z Łodzi: Niedawno otwarte Muzeum miejskie imienia J. i K. Bartoszewiczów, otrzymało katalog. Jest to nader starannie pod względem graficznym wydana książeczka, zaopatrzona wstępem dr. Przemysła Smolika, autora znanej i wyborowej pracy o Wyspiańskim jako grafiku. Dr. Smolik omawia dzieła, tworzące galerję Bartoszewiczów oraz dołączone do niej, a własnością gminy będące obrazy i rzeźby innej provenjencji. Katalog zdobią i objaśniają liczne reprodukcje, jednobarwne i kolorowe. Jest to wyborowy przewodnik po zbiorach, których rdzeń zawdzięcza Łódź darowi zmarłego niedawno historyka i publicyisty krakowskiego Kazimierza Bartoszewicza. Portret ofiarodawcy, pędzla Władysława Hoffmana zdobi też na wstępie katalog.
(30)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wspomnienie o malarzu-poecie. Z Krakowa piszą nam: Muzeum Narodowe wystawiło kilkadziesiąt płócien i rysunków Witolda Wojtkiewicza ze zbiorów własnych i prywatnych. Jest to przegląd twórczości genialnego artysty, który żył w Krakowie na początku tego wieku, odniósł wielki tryumf w Paryżu i zmarł, nie dożywszy nawet lat trzydziestu. Jako wizjoner-fantasta, staje Wojtkiewicz godnie obok Jacka Malczewskiego, aczkolwiek świat widzi zupełnie oryginalnie i żadnego podobieństwa formalnego z Malczewskim w nim niema. Wstawa jest bardzo piękna, Muzeum wydało katalog opatrzone komentarzami, które wprowadzają patrzącego w czarodziejski a uroczy świat malarza-poety.
(pk)

TEATR

Bogusławski w Kaliszu. Nowopowstały miesięcznik regionalny „Ziemia Kaliska” rozpoczął w pierwszym numerze druk ciekawych notatek z historii teatru kaliskiego, pióra p. K. Stefańskiego. Założycielem pierwszego teatru w Kaliszu był ojciec sceny polskiej, Wojciech Bogusławski. Zaproszony przez zebrane na transakcjach Świętojańskich obywatelstwo miejscowe, zjechał tutaj w roku 1800 wraz z całą swoją trupą. Miasto nie posiadało żadnego stosownego pomieszczenia na teatr, spektakle odgrywano w skleconej ad hoc budwie drewnianej. Społeczeństwo kaliskie tak serdecznie przyjęło ten pierwszy teatr, że Bogusławski postanowił wzniesić murowany budynek, w którym możnaby dawać stale przedstawienia. Wziął się do czynu z taką energią, że na wiosnę 1801 roku stanął nowy budynek z pruskiego muru, mieszczący około tysiąca osób i zdolny do wystawiania „nawet większych sztuk, ozdobionych dekoracjami malowanymi przez Smuglewicza”.
(tk)

INSYGNIA KRÓLÓW POLSKICH

Z Krakowa piszą nam:

Z okazji rewindykacji z Rosji, wśród licznych pamiątek, niektórych insygniów królewskich, przypomina znany historyk sztuki dr. M. Morelowski na łamach jednego z dzienników krakowskich, jakie insygnia do dni naszych ocalały.

W skarbcu katedry krakowskiej znajduje się najstarsza oznaka władzy monarszej, berło, t. zw. „włócznia św. Maurycego”. Muzeum Narodowe w Warszawie posiada wykupione z Saksonji insygnia, które w roku 1734 sprawił August III na swą koronację. Stanisław August pozostawił po sobie berło akwamarynowe, łańcuch orderu Orła Białego i szpadę orderu św. Stanisława.

Starsze insygnia przeważnie zaginęły. W roku 1795 wysłał je z Wawelu do Berlina generał v. Rüts. Większość ich uległa zatracie, odnaleziono w Berlinie tylko miecz koronacyjny Zygmunta Starogo. W Niemczech również znajduje się naczynie na wino do mszy koronacyjnej, ufundowane w roku 1384 przez Jadwigę. Wreszcie ostatnio rewindykowane z Rosji t. zw. „szczyrbiec” i chragiew Zygmunta Augusta. Prócz tych dawniej znanych i autentifikowanych insygniów znajdują się w Polsce trzy korony niedawno dopiero rozpoznane i zbadane.

Dwie z nich, rozwinięte na płasko zdobią słynny złoty krzyż w skarbcu katedry krakowskiej. Użyto ich do tego jeszcze w XV wieku. Człony tych koron brano za części metalowe ozdobnego pasa, czy naszyjnika. Dopiero w 1913 r. dyr. Stroner wykazał, że są to dwie korony, wykonane w XIII wieku, darowane katedrze przez Kazimierza Jagiellończyka. Trzecia korona znajduje się w skarbcu katedry plockiej. Użyta jest jako diadem, wieńczący głowę srebrnej postaci świętego króla burgundzkiego Zygmunta. Biust w postaci hermy, z relikwiami króla-męczennika, ofiarował katedrze w roku 1370 Kazimierz Wielki. Korona jest dziełem XIII wieku, zrestaurowanem w roku 1601. Używana była przez Piastów śląskich, przez Henryka Brodatego i jego następców, później mogła być królewską i używał jej prawdopodobnie Władysław Łokietek. Kazimierz Wielki, nakładając koronę na głowę posągu świętego króla, szedł za zwyczajem przyjętym w owej epoce. Korona więc plocka jest jednym z najstarszych insygniów piastowskich.
(tk)

JAKIEMI KIELICHAMI PITO W DAWNEJ POLSCE?

(Czyli: zapomniana komedia Wincentego Pola)

Rozglądając się ostatnimi czasy w epoce poznańskiego renesansu z lat polistopadowych zwróciłem również uwagę na postać Edwarda Dembowskiego. Wiadomo, że była to indywidualność o bardzo ciekawym profilu. Bo i żołnierz-konspirator i pisarz, karmazyn wysokiej próby w Puławach chowany, równocześnie komunista ideowy, przeciwnik szlachty, kuzyn Kraśnickiego, i antagonistą „Nieboskiej Komedji”, ideał i miłość Gabryeli Zmichowskiej, nareszcie autor jednego z najciekawszych (bo zaciekle stronniczych na lewo) podręczników historii literatury polskiej.

Jednym z przejawów krótkiej, ale wcale obfitej roboty budzielsko-literackiej Dembowskiego na gruncie wielkopolskim było pismo zbiorowe p. t. „Żywie” (Poznań, czcionkami M. Kamińskiego, 1844). Do współpracy w tym noworoczniku, którego dochód miał przynieść „ulgę materialną potrzebującym jej ubogim braciom” zaprosił Edward Dembowski najpierwsze wówczas pióra: a więc Ryszarda Berwińskiego, Narcyzę Zmichowską, siebie i Wincentego Pola. Nie wiem, czy w literaturze o twórczości Wincentego Pola wspomniano, gdzie o jego utworze dramatycznym: „Pan Miecznik”. Mógłby coś o tem wiedzieć prof. M. Mann w swej monografii ale jej nie posiadam w debieckiej bibliotece. Otóż Dembowski w noworoczniku „Żywie” zamieścił ustęp z dramatu „Pan Miecznik” przez „Wieszczę pieśni o ziemi naszej” Fragment jest ciekawy i godzien przypomnienia. Uczono nas w szkole, że Wincenty Pol popełnił tylko jeden dramat i to wcale nieudały („Powódź”). Ten fragment zaś, o którym tu wspomnę, robi lepsze i żywsze wrażenie.

Teatr przedstawia widok sali jadalnej w domu pana Miecznika na wsi. Ściany ozdobione rzędem wizerunków królów polskich w kształcie wielkich medaljonów. Nad głównymi drzwiami portret hetmana. W jednym rogu sali kątowy kominek, w drugim — zegar duży szafiasty, kilka szaf dębowych itd., na środku wielki stół jadalny nakryty do wieczery. Świeczniki są już na stole popałałe, lecz dwie tylko goreją świece, kredencierz, człowiek podeszłego wieku, z różańcem w ręku, chodzi dookoła stołu i opatruje zastawę, odmawiając koronkę. Rzecz się dzieje pod koniec panowania Jana III.

Tyle scenariusz. Fragment komedji obejmuje rozmowę pomiędzy kredencierzem a chłopcami kredensowymi. Chłopcy ci nazywają się: Rażny, Niestłucz, Głażny i Zabierz. Pan Tomasz zrzędcząc na nieduchów, którzy uwijają się nierychło, opowiada przy tem o zawartości kredensu, o srebrach, zastawach, misach i kielichach. Mazgajom rozdziela pośród słów różańca policzki, eksplikuje różnicę bardzo istotną i ważną pomiędzy „kredensem hetmańskim” i „kredensem zastawnym”, rachuje kielichy, objaśniając przy tem, w jakim porządku pijały się zdrowia za dawnych czasów: a więc szedł toast pierwszy na pomyślność Króla Jęgości, drugi dam zdrowie, albo Królowej, trzeci księżki prymasa, czwarty na cześć splendorów, piąty zdrowie hetmańskie, lub rycerskie koło, kochajmy się! ostatni w kole, a wesolo! Et post rex nulla lex! Słowa świętej pamięci nieboszczyka pana, co znaczy: pij, nie przepij fantazji do rana”.

NIESTŁUCZ

A czy zamknąć już można półkę z kielichami?

KREDENCERZ

Ale! — Pan widzę bawi — pewnie dobre pole —
Pewnie wesół powrócił z dobrmi myślami (pokazuje na poboczny stoliczek)
A postaw Króla Jana tutaj, na tym stole. (Niestłucz dobywa kielich i stawia)
Nie domyślisz się czemu? — bo to lech zabity,
Kiedy pan wesół, wraca z łowów czy gościny
To zwykł mówić o sprawach Rzeczypospolitej,
A stąd dyskurs o wojnie, z wojny do drużyny
Bratnie! — Czorcie! Mohorcie! nuż do bisurmana,
Do potrzeby wiedeńskiej, jak z królem wojował,
Jak król niby towarzyszył, z Turkami barcował,

Nuż się palić do króla: dawaj króla Jana!

I vivat rex Joannes! hej a gdzie pacholek?
A pacholek jak kolek! Zglupiał, klucza szuka

I jak Marek po piekle po półce się puka,
I zbiera i wyciera, kieliszki i łyżki.

A więc, żeby się minąć z wstydem i hałasem

Trzeba mieć na to wszystko mózg we łbie przed czasem:

„Herbowny kielich” służy na dworskie festynie

Na imieniny pana, panny, albo pani,
„Karzelek” do przypoju w domowej drużynie.

„Buławczyk”, gdy się goszczą panowie hetmani

„Brat szlachcic”, gdy przed sejmem pan sąsiadów raczy

Gdy dam zdrowie - daj „trzewik” z porcelany gdańskiej

„Kochajmy się” afekta miłosne tłumaczy

„Kogutek” zwykł się dawać do wieczery pańskiej,

„Haleluja baranek” służy na Wielkanoc „Poculum sanitatis” do miodu i na noc.

A „Jan trzeci” w każdą porę

Gdy animusz w sercu gore. (Zegar bije, Tomasz spozstrzega się).

No, biegajcie mi chłopcy, bo widzę czas bliski

(do drugiego)

Ty ruszaj do lodowni po wodę z gąsiorrem

(do drugiego)

A ty czekaj mi w kuchni, a wygrzać półmiski!

(do trzeciego)

A ty ruszaj po wino i miód swoim dworem!

(do czwartego)

A ty czekaj przy dzwonku, a jak pan wypali

Na wiatr z gwintówki — wówczas zdawno mi trzy razy

Kuchta niech dalej dzwoni — ty wracaj do sali

(chłopcy odchodzą)

Koronkę mi przerwali — bez Twojej urazy, Panie! — (dobywa różańca i modli się chodząc do koła stołu. Po chwili słychać mocne stukanie, niby na strychu od rogu sali i obraz Hetmana spada ze ściany na ziemię)

Wszełki duch Pana Boga chwali!

Na tem urywa się fragment „Pana Miecznika”. Czy W. Pol napisał dalszy ciąg tej komedji, niewiadomo mi. Być może, że rozwiała się ona w dalszych aktach w sepną, ciężkostrawną „dramę”. Tyle jednak, ile w Poznaniu wydrukowano w roku 1844, wystarczy. Jest to zupełna na mój rozum niespodzianka. Poproście Fredro nie Pol. W tym czasie cobywada wpaść w ton „Zemsty” nie było już wielką sztuką, tembardziej u Wincentego Pola, urodzonego gawędziarza, chwytającego doskonale ton staropolski. A tu jest niejako encyklopedia kredensu, chwycona w tryby zupełnie dobrego, żywego i żyjącego nawet do dziś teatru. Wdzięczne to i nietrudne dla aktorskiej roboty, a może nawet — kto wie — chwytne dla dzisiejszej publiczności. W każdym razie: Obok wielu innych rzeczy jakie uczyniono w Poznaniu w latach czterdziestych i o tej pamiętać trzeba: Edward Dembowski uratował od zapomnienia fragment bardzo ciekawej komedji Wincentego Pola.

Stanisław Wasylewski

Poznań.

Pisma nadesłane

„Orleń”. Nr. 8. Treść: L. Gluk: „Obowiązek przedwzrostkiem”. — De - Ka: „Hymn pracy”. — L. Kamiński: „Ludzie dnia powszedniego”. — C. Gólkowski: „Filożofja Horacego i Kochanowskiego”. — Z. Jasiński: „Szczęście na horyzoncie”. — M. Sowiak: „Prusy Wschodnie”. — S. Głowacki: „Wczoraj jeszcze...”. — Z. Jasiński: „Słońce i śmiech”. — H. Nawratil: „Wycieczka do św. Krzyża”. — T. Olasek: „Pragnienie”. — B. Paczkowski: „Zew krwi polskiej”. — Z. Jasiński: „Odwet”. — Z. pism. — Nasza warszawska wyprawa. — Ankieta. — Kronika szkolna. — Kronika harcerska. — Sport. — Rozrywki umysłowe.

„Przełęcz Pedagogiczna”. Nr. 14. Treść: „Sprawozdanie Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych (T. N. S. W.) za rok 1929/30”.

„Przełęcz Muzyczna”. Nr. 4. Treść: Dr. Jos. Plavec: „Ferdinand Vach”. — Ferdinand Vach: „Moje zapamiętanie na wyszkolenie chóru i kierowanie nim”. — Kronika muzyczna. — Echo Poznańskie. — Kilka słów o krytyce. — Wiadomości bieżące. — Kronika chóralna. — Zjednoczenie Polskich Związków Śpiewaczy.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z churili

Co o złotym polskim wiedzieć należy

W obecnych niepewnych czasach uspokajająco działa świadomość, że jednak mamy w Polsce rzeczy — jak to mówią — „murowane”, na których hutować i polegać można ze spokojem. Do nich to należy nasz pieniądź — złoty polski.

Czytaliśmy niedawno w „Polsce Gospodarczej” ciekawy artykuł dra Walerego Zbijewskiego o „Banku Polskim na tle sytuacji zagranicznych banków emisyjnych”, z którego gwoździem pokrzepienia serc nękanym kryzysem zapożyczamy szereg danych i podajemy je naszym czytelnikom.

O znaczeniu gospodarzem banku emisyjnego decyduje wielkość jego rezerwy kruszcowo - dewizowej. Rezerwa ta jest nie tylko podstawą emisji banknotów i działalności kredytowej, ale również stanowi ona gwarancję stałości waluty. Otóż pod tym względem Bank Polski może być dumny, jeśli bowiem chodzi o pokrycie kruszcowo-dewizowe, nasza instytucja emisyjna zajmuje 4 miejsce w Europie, wyprzedzając szereg najpotężniejszych banków europejskich. Świadczy to, że polski złoty jest jedną z najlepiej zabezpieczonych walut europejskich. Wysokość pokrycia złotego, wynosząca 67,8 proc., znacznie odbiega od przeciętnego poziomu pokrycia walut europejskich, wynoszącego 56,2 proc.

Najwięcej niebezpieczeństw grozi walucie wówczas, gdy bilans handlowy jest w wysokim stopniu ujemny, a to w związku z odpływem dewiz na pokrycie zobowiązań wobec zagranicznych eksporterów. Także i pod tym względem Bank Polski jest zabezpieczony, jak to wynika ze stosunku wartości pokrycia kruszcowo-dewizowego do wartości importu w poszczególnych krajach. Otóż podczas gdy np. w Anglii rezerwa kruszcowa wynosi zaledwie 12 proc. sumy ogólnego importu rocznego, w Niemczech 20 proc., w Holandji 24 proc., w Szwajcarii 34 proc., to rezerwa Banku Polskiego dosięga 40 proc.

Mamy więc walutę doskonale zabezpieczoną. Ale — niestety! — mamy jej tak mało! Nie możemy emitować więcej banknotów, bo nie możemy uszczuplać stopnia zabezpieczenia kruszcowego. Będziemy mogli wzmożyć ilość emitowanych banknotów, gdy nam przybędzie rezerwy kruszcowej! Z porównania majątku narodowego, obliczonego na głowę ludności, z rezerwą kruszcowo - dewizową, w ten sam sposób obliczoną, wynika, że Polska ma szerokie podstawy dla dalszego zwiększenia swych rezerw kruszcowych. Obecnie zaledwie setna część majątku narodowego poświęcona jest na cel powyższy. We Francji natomiast rezerwa kruszcowa stanowi 1/20 całego majątku narodowego, w Holandji 1/30, w Belgii i we Włoszech blisko 1/40 itd.

Nic więc dziwnego, że po uwzględnieniu liczby ludności okazuje się, iż obieg banknotów w Polsce należy do najniższych w Europie ustępując jedynie Niemcom. Na głowę ludności wypada w Polsce 3 razy mniej banknotów, niż w Czechosłowacji, 5 razy mniej niż w Szwecji i Niemczech, 8 razy mniej niż w Anglii, 9 razy mniej niż w Holandji, a 13 razy mniej niż we Francji.

Krótkie informacje gospodarcze

— Państwowe Zakłady w Mościcach przystąpią niebawem do produkcji saletry wapniowej, którą dotąd sprowadzano wyłącznie z zagranicy.

— W czasie od 9. do 15. bm. liczba bezrobotnych na terenie woj. śląskiego zwiększyła się o 782 osoby i wynosiła 35 302 osoby.

— Rząd Rzeszy również w maju zamierza utrzymać przymus przemiału pszenicy niemieckiej w wysokości 50 proc.

— Centralny Komitet Wykonawczy ZSRR zdecydował się otworzyć kredyt w wysokości 60 milj. rubli na zakupno w formie zaliczki zbiorów słoneczników i kukurydzy.

— Przewodniczący Brytyjskiego Zw. plantatorów buraków oświadczył, iż w bież. roku obszar terenów pod uprawę buraków zwiększył się o 54 000 ha. W przyszłym roku przewiduje się zwiększenie plantacji o 88 tys. ha.

— Akcjonariusze Chase National Bank, Equitable Trust Company oraz Interstate Trust Comp. zaaprobowali fuzję tych trzech banków, które utworzą jedną instytucję finansową największą w świecie z kapitałem zakładowym dwa miljarde 800 milj. dol.

Rozwój stosunków handlowych między Polską a Rumunją

Dnia 29. b. m. rozpoczął się w Warszawie rokowania o rewizję traktatu handlowego polsko - rumuńskiego. W ostatnich czasach wiele mówiło się i pisało na temat ożywienia stosunków gospodarczych między oboma sąsiadującymi z sobą krajami, nie zawsze wszakże słowa wypowiedziały myśl dostatecznie rozważoną, a często — przyznać to musimy — wprost wyuczuć się dawało w pustych frazesach całkowitą ignorancję spraw, tak bądź co bądź ważnych dla naszego rozwoju ekonomicznego. Nie chcąc wpadać w błędy, wytykane innym, pragniemy — przed wypowiedzeniem uwag ogólniejszej natury na marginesie programu, który zrealizować winny rozpoczynające się rokowania — przedstawić realne fakty, stworzone przez życie samo w wyniku oparcia obu krajów o wspólną granicę. Fakty te odzwierciedlają się najlepiej w cyfrach handlu polsko - rumuńskiego za lata ubiegłe. Niestety rocznik handlu zagranicznego Polski za rok ubiegły nie został jeszcze opublikowany; według danych wszakże zebranych i opracowanych przez Polsko-Rumuńską Izbę Handlową handel polsko - rumuński wyraził się w cyfrach następujących:

Polska wywoziła w r. 1929 do Rumunii ogółem 2.318.166 q. towarów za sumę złotych 64.988.000; Rumunja wywoziła do Polski w tymże roku 633.026 q. towarów za sumę złotych 27.570.000.

Saldo obrotu towarowego na korzyść Polski za rok 1929 wynosiłoby zatem 37.418.000 złotych. W zestawieniu z obrotem towarowym z lat ubiegłych, cyfry te wyglądają jak następujące (w tysiącach złotych):

Rok	Wywóz z Polski do Rumunii	Przywóz z Rumunii do Polski	Saldo na korzyść Polski
1923	234.035	10.175	223.860
1924	135.216	35.465	99.751
1925	106.222	39.691	66.531
1926	72.121	13.437	58.684
1927	82.408	70.756	11.652
1928	54.382	38.310	16.072
1929	64.988	27.570	37.418

Jak z powyższych cyfr wynika stosunki handlowe polsko - rumuńskie ulegały w ostatnich latach bardzo poważnym wahaniom, przyczem od roku 1923 akcentuje się stała tendencja zniżkowa, która dobiegła najniższego swego punktu w r. 1928, w roku zaś następnym (1929) utrzymuje się na tym samym, niewiele wyższym poziomie (choć rok ten wykazuje pewną wyżkę w eksporcie z Polski do Rumunii). Niewątpliwie ten stan rzeczy nie jest ani normalny ani zadawalający. Wymiana towarowa polsko-rumuńska w bilansie handlu zagranicznego obu krajów zajmuje bardzo skromne miejsce. Tak np. polski wywóz do Rumunii stanowił w r. 1928 — 2,2 proc., w roku zaś 1929 — 2,3 proc. wartości ogólnego polskiego eksportu; w kolejności krajów przyjmujących polskie towary zajęła Rumunja w tych latach jedenaste miejsce. Na odwrot przywóz z Rumunii do Polski stanowił w r. 1928 — 1,1 proc., w roku zaś 1929 — 0,9 proc. ogólnego importu towarów do Polski; w rządzie państw z których Polska importuje towary zajęła Rumunja w ten sposób siedemnaste miejsce, względnie piętnaste miejsce.

Obrót handlowy Polski z Rumunją w r. 1929 stoi w tyle poza obrotem z krajami następującymi: Anglią, Austrią, Belgią, Danją, Czechosłowacją, Francją, Holandją, Lotwą, Niemcami, Rosją, Szwajcarią, Stanami Zjednoczonymi i Włochami.

Nie chcemy zastanawiać się w tem miejscu nad przyczynami podobnego stanu rzeczy, pragniemy natomiast zaznaczyć, że zarówno ze strony polskiej jak i rumuńskiej czynione są w ostatnich czasach widoczne wysiłki zmierzające do ożywienia wymiany towarowej między oboma krajami.

Analizując eksport polski do Rumunii natrafiamy przede wszystkim na następujące grupy towarowe, które w nim odgrywają dominującą rolę: 1) materiały i wyroby włókniste (w r. 1929 — 36.190 tys. złotych wobec 28.912 tys. zł w r. 1928); 2) metale i wyroby z metali (15.802 tys. zł wobec 10.760 tys. zł w r. 1928) oraz 3) paliwo, czyli właściwie węgiel (złotych 5.100 tys. wobec zł 6.693 tys. w r. 1928).

Dwie pierwsze z powyższych pozycji wykazują w r. 1929 poważną wyżkę; natomiast pozycja trzecia nieco zniżkowała, co należy tłumaczyć częściowo lekką tegoroczną zimą, z drugiej zaś strony dążeniem rządu rumuńskiego do popierania krajowej produkcji węgla. Trzy powyższe pozycje tworzą łącznie cyfrę zł 57 milionów, tak iż na cały pozostały eksport wypada zaledwie niecałe 7 milj. złotych. Wśród dalszych pozycji eksportowych kolei idą: materiały i wyroby drzewne, papier, gumelastyka, wyroby ceramiczne i maszyny.

W grupie materiałów i wyrobów włóknistych pierwsze miejsce zajmują wyroby bawełniane wszelkiego rodzaju, których ogólna wartość wynosi zł 19 milionów. Piłtwa bawełniane i perkale figurują tu cyfrą zł 13,1 miliona — zł 10,2 milj.; przyczem zauważyć trzeba, że eksportujemy nie tylko tkaniny ale przede wszystkim wełnę nitowaną (zł 7,8 milj.) Wreszcie miejsce trzecie zajmują worki i tkaniny jutowe, których wywozimy za przeszło 5 milionów złotych.

W grupie metali miejsce naczelnie zajmują rury, których eksportowała Polska do Rumunii za sumę zł 9,5 milionów. Następnie idzie cynk, żelazo i stal oraz blacha. Możliwości eksportu do Rumunii wyrobów tej grupy znacznie przewyższają stan obecny. Pojemność rynku rumuńskiego stale się zwiększa i należy sądzić, że w miarę podnoszenia się kultury i uprzemysłowienia kraju w dalszym ciągu rosnąć będzie w szybkim tempie. Dzień Rumunja potrzebuje żelaza hutniczego około 460 tys. tonn rocznie, gdy wyrabia go sama zaledwie około 70 tys. tonn. Stosunek ten winien dać naszym sferom przemysłowym dużo materiału do myślenia.

Nie mając miejsca na głębsze analizowanie dodatniej strony naszego bilansu handlowego z Rumunją przechodzimy z kolei do jego strony bierniej tj. importu.

Na pierwszym miejscu figurują tu produkty spożywcze, których w r. 1929 Rumunja eksportowała do Polski za 12.918 tys. (wobec zł 38.310 tys. w roku 1928), produkty zwierzęce zł 4.644 tys. (wobec zł 4.368 tys.) kruszce — zł 3.577 (wobec zł 1.168 tys.), rośliny — złotych 3.363 tys. (wobec zł 2.933 tys.) i drzewo — zł 1.018 tys. (wobec zł 701 tys.). Wymienione grupy towarów przedstawiają wartość 26,4 milj. zł, wobec czego na pozostały inny import z Rumunii przypada zaledwie 1,1 milj. zł.

W grupie produktów spożywczych pierwsze miejsce zajmuje kukurydza (125.247 q. za zł 4.742 tys.) stanowiąca jeden z podstawowych produktów eksportowych Rumunii.

Polska jest jednym z najważniejszych odbiorców rumuńskiej kukurydzy, w niektórych przynajmniej okresach.

Miejsce drugie w wymienionej powyżej grupie produktów spożywczych zajmują makuchy lniane, konopne i rzepakowe, których Rumunja eksportuje znaczne ilości. Następnie idą owoce, wśród których należy wymienić przede wszystkim winogrona i sliwki suszone, jak również różnego rodzaju orzechy. W dziale produktów i materiałów zwierzęcych mamy przede wszystkim skóry surowe baranie oraz jeltia. W dziale kruszców — różne rudy jako to ołowiane, cynkowe i manganowe. W dziale materiałów i wyrobów drzewnych —łaty bukowe do wyrobu mebli giętych.

Z pośród innych towarów, których przywóz z Rumunii do Polski, chociaż obecnie niezbyt wielki, mógłby wszakże zostać znacznie rozwinięty, wymienić należy wełnę niepraną i celulozę. M. G.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Pokazy samochodów terenowych i traktorów. Na terenach ćwiczebnych 7 p. sap. firma „CITROEN” urządziła od 30. 4. rb. do końca Targów poznańskich nadzwyczaj ciekawe pokazy i próby samochodów terenowych i traktorów, CITROEN Kegresse. Próby polegały będą na pokazaniu wypadków przewyższenia przeszkód terenowych, pracach rolniczych oraz przewożeniu znacznych ciężarów po drogach gruntowych. Próby te niewątpliwie zainteresują szerokie sfery rolnicze oraz przedstawicieli handlu i przemysłu, a w szczególności przemysłu przewozowego. Dla uia-

wienia dojazdu firma CITROEN, życzących będzie przewoziła bezpłatnie swymi samochodami na tereny pokazów. Odjazd samochodów o godz. 11 min. 30 z Hotelu Bazar oraz hali wystawowej na ul. Grunwaldzkiej, narożnik Śniadeckich. Po pokazach goście będą odwiezieni do miasta.

(k) Walne zgromadzenie Syndykatu Polskich Eksporterów trzody i bydła. Dnia 26. bm. przy udziale przedstawicieli centralnych organizacji rolniczych odbyło się walne zgromadzenie członków Syndykatu Polskich Eksporterów trzody i bydła. Sprawozdanie z działalności syndykatu za r. 1929 wygłosił dyr. syndykatu p. J. Litwinowicz. Rok sprawozdawczy był dla nowej instytucji reglamentującej nasz eksport trzody rokiem organizacyjnym. W roku tym pokonano szczęśliwie wszelkie wylaniające się trudności. Syndykat na terenie zagranicznym stał się ważnym czynnikiem, występującym przy wszelkich pertraktacjach i zdobywaniu nowych rynków zbytu. Okres obrachunkowy od początku istnienia syndykatu, t. j. od października 1928 r. do końca 1929 r. zamknięty został nadwyżką budżetową, z której po wypłaceniu dywidendy przelaniu pewnych kwot na fundusz rezerwy resztę przeznaczono na cele popierania hodowli. Zgromadzenie jednogłośnie przyjęło sprawozdanie rachunkowe i udzieliło dyrekcji, zarządowi i radzie nadzorczej absolutorjum.

(k) Browary Grodzkie Sp. Akc. Grodzki - Poznański. W dniu 24. bm. odbyło się walne zgromadzenie akcjonariuszów w lokalu Spółki w Grodzisku, na którym zatwierdzono bilans z rachunków zysków i strat i udzielono pokwitowania zarządowi i radzie nadzorczej. Z czystego zysku wykazanego w kwocie 39 558 27 zł uchwalono dywidendę w wysokości 7 proc. (lk)

(k) „Związkowa Centrala Maszyn” Sp. Akc. w Poznaniu. Dnia 28 kwietnia 1930 r. odbyło się walne zebranie pod przewodnictwem prezesa rady nadzorczej p. S. Samulskiego. Sprawozdanie zarządu przedstawił p. Trawiński. Rok obrachunkowy był dla Spółki niekorzystny. Sumy podatkowe, płacone w ostatnim 3-leciu tytułem podatku, pochłonięły całe zyski Spółki, wynosiły bowiem 446.000.— zł. Pociągający natomiast rozwój i rezultat wykazał dział mleczarski. W ciągu roku gospodarczego uruchomiła wzgl. rozpoczęła Spółka budowę 9 mleczarni spółdzielczych i 2 prywatnych, których efektywna przerobka wynosi dziennie około 50 tys. l. mleka, co wydaje mniej więcej 700 tys. kg. masła rocznie, wartości eksportowej przy obecnych cenach 4 milj. zł. Zdolność przerobki tych mleczarni jest jednakże znacznie większa. Dotychczas wybudowała Spółka mleczarni z dzienną przerobką około 150 tys. l. mleka. Bilans na 31. 12. 1929 r., zamykający się sumą 4 595 521.96 zł. przyjęto i udzielono absolutorjum. Stratę uchwalono pokryć z funduszu rezerwy specjalnej i funduszu zasobowego. Ustupających wskutek upływu kadencji członków rady nadzorczej pp. St. Tomczaka, dr. J. Trzcinińskiego, St. Zamyślonego i W. Fachinettiego, wybrano przez akklamację ponownie. Ponadto ustalili pp. S. Samulski i inż. Fr. Sławiński, w miejsce których wybrano pp. dr. Kreglewskiego, dyr. Sp. Akc. H. Cegielski i J. Kuczyka, sekr. gen. Banku Związku Sp. Zarobk. Zarząd Zw. Centrali Maszyn tworzą pp. J. Trawiński i J. Zajackowski. (lk)

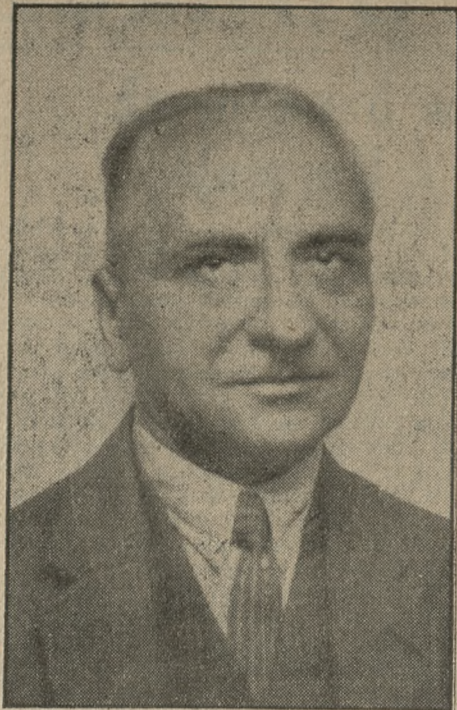
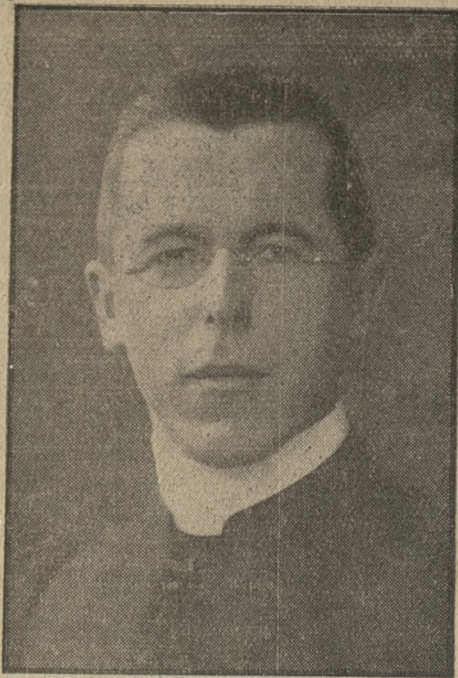
Z ZAGRANICY

(z) W obliczu wielkiej fuzji angielskich linii okrętowych. Jak donoszą z Londynu, przyczyniła się niedawno dokonana fuzja dwóch wielkich niemieckich towarzystw okrętowych Hapag — Lloyd, do powzięcia zamiaru koncentracji w angielskich przedsiębiorstwach żeglugi oceanicznej. Połączyć się mają: White Star Line (o której niedawno podaliśmy pogłoskę, że ma być pozyskana przez kapitał amerykański), oraz Cunard Line. Połączone towarzystwa mają natychmiast po dokonaniu fuzji przystąpić do budowy nowego olbrzyma oceanicznego, któryby tonażem i szybkością pobił niemiecką „Europe” i „Bremen” oraz budującego się kolosa francuskiego „L'Atlantique”. Kontrolowana przez Royal Mail, linia White Star, o kapitale 11 milionów funtów szt., rozporządza 25 okrętami o ogólnej pojemności 440 tys. tonn brutto, zaś Cunard Line (kapitał 8,1 milj. funtów) posiada flotę 45 okrętów o tonażu 594 tys. (j)

Premjowanie książeczek P. K. O.

W losowaniu książeczek P. K. O. na premjowane wkłady oszczędnościowe serii 2-giej wyszły numery: 50 006 50 137 50 994 50 406 50 889 51 116 51 187 52 060 52 160 52 578 53 074 54 652 55 077 55 185 55 944 56 412 56 781 50 117 59 267 59 832 60 166 60 226 60 273 60 961 61 223 61 76762 001 62 393 63 495 63511 63 631 63 771 64885 65 796 67757 67 836 67 958 68-683 68 915 68 953 68 973 69 207 69 582 70 265 70551 71 150 71 284 72 013 72 257 72329 72 400 72 515 72 733 72 892 73 116 73 251 73 882 74 388 74 691 75 601 75 722 75 779 76 010 76 121 76 259 76 265 77 253 77 348 77 615 78 033 78 208 78 523 78 627 78 830 79 043 79 076 79 183 79 315 79 545 79 577 79 738 79 742 80 158 80 160 80 184 81 003 82 434 82 526 83 230 83 452 83 696 83 809 83857 85 371 85 604 86 130 87 271 87 363 87 400 87 420 87 422 87 741 88 906 89 628.

Założyciele Katolickiego Związku Abstynentów, który podczas II. Sejmiku Przeciwalkoholowego święcił jubileusz 25-lecia, ks. prałat Niesiołowski z Pleszewa i prof. Uniw. Pozn. dr. Paweł Gantkowski, zasłużeni bojownicy w walce o trzeźwość narodu.

II Sejmik przeciwalkoholowy

Zakończenie obrad — Rezolucje — Przygotowanie do IX kongresu

Do końca obrad II. Sejmiku Przeciwalkoholowego cieszył się wielką frekwencją uczestników z wszystkich stron Polski; nadto z okazji Sejmiku odbyły się walne zjazdy licznych związków i stowarzyszeń wstrzeźmieli od napoi alkoholowych. W sali Szkoły Społecznej obradował IV zjazd delegatów Związku Bractw Wstrzeźmieli, również w tej sali obradował walny zjazd delegatów Katolickiego Związku Abstynentów. Obradom jubileuszowym przewodniczył ks. kan. Czastka. W sali księgarni św. Wojciecha, toczyły się obrady drugiego z rzędu walnego zebrania Związku Nauczycieli Abstynentów i odbyło się zebranie plenarne koła poznańskiego. Dalej, obradowały pod przewodnictwem ks. prał. Niesiołowskiego zarząd główny Polskiego Związku Księży Abstynentów, Związek Bractw Wstrzeźmieli pod przewodnictwem ks. Bodzanowskiego, Polskiej Ligi Przeciwalkoholowej, zjazdu manifestacyjnego młodzieży katolickiej, poświęconego sprawie walki z alkoholizmem, Związku Akademików Abstynentów i oddziału Wielkop. Filareckiego Związku Elsów.

Nie byłby to jeszcze całkowicie, a tak bardzo bogaty plon II. Sejmiku Przeciwalkoholowego. W sobotę w seminarjum duchownym w Poznaniu odbył się kurs przeciwalkoholowy dla duchowieństwa. Referaty wygłosili ks. biskup Wetmański z Płocka, prof. dr. Gantkowski, dr. Dobrowolski, dr. Wodźczko, ks. prof. dr. Cierniewski ze Lwowa, ks. prał. Niesiołowski, dr. A. Niesiołowski i ks. dyr. Gałdyński.

Za dusze zmarłych członków organizacji odbyło się nabożeństwo w kościele św. Marcina, które odprawił ks. dyr. Gałdyński.

Plon obrad związków i stowarzyszeń przeciwalkoholowych, ujęto w rezolucje, które przedłożono na drugim zebraniu plenarnym Sejmiku w sali Szkoły Społecznej przy ul. Podgórznej. Przyjęto m. in. rezolucje, zwołującą ministerjum wyznań i oświaty, by wyznaczyło etat dla nauczycieli wędrownych, uświadamiających młodzież szkolną o szkodliwości alkoholizmu, przyczem zjazd wyraził opinię, że powinni to być nauczyciele abstynenci. W jednej z dalszych rezolucyj zjazd wzywa do utworzenia na wszystkich wszechnicach polskich katedr przeciwalkoholowych. W celu dostatecznego informowania społeczeństwa o sprawach związanych z walką z pijań-

stwem w jednej z rezolucyj wzywa się do utworzenia agencji prasowej, mającej na celu gromadzenie materiałów informacyjnych. Również wyrażono podziękowanie episkopatowi za opiekę i pomoc dla ruchu przeciwalkoholowego.

Osobno staraniem Związku Akademickiego Abstynentów, zorganizowano odczyty z dziedziny przeciwalkoholowej w sali Coll. Minus, które wygłosił ks. prof. dr. Cierniewski ze Lwowa i prof. Uniw. Pozn. dr. Kostrzewski.

II. Sejmik Przeciwalkoholowy

powziął liczne uchwały, z których najważniejsze podajemy:

Do ministerjum wyznań religijnych i oświecenia publicznego

a) II. Sejmik przeciwalkoholowy w Poznaniu wyraża opinię, iż w obecnych warunkach najbardziej wskazaną drogą, na jakiej racjonalnie i programowe nauczanie o alkoholizmie w szkołach polskich wszystkich typów może być zrealizowane, jest nauczanie wędrowne prowadzone przez nauczycieli abstynentów, wyszkolonych na kursach specjalnych.

b) Z uwagi na brak wykwalifikowanych prelegentów alkoholologów wśród nauczycielstwa, zwracamy się do ministerjum wyznań religijnych i ośw. publ. oraz do władz uniwersyteckich z prośbą o zaprowadzenie w najbliższym czasie katedry alkoholologii w państwowych wszechnicach.

c) Zwracamy się do p. ministra wyznań religijnych i ośw. publ., aby raczył na najbliższy okres budżetowy wstawić do preliminarza budżetowego jeden etat w V. stopniu służbowym dla generalnego wędrownego nauczyciela przeciwalkoholowego przy min. wyznań relig. i ośw. publ., dalej po jednym etacie w VI. stopniu służbowym dla okręgowych wędrownych nauczycieli przeciwalkoholowych przy każdym kuratorjum dla szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, oraz, oprócz powyższych etatów, po jednym etacie w VII. stopniu służbowym dla powiatowego wędrownego nauczyciela przeciwalkoholowego przy każdym inspektoracie powiatowym dla szkół powszechnych.

Do ministerjów spraw wewnętrznych i spraw wojskowych

II. Sejmik przeciwalkoholowy w Poznaniu zwraca się do min. spraw wewn. i do min. spraw wojsk., aby ze względu na dobro i przyszłość państwa w programie przeszkolenia oświatowego policji oraz wojska polskiego wyznaczono dostateczną ilość godzin, poświęconych wykazaniu doniosłości trzeźwości osobistej w służbie i po za służbą.

Ze Związku Fabrykantów

W poniedziałek, 28 bm. odbyło się w sali Koła Towarzystwa Walne Zebranie, w sprawie wyboru rady do Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, zaś bezpośrednio po niem doroczne walne zebranie Związku Fabrykantów, Tow. zap. w Poznaniu.

Pierwsze zebranie otworzył p. prezes Szweryn Samulski, zaznaczając, iż zwołano je celem dokonania wyboru uzupełniającego do rady poznań-

skiej Izby przemysłowo-handlowej, w której z chwilą śmierci ś. p. dyrektora Fawłowskiego zaważowało jedno miejsce w kurji przemysłowej. Następnie oddano przewodnictwo zebrania w ręce komisarza wyborczego Izby p. rady dr. Hempowicza. P. dyr. Maciejewski zaproponował kandydaturę p. dr. Józefa Degórskiego, ze względu na to, że ś. p. dyr. Fawłowski wysunięty był z ramienia przemy-

słu ziemniaczanego, a więc opróżnione miejsce należy się tej samej branży, którą właśnie reprezentuje p. dr. Degórski jako dyrektor Fabryk Przetworów Ziemniaczanych Lubań-Wronki Sp. Akc.

Po stwierdzeniu przez p. prezesa Samulskiego, że kandydat odpowiada zasadniczym warunkom, (obywatelstwo polskie, ukończony 30 rok życia, czynne prawo wyborcze, członkostwo Związku) wybrano p. dr. Degórskiego jednogłośnie członkiem rady Izby. Na tem zebranie zamknięto.

Otwarcia drugiego dorocznego walnego zebrania dokonał również p. prezes Samulski. Na wstępie wspominał on zmarłych w okresie sprawozdawczym członkach Związku, wskazując na wielkie ich zasługi względem społeczeństwa i Związku. Są to: ś. p. Kazimierz Świerkowski, Leon Czarliński, Mieczysław Lipiński i Stanisław Jabłoński. Pamięć ich uczczono przez powstanie.

Następnie, po przyjęciu protokołu z ostatniego walnego zebrania przystąpiono do wysłuchania sprawozdania z czynności Związku za rok 1929, które złożył p. dyr. Łyczywek. Ze sprawozdania wynika niezwykła ruchliwość Związku w omawianym roku.

Związek należy do Centralnego Związku Polskiego Przemysłu, Górniczego, Handlu i Finansów oraz do Zrzeszenia Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski, które utrzymuje w stolicy radę delegatów z dr. Rogerem Battaglią na czele. Związek częstokroć z wielkim pożytkiem dla siebie korzystał z usług dr. Battaglii, który mu zawsze okazywał daleko idącą życzliwość.

Przy wyborach do Izby przemysłowo-handlowej w Poznaniu osiągnął Związek w porozumieniu z innymi gospodarzami związkami połowę mandatów, uzyskując również szereg miejsc w radach Izb grudziądzkiej i bydgoskiej. Członków czynnych posiadał Związek na 1 stycznia 1930 r. — 239, przyczem cyfra ta stale rośnie. Prezydium odbyło 14 posiedzeń, zaś Biuro Związku prawie codziennie komunikowało się z członkami prezydium w sprawach ważniejszych. Członkom udzielono w kilkuset wypadkach porady i pomocy.

Podczas P. W. K. brał Związek udział w szeregu kongresów i zjazdów, partycypując w wielu wypadkach w kosztach przyjęcia. Sekcja ceramiczna Związku podjęła się zadania zorganizowania na wystawie działu ceramicznej budowlanej i wywiązała się ze swego zadania znakomicie, budując monumentalny pawilon. W ciągu całego roku sprawozdawczego wydawano regularnie organ Związku „Życie Gospodarcze”, zwiększając znacznie jego objętość.

Dalej wystosowano do kół miarodajnych cały szereg memorjałów w sprawach podatkowych, akcyzowych, kredytowych, paszportowych i wielu innych. Dużo z tych spraw załatwiono pomyślnie, inne są w biegu. Prócz tego wydano opinie o projektach rządowych. W kilku wypadkach interwenjowano u władz P. W. K., jak również w ministerjum przemysłu i handlu w sprawie podwyższenia odznaczeń, przyczem uzyskano dodatnie rezultaty. Prace Związku podzielone były na szereg sekcji.

Jako dalszy punkt porządku obrad załatwiono rachunek zysków i strat i bilans Związku. Bilans zamyka się po obu stronach cyfrą 40.598,59 zł, zaś rachunek zysków i strat sumą 92.820,03 zł.

Po odczytaniu sprawozdania komisji rewizyjnej, stwierdzającego zgodność powyższych sum, przyjęto jednogłośnie zarówno sprawozdanie kasowe, jak i sprawozdanie z działalności Związku. Łącznie ze sprawozdaniem kasowym zatwierdzono również bilans i rachunek zysków i strat „Życia Gospodarczego” w wysokości 3.986,93 zł i 13.239,78 zł po obu stronach.

W czasie dyskusji omawiano możliwość rozwojowej organu prasowego Związku, przyczem szereg mówców zwrócił na to uwagę, że członkowie zbyt mało w nim inserują.

Na koniec udzielono pokwitowania zarządowi i radzie Związku.

W dalszym ciągu obrad zatwierdzono — po wysłuchaniu rzeczowego uzasadnienia p. dyr. Łyczywka — jednomyślnie budżet Związku, w wysokości 60.000 zł. Zaznaczyć należy, że budżet za rok ubiegły wynosił 64.000 złotych.

Przy wyborach do władz Związku wybrano przez aklamację dawny zarząd w osobach: pp. prezesa Samulskiego, dyr. Maciejewskiego i konsula Niedbała, zaś do rady wybrano na

miejsce ś. p. Leona Czarlińskiego p. Edwarda Kreglewskiego, a na miejsce dyr. Prądzyńskiego, p. dyr. inż. Łuszczewskiego. Poza tem zasiadli w radzie dotychczasowi jej członkowie w osobach pp. B. Kasprowicza, Z. Ciesielczyka, Wł. Jezierskiego, dyr. inż. Koluźdzkiego, dyr. Nowaka, dr. Skornego, inż. Starka, dyr. Szczepanowski, dyr. Pawłowski, dr. Waschko, Henryka Żaka, prof. dr. Flatau'a, dr. Adama Kreglewskiego, dyr. Wawrzyniaka, prezesa Stopę, dyr. Miądowicza i arch. Mieczkowski.

Do komisji rewizyjnej wybrano pp. Wtorkowskiego, dyr. Trawińskiego i inż. Sławińskiego.

W wolnych wnioskach p. dyr. Edward Pawłowski poświęcił kilka gorących słów zagadnieniu komunizmu, który w ostatnim czasie przybrał u nas znowu na siłach. W celu uświadomienia ogółu o tem niebezpieczeństwie zaleca mówca członkom Związku, by wśród swego personelu fabrycznego rozpowszechniali wydawnictwa t. zw. „Dobrej Prasy”, które w przystępny i rzeczowy sposób oświetlają cały ogrom niebezpieczeństwa, jakie dla społeczeństwa stanowi komunizm.

P. dyr. Maciejewski zachęcił jeszcze członków do korzystania z współpracy z Związkiem Obrony Kredytu, który oddaje nieocenione usługi w czasach tak częstych dziś nadzorów i upadłości.

Na tem zebranie solwowano.

Z Pozn. Izby Rzemieślniczej

Do wszystkich Gechów okr. Pozn. Izby Rzemieślniczej

Celem umożliwienia uczniom, pozabawionym szkół dokształcających uzyskania świadectwa równoważnościowego z świadectwem ukończenia szkoły dokształcającej, urządzone zostaną w myśl rozporządzenia Min. W. R. i O. P. specjalne kursy zawodowe dla eksternów.

Udział w kursie brać mogą tylko ci uczniowie, którzy w myśl § 2 rozporządzenia Min. W. R. i O. P. Nr. III. D. 1314/30 o egzaminach dla eksternów przystępować będą do egzaminu eksternistycznego jako pozbawieni możliwości ukończenia szkół dokształcających publicznych.

Kursy te odbywać się będą w następujących miejscowościach i terminach, i dla poniżej wyszczególnionych powiatów i grup zawodowych:

1) w Poznaniu, ul. Kluczborska 5, od 30 czerwca do 12 lipca r. b. dla grupy metalowej dla powiatów Poznań, Grodzisk, Wolsztyn, Nowy-Tomyśl, Międzychód, Szamotuły, Oborniki.

2) w Poznaniu, ul. Kluczborska 5, od 30 czerwca do 12 lipca r. b. dla grupy drzewnej dla powiatów Poznań, Września, Środa, Śrem, Grodzisk, Nowy-Tomyśl, Międzychód, Szamotuły, Oborniki.

3) w Poznaniu, ul. Kluczborska 5, od 14 do 26 lipca rb., dla grupy przyrodziewnej dla wszystkich powiatów okr. Izby Rzemieślniczej.

4) w Poznaniu, ul. Kluczborska 5, od 14 do 26 lipca rb. dla grupy spożywczej dla wszystkich powiatów okr. Izby Rzemieślniczej.

5) w Poznaniu, ul. Kluczborska 5, od 7 do 19 lipca rb. dla grupy budowlanej dla wszystkich powiatów okr. Izby Rzemieślniczej.

6) w Jarocinie od 30 czerwca rb. do 12 lipca rb. dla grupy metalowej dla powiatów: Września, Środa, Jarocin, Koźmin, Śrem.

7) w Ostrowie od 30 czerwca do 12 lipca rb. dla grupy metalowej dla powiatów: Pleszew, Ostrów, Ostrzeszów, Kępno, Odolanów, Krotoszyn.

8) w Ostrowie od 14 do 26 lipca rb. dla grupy drzewnej dla powiatów: Jarocin, Pleszew, Ostrów, Ostrzeszów, Kępno, Odolanów, Krotoszyn, Koźmin.

9) w Lesznie od 30 czerwca do 12 lipca rb. dla grupy metalowej dla powiatów: Gostyń, Rawicz, Leszno, Kościan, Smigiel.

10) w Lesznie od 14 do 26 lipca rb. dla grupy drzewnej dla powiatów: Gostyń, Rawicz, Leszno, Kościan, Smigiel, Wolsztyn.

Zgłoszenia na kurs, zarówno jak na egzamin dla eksternów kierować należy wraz z wymaganymi dokumentami do Kuratorjum Okręgu Szkolnego, zaznaczając wyraźnie w podaniu, czy kandydat reflektuje na udział jedynie w kursie, w egzaminie lub w jednym i drugim. Termin składania podań upływa 15 maja 1930 r.

Dla przybyłych na kurs terminato-

rów zorganizowana zostanie bursa, zapewniając im tanie pomieszczenie. W wikt uczniowie zaopatrują się na koszt własny. Kierownictwo kursu będzie w miarę możliwości ułatwiał tanie dożywianie. Materiały piśmienne nabywają uczniowie na koszt własny. Oplata za egzamin wynosi 12, — złotych.

Po wszelkie bliższe informacje zwracać się należy do kierowników szkół z powołaniem się na Dziennik Urzędowy Kuratorium Okr. Szkolnego Nr. 3/30 poz. 23 oraz Nr. 4/30 poz. 10.
(—) Wł. Stopa, (—) Gluck,
Prezydent. p. o. sekr.

Festival Moniuszkowski w Teatrze Wielkim

Pierwszy w Poznaniu festiwal oper Moniuszki, rozpoczęty w niedzielę uroczystym przedstawieniem „Halki”, przyniósł wczoraj drugi spektakl „Straszny dwór”. Wykonanie arcydzieł Moniuszki stało na wysokim poziomie artystycznym, a licznie zebrana publiczność darzyła artystów entuzjastycznymi oklaskami. Z pięknego tego cyklu odbędzie się jutro, w czwartek, trzecie kolejno przedstawienie. Daną będzie „Hrabina” Moniuszki, której świetne przedstawienie w bieżącej sezonie cieszą się ogromnym powodzeniem. W sobotę zakończy festiwal sielskie „Verbum nobile” i uzupełni wieczór premiera jednoaktowej opery Moniuszki „Flis”, pod kierownictwem muzycznym p. Tyllji i reżyserją p. Urbanowicza. Próby nad tą najbliższą nowością repertuaru dobiegają końca. Znakomity nasz artysta - malarz Jarocki przygotował do „Flisa” piękną dekorację. Jak już poprzednie wieczory festiwalu poprzedzą i czwartkowe oraz sobotnie przedstawienia uroczyste fanfary.

Z naszych uzdrowisk

Kryzys gospodarczy, jaki obecnie przeżywamy, daje się szczególnie silnie odczuwać w ruchu przejezdnych i w przemysle uzdrowiskowym. W okresie świątecznym frekwencja podróżnych i turystów na kolejach, linjach autobusowych i w uzdrowiskach była w roku bieżącym znacznie mniejsza, niż w latach ubiegłych. Pociągi świąteczne do uzdrowisk świeciły pustkami.

Zakopane. Pogoda zmienna, krótkie, a przelotne opady, przeważnie jednak sucho i pogodnie przy silnej insolacji. W Tatrach od wyższej granicy lasów świeży śnieg. Frekwencja świąteczna w tym roku dość słaba.

Krynica. W okresie świątecznym przeważnie pogoda słoneczna, naogół aura zmienna przy znacznym ociepleniu. Zjazdu w okresie świątecznym nie było. Zakład Zdrojowy zamknięty. Otwarcie sezonu w dniu 1 maja.

Truskawiec. Pierwszy sezon wiosenny, trwający tu od 1 kwietnia br. ciąga do uzdrowiska dość licznie napływających kuracjuszy. Pogoda przeważnie dopisuje. Od pierwszego czynna będzie orkiestra zdrojowa. W pierwszych dniach maja zjedzie do Truskawca wielka wycieczka światowego kongresu Organizacji Młodzieży Chrześcijańskiej. Prace inwestycyjne na Pomiarkach, gdzie w roku bieżącym otwartą zostanie nowa dzielnica zdrojowska z obryzgią pływanią, kąpielami, znajdują się już na ukończeniu. Otwarcie „Górnego Truskawca” nastąpi z początkiem czerwca.

Zegiestów. Dnia 15 bm. otwarty został pierwszy wiosenny sezon w romantycznie położonym zdrojowisku Zegiestowie w Beskidach Sądeckich. Nowo wykonany najpiękniejszy w Polsce Dom Zdrojowy oraz wielki gmach nowo wystawionego zakładu „Warszawianka”, zgromadziły już w okresie świąt liczny zastęp gości. Pogoda zmienna. Stan poprawionej ostatnio szosy do Krynicy zupełnie dobry.

Kosów w staje się co raz liczniej odwiedzane letniskiem, a po otwarciu dla ruchu samochodowego szlaku Kołomyja — Kosów — Zabie — Worochna stanie się poważną stacją turystyczną. Ostatnio przybiera Kosów charakter miasta zachodniego. Będą na ukończeniu plan regulacyjny pozwoli na racjonalną rozbudowę. Przed kilku miesiącami uruchomiono nową elektrownię. Brzeży Rybnicy zabezpieczone zostały pięknymi robotami siatkowymi, wzdłuż których przeprowadzony zostanie bulwar.

Morszyn. Zupelne ocieplenie, sucho, gruntownie odremontowano główną szosę — przygotowania do rozpoczęcia sezonu na ukończeniu. Sezon otwarty od 15 maja. Wykańcza się szereg nowowbudowanych will. Ceny w pensjonatach z inicjatywy obywateli tutejszych w stosunku do lat ubiegłych niższe.

Emigracja kobiet do Francji

Wskutek utworzenia w departamencie Nord instytucji opiekuńczych, przewidzianych w ust. 3 protokołu z dnia 22 grudnia 1929 roku komisji doradczej polsko-francuskiej, władze polskie wyraziły zgodę na uruchomienie tytułem próby emigracji

robotnic rolnych do wspomnianego departamentu. Robotnice będą angażowane w Mysłowicach na podstawie kontraktów, w których nazwiska i adresy pracodawców będą zgóry wpisane.

Chłop z pod Zamościa otrzyma 3 miliony dolarów spadku

Przed 15 laty wywedrowała do Ameryki córka chłopu lubelskiego, Anna Nowotkówna i wkrótce znalazła tam pracę, jako kucharka w domu milionera, Patryka Reydinga. Dziewczyna zdołała zawożąc starego bogacza, który ją poślubił i w ten sposób stała się posiadaczką milionowej fortuny.

Pożycie małżeńskie nie było jednak szczęśliwe i po dwóch latach Nowotkówna opuściła męża, pozostawiając mu list, w którym oświadczyła, że nie może dłużej z nim żyć, gdyż go nie kocha. Reyding odczuł to, jako ciężki cios, zwłaszcza że od dłuższego czasu złożony był chorobą i potrzebował opieki jakiejś bliskiej sobie osoby. Niedługo potem zakończył życie pozostawiając testament, w którym trzecią część majątku tj. 3 miliony dolarów, zapisał niewiernej żonie.

Pisma amerykańskie rozpisywały się wiele o tym testamencie, najdziwniejsza jednak było rzeczą, że spadkobierczyni nie zgłaszała się wcale po pieniądze. I tak upłynęły lata, a pozostali spadkobiercy nie mogąc załatwić formalności spadkowych przed zgłoszeniem się żony zmarłego milionera, zajęli się poszukiwaniem zaginionej. Sprawę poruczono prywatnym detektywom i we wszystkich pismach amerykańskich umieszczono wielkie o niej ogłoszenia. Zdołano jednak tylko ustalić to, że Reydingowa przebywała niedawno w towarzystwie jakiegoś mężczyzny w Chicago. Spadkobiercy Reydinga zwrócili się do konsulatu polskiego w Ameryce, które zawiadomiło o poszukiwaniach ministerstwo spraw zagranicznych w Warszawie.

W tych dniach zgłosił się do minist. tego ojciec Nowotkówny Szczepan, chłop z pod Zamościa i oświadczył, że od 10 lat nie otrzymał od córki żadnych listów i nie wie, gdzie się ona znajduje. Zgodnie z procedurą spadkową Stanów Zjednoczonych, w razie nieodnalezienia spadkobierczyni w prawa jej po urzędowym uznaniu jej za zmarłą, wchodzi najbliższy spadkobierca, a więc w tym wypadku jej ojciec.

Historja z trumienką czyli co może plotka

Policja warszawska otrzymała w tych dniach anonim, że w domu nr. 22 przy ul. Śliskiej zamieszkała tam z matką Stefanią Zasadzińska zadusiła dziecko, że dziecko w trumience ukryte jest na razie w piwnicy i że wreszcie ma ono być wywiezione na cmentarz. Policja przystąpiła do badania sprawy ostrożnie. Badany dozorca domu oświadczył, że „coś” słyszał od bab, że ma być pogrzeb dziecka Zasadzińskiej, ale pewno więcej wie, niż sąsiadki. Zaczęło się dyskretne badanie sąsiadek. Jedna widziała, jak starsza Zasadzińska wносиła do piwnicy trumienkę, druga słyszała o tem od trzeciej sąsiadki; ta trzecia znowu słyszała, że dziecko Zasadzińskiej było zaduszone i że potajemnie szykuje się pogrzeb. Mając taki zbiór informacji, policja postanowiła pochwycić fakt zbrodni w zarodku. Jakież było zdumienie policji, gdy w mieszkaniu zastała dziecko Zasadzińskiej, bawiące się zdrowo i wesoło. Sensacja o zbrodni zamieniła się w bańkę mydlaną. Rozpoczęło się z kolei dociekanie powodów, które wywołały całą sensację anonimową. Okazało się, że Zasadzińska pracuje w przedsiębiorstwie filmowym „Heros”, które zajmowało się nakręcaniem filmu „Moralność pani Dulskiej”. Była tam scena pogrzebu dziecka. Po skończeniu filmu, jako niepotrzebny rekwizyt, pozostała i trumienka, którą pozwolono zabrać Zasadzińskiej na opał. Otóż jedna z sąsiadek widziała, jak starsza Zasadzińska zaniosła ową trumienkę do piwnicy i puściła wersję o zaduszeniu dziecka, ktoś inny znowu, nie sprawdzidźszy faktu, pośpieszył donieść anonimowo policji o zbrodni. Sąsiadki, które nie chcą się przyznać do głupstwa, chodzą obecnie z wykrzywionymi minami, cały dom zaś ma temat do „rajcowania”.

Złodziej mimowoli

Przed sądem paryskim odhły się niedawno niezmiernie interesujący proces przeciwko pewnemu 22-letniemu młodzieńcowi, oskarżonemu o usiłowaną kradzież 80 tys. franków.

Młodzieniec ów, nazwiskiem Klaudiusz Massot przybył pewnego dnia z prowincji do Paryża, gdzie w jednej z firm stał się o posadę. Podczas swojej wizyty w tej sprawie u szefa firmy usiłował skraść w niezwykłych okolicznościach 80 tys. fr.

Stało się to w ten sposób. Podczas rozmowy z młodym człowiekiem, szef został odwołany do telefonu. Gdy powrócił do swego biura, zauważył brak pieniędzy, znaleziono je później w kieszeni przybysza.

Oskarżony tłumaczył się w ten sposób: Gdy dyrektor wyszedł z pokoju, wzrok mój padł na stos banknotów. Mój Boże! — pomyślałem, tyle pieniędzy, toż to cały majątek i taka mała porcja paczuszka.

Przecież to wszystko zmieściłoby się w kieszeni. I nie myśląc nic złego, zupełnie machinalnie wzięłem banknoty do ręki i wsunąłem do kieszeni. W tej chwili wszedł szef firmy. Co miałem teraz zrobić? Nie mogłem się odważyć, aby wydobyc przy nim pieniądze. Wyszedłem więc, pożegnawszy się z nim czempredet.

— Panowie sędziowie! — zakończył swoje przemówienie oskarżony, przysięgam, że nie miałem zamiaru ukraść tych pieniędzy. Przeraziłony jednak nagłem wejściem dyrektora, nie wiedziałem co robić. Proszę o zwolnienie mnie od winy i kary.

Mowa ta uczyniła na sędziów, duże wrażenie. Tyle było w niej szczerych momentów, że sędziowie uwolnili niezwykłego oskarżonego, tembardziej, że cała suma została poszkodowanej firmie zwrócona.
(H. J.)

Szczęście samo idzie w ręce

Amerykański kuter celny miał ostatnio niebywale szczęście. Przychwilił mianowicie statek przemytniczy z ładunkiem 5.000 skrzyń napojów wysokokowych wartości pół miliona dolarów. Stało się to w bardzo zabawny sposób i najnieoczekiwanej w świecie, na skutek imienninowego żartu, pomysłu kucharką statku. Karol Smith, pomocnik sternika, okrężczany łakomczuchem, obchodził swój imiennin. Gdy po pracy wszedł do jadalni, spostrzegł na stole wspaniałą pasztet. Nie namyślając się długo, zabrał się do jedzenia. Koledzy otaczający go kolem, wybuchali śmiechem. Pokazało się bowiem, że pasztet zrobiony był z szarego mydła, tylko wierzch miał przybrany tak wspaniale, że trudno było domyślić się prawdy. Dowcipem kucharką bawili się wszyscy, nawet oficerowie zaśmiewali się z dobrego pomysłu. Wesołość przybrała jeszcze większe rozmiary, kiedy obrażony solenizant wezwał kucharkę na pokład do walki na pięście. Statki przemytnicze, znajdujące się w pobliżu, usłyszały pogwar i śmiechy i przekonane były, że to jeden z ich kolegów, handlujący alkoholem, na któ. a popita załoga urządziła wesołe harce. A że noc była ciemna, trudno było stwierdzić omyłkę. Kapitan tedy jednego z tych statków przemytniczych krzyknął rozbawionej załodze, aby się wreszcie uspokoiła i raczej dała mu 50 skrzyń Whisky, której potrzeba mu bardzo. Poczem kapitan przeprawił się coby prędzej na statek celny, nie przeczuwając grożącego niebezpieczeństwa, i został aresztowany. Przynał się otwarcie, że szukał parowca przemytniczego „A da M”, który musi być gdzieś w pobliżu, sam dostał się w pułapkę. Swym zeznaniem ułatwił urzędnikom celnym zasadzkę na ów statek, który też niebawem przyczyrno. Oblawa warta była trudu, i niewinnym marynarski przyniósł niespodzianie plon obfity, w następstwie czego załoga otrzymała wysoka gratyfikację za sprawność w urzędowaniu.
(w)

Orkiestra dziecięca

Dzisiaj próżny byłby wysiłek tych, którzyby pragnęli zainponować światu tzw. cudownymi dziećmi. Ale orkiestra maleńkich, to rzecz niebywała sensacja. Taką orkiestrą złożoną z 19 skrzypeków w wieku od lat 3 do 6 chwalił się Ewreka, miasteczko położone w Kalifornii.

Dwu braci Thompsonów wpadło na pomysł prawdziwie amerykański, zorganizowali przed rokiem orkiestrę z maleńkich dzieci obojga płci, początkowo tylko w celu zachęcenia rodziców do kształcenia dzieci w muzyce. Ale zespół skrzypcowy dzieciaków dawał tak nadszpełwane rezultaty, że niebawem zastąpił daleko i szeroko. Zainteresowali się nim profesoria muzyki, konserwatorja, urzędy, gazety, słowem — cały świat amerykański. A mali muzykanci popisywali się często, nieświadomi czaru, jaki roztaczali wokół siebie, i grali na zebraniach towarzyskich i koncertach kościelnych.

Zrozumiało, że i towarzystwo filmu dźwiękowego zapragnęło zobrazować na filmie orkiestrę maleńkich w Ewreki. Czyli już starania w tym względzie, czyli, że jest nadzieja oglądania małych bohaterów i u nas w Europie.
(ak)

Umiał sobie poradzić

Zabawną anegdotę opowiadają o Iwarze Krengerze, królu zapalek w Szwecji, który w tych dniach święcił 50 rocznicę swych urodzin. Anegdotka świadczy o tem, jak ów człowiek, milczący zazwyczaj i nieśmiały, umiał sobie w prosty sposób poradzić w okolicznościach życia, zawilich i trudnych.

Przyszły inżynier był w przededniu egzaminu z mineralogji, której jak twierdził — nie przerobił dostatecznie z braku czasu. Profesor odnośniego tematu miał zwyczaj egzaminowania 6 studentów równocześnie. Siedzieli wszyscy w kole stołu i czekali w napięciu na pytania, zaciekawieni również jak się egzamin powie dzie nieprzygotowanemu Krengerowi. Profesor ustawił na stole pudełko z kryształami różnej wielkości i koloru, i dał każdemu z studentów po garści kryształów z nadmienieniem, aby nazwali każdy gatunek z osobna. Studenci przypatrywali się kryształkom uważnie, pocierali je, obracali — wszystkie strony i próbowali je rozkasyfikować według najlepszej swej wiedzy. Najspokojniejszym i najpewniejszym siebie zdawał się być Iwar ko ogólnemu zdziwieniu kolegów. Nazwał wszystkie zupełnie poprawnie. Kiedy, wszyscy studenci po

zdanu egzaminu wyszli z uniwersytetu, wzywiali specjalnie Iwarowi, że mu się tak doskonale udało, zaciekawieni, jakim się to stało cudem. — Och w zupełnie prosty sposób, — brzmiała odpowiedź. — Kryształ, których nie umiałem nazwać, usunąłem do kieszeni. Ale obecnie mam kłopot z nimi, bo nie wiem w jaki sposób je zwrócić profesorowi.
(w)

Nawet białe myszy nadają się do oszustwa

Kto pragnie żyć i utrzymywać się z handlu białymi myszami, musi być szczególnie dzielny i obrotny. Nie wiele to przynosi, ponieważ — mile te stworzonka nie runożą się tak szybko i licznie, jakby tego pragnął chciwy zysku handlarz R. Instytut eksperymentalnej terapii w Frankfurcie nad Menem potrzebuje do swych doświadczeń stale mróstwa białych myszy, w każdym razie więcej, niż wyhodować potrafił handlarz R. Chcąc tedy zaspokoić zapotrzebowanie instytutu, musiał myszy dokupić. Ale skąd je brać, kto miałby je w tak wielkiej liczbie na zbyciu? Zaprzyjaźnił się więc z nieuczciwym laborantem instytutu frankfurckiego i od niego nabył potrzebną ilość myszy. W krótko po dostawie powędrowały białe myszy przy pomocy nieuczciwego pracownika z powrotem do hodowcy. Wesołe zwierzątka odbyły tę podróży kilkakrotnie. Wreszcie odkryto oszustów i zamiast myszy, oni powędrowali — ale nie do składu lub instytutu, lecz do więzienia.
(kw)

Pogrzeb bez nieboszczyka

W włoskiej mieście Bentivoglio zdarzył się ostatnio wypadek, który poruszył do głębi wszystkich nieomal mieszkańców. W lazarecie miejskim umarł jeden z najbogatszych obywateli miasta, Luigi Bergamasci, i pochowany został z wielką pompą. W pochodzie żałobnym wzięła udział liczna rodzina zmarłego, bogato zaopatrzona spadkiem, wyznaczonym w testamencie, dalej znakomitości miasta i nieomal wszyscy jego mieszkańcy pragnęli oddać zmarłemu ostatnią przysługę. Kiedy ukończono wszelkie przemowy, sławiące zasługi zmarłego, i spuszczono trumnę do grobu, pękła lina i trumna otworzyła się nagle. Przykre to zajście ukazało zdumionym żałobnikom wnętrze trumny — całkiem puste. Nakazano natychmiast „pościg” za nieboszczykiem, w którym wzięli udział wszyscy obecni. Wkrótce sprawa się wyjaśniła. Pokazało się, że służba szpitalna zapomniała złożyć zwłoki do trumny. Tłumaczy się to tem, że dnia poprzedniego był odpust, a ludność miasteczka znana jest z tego, że nie lubi wylewać wina za kołnierz i że jak pije, to pije dobrze. Pogrzeb powtórzono tego samego jeszcze dnia i trumnę złożono tym razem bez przeszkód do grobu.
(ak)

Gwiazdy-upiory stanowią niebezpieczeństwo dla ziemi

Możliwość zniszczenia ziemi wskutek katastrofy zderzenia z innym ciałem niebieskim, była już niejednokrotnie rozważana przez astronomów, ostatnio zaś — z astronomia angielskiego Jamesa Jeans, który bynajmniej jej nie wyklucza. Uważa on, że zderzenie się ciał niebieskich, w sferze ich wpływów na ziemię, albo wtargnięcie jakiegokolwiek ciała słonecznego w obręb naszego systemu słonecznego miałyby w każdym razie dla ziemi skutki fatalne, gdyż albo zniszczyłoby ją zupełnie, albo tak dalece zmieniłyby panujące na niej warunki atmosferyczne, że nie mogłaby ona już potem służyć ludziom jako miejsce zamieszkania. Jeans sądzi jednak, że prawdopodobieństwo takiej katastrofy jest bardzo odległe. Większe natomiast niebezpieczeństwo grozi ziemi naszej ze strony t. zw. „gwiazd ciemnych”, gwiazd dawno zamarłych, które już straciły swe ciepło wewnętrzne i światło, i jak upiory błądzą po przestworzu, niewidzialne nawet dla najsilniejszych teleskopów. Skutkiem spotkania się takiego upiora planetarnego ze słońcem byłaby tak wysoka temperatura, że wszystkie planety, a więc i ziemia uległyby spopieleniu. W przewidywaniu takiego wypadku robiono nawet interesujące obliczenia. Gdyby np. ciemna gwiazda o masie słońca, gęstości ziemi i zdolności odbijania światła Urana dostała się nagle w sferę przyciągania słońca, zaczęłaby odbijać światło słoneczne, jako gwiazda 9-tej wielkości, w odległości 15 tysięcy milionów mil. Z początku oba ciała niebieskie zbliżałyby się do siebie stosunkowo powoli, tak że po upływie 3 lat od chwili pojawienia się „ciemnej gwiazdy” na niebie, odległość między nią a słońcem zmniejszałaby się nieznacznie. Po dalszych 7 latach gwiazda owa byłaby widoczna gołym okiem, a w następnych czterech latach znalazłaby się już w obrębie systemu słonecznego i byłaby jedną z najjaśniejszych gwiazd na niebie. W piętnastym roku nastąpiłoby zderzenie gwiazdy - upiory ze słońcem przy szybkości 400 mil na sekundę, przyczem wywiązałyby się takie gorące, że oba ciała niebieskie zamieniłyby się w gaz, a ziemia uległaby całkowitemu zniszczeniu. (R. C.)

Adres Ligi Morskiej i Rzecznej w Poznaniu: Inż. Bielenia, Poznań, Ratusz — Konto czekowe P. K. O. 207063.

S. p. Henryk Lipkowski

Na ziemi zachodniej Rzeczypospolitej usypano świeżą mogiłę. Spoczął w niej Henryk Lipkowski, kresowicz, zączy, powszechnie szanowany, od lat młodzieńczy oddany pracy na roli i skrupulatnemu spełnianiu obowiązków rodzinnych, a przedewszystkiem, obywatelskich na ziemi. niegdyś naszej, której przed nieubłaganą zachłannością wroga upoczywie bronił.

Urodzony w 1866 we wsi Miachkochondach na Podolu, w zamożnym ziemianstwie, z ojca Piotra, wybitnego obywatela, i matki Stanisławy z Koszarskich, należał do pokolenia, które od lat najmłodszych karmiło się smutnymi wspomnieniami ostatniej klęski i narodowej i zarazem przystawiało się wazyć słowa i czyny tak, aby nie narazić na szwank interesów własnych i społeczeństwa, do którego należało, nie tylko utrzymać, ale wzmacniać ulegające nieustannym wstrząsom podwaliny polskiej tradycji.

Henryk Lipkowski systematyczną pracą, wzorowym porządkiem, roztrąpnością, pilnością i akuracją, nietylko zachował w trudnych politycznych warunkach odziedziczoną po ojcu spuściznę, ale ją znacznie powiększył, przyczem zyskał miłośników i społeczeństwa obcojęzycznego, wśród którego żył, a którego potrzeby znał doskonale, troski i bóle głęboko odczuwał.

To też wysuwało go ono na różne odpowiedzialne stanowiska: został honorowym, powierzano mu niejednokrotnie trudne sprawy opieki nad małoletnimi, a w rzeczach ekonomicznych stawiano autorytet jego bardzo wysoko, poruczając mu przedstawicielstwo we wszech-rosyjskim związku cukrownictwa, i należne stanowisko w wielkich przedsiębiorstwach cukrowniczych. Ze wszystkich tych zadań umiał się chlubnie wywiązać i we wszystkich kolach od najwyższych do najniższych zaskarbił swem ujmującym objęciem sympatii i poważanie.

Pozbawiony majątku przez rewolucję rosyjską, po przebyciu ciężkiego więzienia, w które go wtrącił Czereszowiczka za to, iż był Polakiem, wyemigrował do Ojczyzny i osiadł w Poznaniu, gdzie niestrudzony na duchu potrafił zyskać ogólne poważanie na stanowisku pierwszego dyrektora Banku Cukrownictwa.

Niechaj, zączy Obywatelu, ta ziemia polska, w której spocząłeś, a której hart ducha, zapobiegliwość i wierność tradycji narodowej za wzór Ci zawsze służyły, lekka będzie!

Dr. Kazimierz Górski.

Ciągnięcie loterii na konie

Grupa II - Przedmioty wartościowe i użytkowe.

Wygrane padły na losy nr. nr.:

46	80	81	275	483	842	867	883	970	1207	1700
1718	1746	1801	2410	2411	3574	4010	4029	4076		
4202	4244	4506	4663	4865	5492	6121	6267	6559		
6796	6889	7203	7612	7854	8033	8567	8635	10059		
10305	10428	10612	10754	11672	12403	12475				
13590	14337	14576	15087	15735	15742	15888				
15942	16070	16122	16293	16534	16678	16872				
17086	17299	17676	17769	17811	18121	18207				
18551	18656	19493	19796	19879	20145	20150				
20449	20475	20483	20605	21089	21122	21155				
21413	22103	22566	22680	22804	23288	23515				
23749	24140	24175	24937	25113	25259	25547				
25636	25843	26513	26525	26693	26794	26932				
26676	27672	27925	28058	28532	28939	29601				
29684	29699	30054	30248	30360	30732	30861				
31303	31452	31475	31593	32448	32461	32579				
32792	33054	33196	33205	33486	33590	33821				
33837	33924	34070	34200	35207	35364	34444				
34502	34946	36194	36236	36285	36306	36353				
36546	36708	37200	37263	37522	37524	37735				
37783	37867	37895	38079	38322	38404	38498				
38328	38916	38954	39201	39261	40200	40274				
40644	41182	41221	41323	41326	41496	41670				
41880	42178	42313	42385	42858	43236	43567				
43710	43802	44014	44190	44383	44387	44394				
44482	45008	45255	45407	45818	45843	46021				
46161	46232	46601	46614	46685	46860	46937				
47400	47444	47450	47509	47544	48049	48279				
48492	48660	48855	49098	49556	49798	50252				
51498	51633	51702	51718	52199	52237	52407				
52539	52595	52858	53069	53142	53201	53452				
53466	53512	53550	53763	53954	54209	54242				
54394	54555	54600	54655	54803	54815	55025				
55132	55249	55261	55313	55380	55420	55439				
55663	55917	56042	56185	56692	57141	57198				
57539	57569	57614	57747	57894	58409	58427				
58507	58556	58721	58803	58816	58924	59051				
59626	59658	59961	60198	60230	60293	60333				
60376	60509	60570	60821	60871	60899	61080				
61148	61285	61467	61471	61538	61654	61886				
62213	62267	62313	62532	62561	62719	62969				
63214	63229	63449	63516	63534	63884	63996				
64058	64136	64158	64607	65434	65450	65519				
65615	65980	65996	66280	66353	66447	67135				
67145	67396	67447	67571	67675	67804	67830				
68004	68879	68966	69097	69231	69276	69306				
69341	69365	69708	69733	70198	70284	70318				
70487	70515	70760	70772	70783	70975	70984				
71120	71177	71183	71185	71313	71383	71397				
71880	71886	71891	72107	72160	72195	72347				
72387	72549	72643	72747	72877	72884	72926				
73091	73100	73498	73672	73730	74098	74176				
74240	74263	74372	74647	74813	74957	75070				
75327	75454	75810	76150	76710	76849	77073				
77141	77302	77428	77679	77557	77780	78488				
78187	79060	79292	79344	79751	79962	79979				
80181	80260	80372	81848	81820	82415	82670				
82849	83021	83148	83204	83341	83367	83424				
83621	83647	84006	84010	84570	84617	85003				
85179	85270	85284	85936	85965	86143	86749				
87212	87257	88171	88208	88663	88722	88781				
88871	88919	88995	89209	89254	89548	89668				
90167	90240	90308	90389	90401	90534	90554				
90592	90635	90735	91078	92067	92110	92199				

62601 92725 93078 93282 93335 93542 93610
94027 94032 94187 94406 94465 94644 95371
95786 95806 95837 95843 95915 95916 96392
96582 96891 97228 97515 97617 97713 97799
98003 98215 98365 98451 98807 99013 99216
99271 99294 99577 99582 99595 42632 93387.

Wygrane konie i powozy znajdują się od chwili wylosowania w Gnieźnie na koszt i ryzyko wygrywającego i muszą stamtąd być odebrane najpóźniej do dnia 5 maja 30 godz. 10 przedpoł.

Nieodebrane do tego terminu konie zostaną w dn. 5. 5. 30 o godz. 10 sprzedane na publicznej licytacji na rzecz właściciela.

Licytacja odbędzie się na terenie konkursowym Kom. Targów Końskich w Gnieźnie, przy ul. Wrzesińskiej.

Wszelkie inne wygrane przedmioty martwe można odebrać od dnia 30 kwietnia od godz. 9-12 i od 3-6 w sekretarjacie Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie, Hotel Francuski, Chrobrego 32.

Nieodebrane do dnia 15 czerwca 1930 wygrane przedmioty przepadają na rzecz Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie.

Pieniądze za sprzedane konie przechowywane są w Powiatowej Kasie Oszczędności w Gnieźnie najpóźniej do dnia 15 czerwca 1930 a nieodebrane dotąd pieniądze przepadają również na rzecz Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie.

Na żądanie przesyła się wygrane, ściągając koszt za zaliczką pocztową.

Komitet Targów Końskich w Gnieźnie.
Tow. zap.
Sekretarjat: Hotel Francuski, ulica Chrobrego 32.

serwis, ostry i niezmiernie celny; robi przy nim rzadko błędy.

Mishu jest przeciwnieństwem swego rodaka, wysoki, tegi, silny i opalony, niczem atleta. Początkowo zdawało się, iż reper-tuar jego wiadomości jest bardzo skąpy, gdy się jednak rozszalał, to był niemal równorzędny swemu partnerowi. Ma on szalenie silne uderzenia i plasuje piłki z ma-tematyczną dokładnością w narożniki kor-tu, przyczem gra żywiołowo, z tempera-mentem właściwym swej rasie południo-wej. Serwuje bardzo ciekawie, tak jak gdyby to robił „trzepaczką”, jednakże piłki w ten sposób podane są bardzo trudne do obliczenia, gdyż odbijają się w bok i nieraz mylą przeciwnika. Przy odbiera-niu ma niezwykle sposób zainiania piłek, które spadają tuż za siatką, przy samej linii bocznej.

Jezeli porównać grę obydwu Rumunów, to pierwszeństwo należy dać bezwzględnie Poulieffowi, gdyż jest on pewniejszy i spokojniejszy, lecz i Mishu nie należy lekce-ważać, gdyż może on zrobić niespodziankę swemi „trickami”. (jc)

Piłka nożna

Zatarg pomiędzy Lwowskim O. Z. P. N. a P. Z. P. N. Podczas mistrzostwa klasy A w roku 1929 groził „Hasmonei” spadek do klasy B, co byłoby równoznaczne z jej zupełnym rozwiązaniem się, to też przewod-niczający ówczesnego w. g. i d., p. Boden-stein (Hasmonea) lawirował tak zresz-cie, iż przez parę walkoverów stracił K. S. „Re-wera” w Stanisławowie kilka punktów i spadł do niższej klasy, a „Hasmonea” po-została. Na walnym zgromadzeniu zrozumi-ano, że klubowi stanisławowskiemu stała się krzywda mimo pozorów formalnej słuszności i uchwalono pozostawienie „Rewery” jako dziesiątego klubu w klasie A. — Zarząd L. O. Z. P. N., przyjął tę uchwałę milcząco do wiadomości, a do-piero później powziął decyzję, iż to, co po-stanowiło walne zebranie, jest niezgodne ze statutem! „Rewera” odwołał się do P. Z. P. N., któremu przysługuje prawo zatwier-dzenia ilości klubów w klasie A, i na w. g. i d. P. Z. P. N. zapadła nowa uchwała, po-zostawiając „Rewerę” w klasie A, i o-przewodzeniu w dniu 18. kwietnia docho-dzeń we Lwowie, które wykazały daleko posuniętą nielojalność pewnych członków zarządu L. Z. O. P. N.

Oto bez ważniejszych powodów zdyskwalifikował L. Z. O. P. N. kilku działaczy „Rewery”, uniemożliwiając temu klubowi dalszą akcję, a gdy komisja P. Z. P. N. stwierdziła to zakulisowe posunięcie, — wówczas zarząd lwowskiego związku nie czekając na wynik podał się szybko do dymisji. Jednym z dalszych powodów niezadowolenia, L. Z. O. P. N. było zdecydo-wane stanowisko P. Z. P. N., który nie zezwolił na zorganizowanie meczów między-miastowych z zagranicą z Czerniowcami w dniu 11. 5., nie chcąc osłabić w ten s-póś składu polskich drużyn grających na korzyść kasy tak P. Z. P. N. jak i O. Z. P. N. W obecnym stanie rzeczy nie widzi-my innego wyjścia jak mianowanie komi-sji która poprowadzi agendy związkowe aż do nadzwyczajnego walnego zebrania L. Z. O. P. N., które odbędzie się w dniu 18 maja i które będzie miało niezmiernie trud-ne lecz równocześnie wdzięczne zadanie przeprowadzenia gruntownej zmiany w „zatechnych” stosunkach panujących od szeregu lat w lwowskim piłkarstwie. (jc)

Z życia Towarzystw

Z polskiego Związku Krawców Konfekcyjnych. W niedzielę 27 bm. odbyło się na sali p. Tomczyka przy ul. Wroneckiej, ze-branie Pol. Związku Krawców Konf. Obrady zgajił o godz. 11.20 prezes Dobrak, witając członków oraz zaproszonego referenta, syndyka Zw. Tow. Przem. i Rzem. p. Tadeusza Piotrowskiego, który wygłosił referat „O podatkach”.

Referent streścił w jasnych słowach rozwój naszego systemu podatkowego, wy-kazując jednocześnie jego braki, które się w życiu już wykazywały i przystąpił w końcu do obszernego wyjaśnienia obowiązujących dziś przepisów. — Oklaskami podziękowa-li obecni referentowi za pouczającą pre-lekcję. W dyskusji, która się wywiązała, zabierali głos pp.: Hanyżewski, Gołąbek, Adamczewski, prezes Dobrak i Klapa. Wy-czerpującej odpowiedzi na poruszone kwe-stje udzielił jeszcze referent.

Z kolei przystąpiono do wyboru sekreta-rza, która to godność powierzono p. Gołą-bkowi. Poczem nastąpił wybór komisji za-robkowej, do której weszli jako przewod-niczający p. Gołąbek, poza tem pp.: Warz-biński, Maćkowski, Balcerek, Jankowiak, Stanisławski i Jaskółski. Do komisji pra-wnej wybrano pp. Adamczewskiego, Ma-jewskiego i Stanisławskiego.

Po załatwieniu szeregu drobniejszych spraw, wśród których m. l. uchwalono d-tąd odbywać zebrania w sobotę wieczorem o godz. 7.30, solwował p. prezes zebranie.

Tad.

RADJO

Programy radiofoniczne

Czwartek, dnia 1 maja 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał cza-su; godz. 13.05 koncert gramofonowy; go-dzina 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln., PAT, spraważądanie o ruchu statków itd.; godz. 16.55 pogadanka na temat „Korespondencja krótkofalowa” (wygl. kpt. Mickiewicz); go-dzina 17.10 odczyt p. t. „Urządzenie wew-nętrzne zamków i pałaców polskich” (wygl. ppik. Piekucki); godz. 17.30 kwa-drańs pogadanki gospodarczej (wygl. red. Roman Fengler); godz. 17.45 koncert ka-meralny (transmisja z Warszawy); godz. 18.45 nadprogram; godz. 18.55 Anegdoty o ludziach sławnych (wygl. p. St. Nowak); godz. 19.15 interludjum muzyczne; godz. 19.25 odczyt rolniczy p. t. „Pielęgnacja bu-raka cukrowego” (dr. K. Celichowski); go-dzina 19.45 rolnicza skrzynka radiowa (wygl. p. Józef Rzadkowski); godz. 20.05 interludjum muzyczne; godz. 20.10 kurs ele-mentarny języka francuskiego (wygl. p. Omer Neveux); g. 20.30 koncert solistów. Wykonawcy: Nadziejka Padlewska (forte-pian). Program: 1. Chopin: Sonata h-moll op. 58 Cz. I. a) Allegro maestoso b) Scher-zo, c) Largo d) Finale (odegra p. Padlews-ka); 2. Chopin: Etuda, Liszt: a) Etuda, b) Wałc Mefista (odegra p. Padlewska); godz. 21.30 stuchowisko z Katowic; godz. 22.15 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe.

SPORT

O puhar Davisa

Przed spotkaniem Polski z Rumunją. W dniu 29 bm. przybyła jak donosiliśmy reprezentacja rumuńska. Po zainstalowa-niu się w hotelu Europejskim trenowali Rumuni na kortach „Legii”, na których odbędzie się również właściwy mecz. Pon-lieff — przedstawia się jako typ drobny, po-dobny do Maksa Stolarowa i nosi również okulary. Gra on bardzo spokojnie, jest opa-nowany, posiada wybitną technikę. Celu-je w dobrym backhandzie, ale i jego for-hand nie pozostawia nic do życzenia za wyjątkiem braku sily, co jednakowoż nie wyklucza sporadycznych „strzałów” z prawej strony. Pasa tam ma on bajeonny

miesięczne odbędzie się w dniu 2 maja rb. o godzinie 19.30 w Bazarze.

— Filja Elektromonterów Z. Z. P. — Plenarne zebranie odbędzie się w piątek dnia 2 maja o godz. 19 w lokalu p. Świ-talskiego przy ul. Podgórnej 13.

— Zw. Inwalidów, Wdów, Sierót i Emerytów. Kol. Zebranie plenarne od-będzie się dnia 2 maja o godz. 16.30 na salce p. Grotowskiego, Dolna Wilda 71. Przybycie wszystkich członków koniecz-ne. Zarząd.

— Koło Towarzystwa Rękodzielników urzędza w sobotę, dnia 3 maja ranna wy-cieczkę familijną do ogrodu p. Godurkiewic-wicz w Szelagu. Zbiórka o godz. 6 rano przy kościele dominikańskim. — Na miejscu rozmaite gry dla pań i panów o premje. — Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek dnia 6 maja o godz. 19 w lokalu Nowy Rynek 4. Na porządku ważne sprawy, m. in. wykład p. Żuraw-skiego.

— 4 Komp. Marynarzy Powstańców. Plenarne posiedzenie połączone z obcho-dem Konstytucji 3 Maja odbędzie się w sobotę, dnia 3 maja rb. w lokalu p. Ja-rockiego, ul. Masztalarska 8.

— Katol. Tow. Robotników Polskich, Poznań - Tum, urzędza w niedzielę od godz. 15 w ogrodzie staro-strzeleckim na Miasteczku, wycieczkę familijną z róż-ne-mi gramami o wartościowe premje tak dla pań, jak i panów. Dla dzieci specjalne niespodzianki.

— Tow. Zjedn. Malarzy, Lakierników i Pozłotników. Plenarne zebranie od-będzie się dnia 4 maja o godz. 14 w lokalu posiedzeń p. Ograbowicza, przy ul. Ślu-sarskiej 6. W kasie pośmiertnej 3 złote do placenia.

— Zw. Niższych Funkc. Państw. Koło Poznań - Miasto. Plenarne zebranie członków Zw. odbędzie się dnia 7 maja o godz. 19 w lokalu p. Tomczyka przy ul. Wroneckiej 13.

KSIEGI STANU GYWILNEGO

Zgony:

Ewa Jackowska 9 m. 2 d. Helena Opaska z d. Wisniewska, 27 l. Janina Zo-fja Pietrucha 2 d 8 1/2 g. Mieczysław Tu-rostowski 11 d. Alicja Waligowska 9 m. 2 d. Wanda Jamrozikówna 10 m. 11 dni. Cezary Ulrich, inżynier, 58 l. Florentyna Sierańska, uczennica szkolna, 10 l. J6-zef Kwiatkowski, em. konduktor kol., 63 l. Alojzy Twardosz 1 1/2 dn. Marta Jurasz-kowa z d. Smolarkiewiczówna, 54 l. Mar-cin Górecki, robotnik, 76 l. Elwin Ma-łeckie 3 l. 4 m. 3 d. Stanisław Smólski, samodz. mistrz rzeźnicki, 64 l. Bolesław Flak, uczeń szkolny, 8 l. Ignacy Cieślń-ski, robotnik, 30 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego zło-żono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: S. G. 10 zł; — Stanisław Piotrowski 20 zł; — Władysław Waszak 5 zł; — Tadeusz Wrzesiński, Poznań, 10 zł; — Walenty S. z podziękowaniem za otrzymane laski z prośbą o dalsze, 5 zł; — Pieprzyk 5 zł; — Marcin Bąkowski 5 zł; — K. R. z prośbą o błogosiawieństwo w pracy 1.50 zł; — Jęchorek, Kościelec, 5 zł; — Roman Roep-ke, Witaszyce, 5 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 3386 zł.

Na chleb św. Antoniego: 286,86 zł wypł. dnia 26. 4. 30 r. Str. Henryce. Na nowo złożono: M. Jęchorek, Kościelec, 3 zł.

Worki jutowe

nowe i używane do wszelkich celów. Tkaniny jutowe z metra, Sienniki, Płachty nieprzemakalne. Płótna impregnowane z metra, Namoty itp. dostarcza po najniższych cenach

„Manufaktura Jutowa”
Poznań, ul. Dąbrowskiego nr. 69.
Pw 11 217-18.110

Szukasz szczęścia

dobra rada każdemu się nada, nabądź los w znanej ze szczęścia Kolekturze

Dnia 29 kwietnia 1930 roku, zmarł nagle, ś. p.

Władysław hr. Grabowski

**Pułkownik i Dowódca 14 piech. Dyw., Kawaler Orderu
Virtuti Militari, Krzyża Walecznych i innych,
obywatel ziemi wileńskiej**

przeżywszy lat 39. Pogrzeb odbędzie się w piątek, o godz. 4 po po-
łudniu z kaplicy Szpitala Garnizonowego na cmentarz garnizonowy.

W nieutulonym żalu pogrążeni

żona, córka, matka, siostra, brat i rodzina.

zw 23272

W poniedziałek, dnia 28 kwietnia 1930 r., o go-
dzinie 5,45 wiecz., zmarła po krótkich, lecz cięż-
kich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św.
nasza kochana siostra, kuzynka, ciocia i babcia,
ś. p.

Anna Ciesielska

z domu Jungnitsch

przeżywszy lat 70. Pogrzeb odbędzie się w czwar-
tek, dnia 1 b. m., o godz. 4, z Zakł. św. Józefa na
cmentarz parafjalny przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Poznań, Fr. Ratajczaka 27.

Msza św. żałobna odprawi się w piątek, o go-
dzinie 8, w kościele św. Marcina. zw 23 252

Dnia 22 kwietnia 1930 r., o godz. 17, rozstał się z tym światem,
wskutek tragicznego wypadku, nasz najdroższy, najukochańszy, nigdy
niezapomniany brat, szwagier, wuj, kuzyn. ś. p.

Marjan Englert

przeżywszy lat 30. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 1 maja 1930 r., o godz. 18.

W nieutulonym smutku pogrążona

dw 4914

rodzina.

Wronki, Poznań, Rogoźno, Żabiczyn, Grudziądz, Ostrów.

We wtorek, dnia 29 kwietnia 1930 r., o godz. 5, zasnął
w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami
św., nasz najdroższy najtroskliwszy mąż, ojciec i dziadek, ś. p.

Karol Biskupski

emerytowany radca

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 2 maja
o godzinie 5 po południu z domu żałoby.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona, dzieci i wnuki.

Wągrowiec, Rzeszów.

zw 23 260

W poniedziałek, 28 kwietnia, o godzinie 15, zmarł po długich i cięż-
kich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

ks. Tadeusz Mielcarski

proboszcz z Potarzycy, poprzednio długoletni proboszcz w Panience

w 51 roku życia, a 26 kapłaństwa. Przewiezienie zwłok z Poznania i wpro-
wadzenie do kościoła parafjalnego w Borku, odbędzie się w czwartek,
dnia 1 maja, o godzinie 15. Nazajutrz nabożeństwo żałobne i pogrzeb,
o godzinie 10.

Czcigodnych Konfratrów prosi o memento

ks. Marcin Poczta, dziekan.

Cerekwica, pow. Jarocin.

dw 4920

Dnia 28 b. m., zmarł członek Towarzystwa
naszego, ś. p.

Marja Rutówna

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 1 maja, o go-
dzinie 4,30 po poł., z Szpitala Miejskiego na cmen-
tarz Jeżycki.

Tow. Pielgrzym pod wezw. Matki Bożej
w Poznaniu.

Wypadek 142.

zw 23 2612

Zal. 1899 **Dachy** Zal. 1899

rozmaite nowo pokrywa, stare naprawia i smoli. Wy-
konanie izolacji murów i posadzek asfaltowych. Do-
godne warunki spłaty. nw 9347

Przedsiębiorstwo pokrywania dachów. Skład Materiałów Budowlanych.
JAN SOBECKI - Poznań

Fabryka papy na dachy i asfaltu,
plac Wolności 17 - Tel. 32-50.

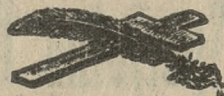
KTO

nadeśle swój charakter pisma oraz imię, miesiąc i rok
urodzenia

otrzyma los

po cenie nominalnej do I-ej klasy 21-ej Loterii Pań-
stwowej, wybrany zupełnie bezinteresownie przez
słynnego astrologa Szyllera - Szkolnika na zasadzie
obliczeń kabalistycznych i astrologii po uprzednim
wplaceniu do P. K. O. za nr. 18 607 należności za ćwierć
losu 10,— zł, pół losu 20,— zł, cały los 40,— zł. Losy
wysyłamy natychmiast po otrzymaniu gotówki Głów-
niana wygrana 750 000 zł. Co drugi los wygrywa! Ciąg-
nienie I-ej klasy już 17 i 19 maja 1930 r. **Uwaga!**
Do każdego losu Kolektura dołącza własnoręczne po-
twierdzenie p. Szyllera-Szkolnika wybranego przezeń
numeru. — Adresować:

Kolektura Loterii Państwowej Nr. 757
Warszawa, Marszałkowska 58. sp 10585

Dnia 28 kwietnia 1930 r., zmarł w 5 tygodni po śmierci najdroższej
swey żony, po kilkuletnich ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramen-
tami św., nasz najukochańszy ojciec i brat, ś. p.

Wacław Nowakowski

kapt. rez. inw. W. P.

przeżywszy lat 49. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 1 maja r. b.,
o godz. 3 po poł., z kostnicy szpitala wojskowego przy Wałach Jana III.
zw 23 271

W ciężkim smutku pogrążeni
synowie i rodzeństwo.

Poznań, Ogrodowa 19.

Do Instytucji Zastawniczej przyjmie się zaraz
osobę z branży złotniczo-jubilerskiej

na TAKSATORA

z kaucją zł 2 000. Zgłoszenia z krótkim życiorysem
składać do Biura Ogłoszeń „Par“, Aleje Marcinkow-
skiego 11, pod nr. 18,52 Pw 11154-18,52

Posadzkę parkietowa

wyborowej jakości, absol. su-
chę z ułożeniem lub bez do-
starcza Fabryka Parkietu, Inż
G. CHOJNACKI, Sp. z o. p.
Roda, Pomorze. Tel. 5.
Tp 1079

Tapety Linoleum Ceraty

kupuje się

bardzo korzystnie

przy ul. Pocztowej 31

w firmie

Zb. Waligórski

tylko naprzeciw poczty.

Pw 11 1812-18.106/7

DRUKI Familijne - Towar-
zystwo Kupieckie

dotarcza solidnie i tanio
gustownie i tanio

DRUKARNIA OGNISKA
Wielkie Garbary 11. Tel. 12-48
zw 23280

KRAWCY

do dużych sztuk poza dom lecz
tylko bardzo akuradni zna dą
stałe zatrudnienie w firmie

R. ETIER, św. Marcina 76.
zw 23 249/50

Poszukiwani wykwalifikowani

sprzedawcy

do sprzedaży artykułów biu-
rowych. Szczegółowe oferty
z odpisami świadectw do Ku-
rjera Pozn. pod zw 23246

Szczęście dla rodziców i syna!

Dla panny lat 23, uczciwej, przystojnej, z dobrym charak-
terem, posiadającej wielki majątek, **poszukuje męża** zamoż-
nego przemysłowca lat 30-35, na wyjazd. Odpowiadam tyl-
ko na poważne listy. Zgłoszenia upr. się kierować do eksp-
Kurjera Poznańskiego pod zw 23 136

Niniejszem podajemy do wiadomości, iż w czasie
od 1 maja do 30 września rb.
 biura nasze otwarte będą dla Szan. Publiczności
od godz. 8³⁰ do 14³⁰ w soboty do godz. 13.

Poznań, dnia 30 kwietnia 1930 r.

Bank Pożyczkowy Spółdzielczy z odp. nieogr.
 Poznań, ulica Marszałka Focha 47.

Najstarsza Polska Fabryka Papy Dachowej
JAN SOBECKI

właśc.: Z. Dykiert i J. Marciniak

Fabryka papy na dachy, asfaltu i przetworów smołowców.
 Telefon 32-50 Poznań, plac Wolności 17 Telefon 16-94

Poleca:

Papę na dachy, lepik, smołę, asfalt, guźron,
 karbolineum, papę izolacyjną, pak, ce-
 ment, gips murarski, trzcinę sufitową i t. d.

PRZEDSIĘBIORSTWO POKRYWANIA DACHÓW I ASFALTOWANIA
 Wystawa wzorów w naszym biurze.

ZW 23 256

Lakierowanie trwa od 2 do 6 dni. Cena już od 400 złotych.

Fabryka Karoserji „KAROSSA“

właśc.: Józef Kielman, Poznań, ulica Niegolewskich 22. Telefon 65-89.

ZW 9795

Kierownik

drukarni akcydensowej i gazetowej, rutynowany facho-
 wiec, dobry kalkulator, znający także książkowość, ener-
 giczny i dobry dysponent, sprawiedliwy wobec współ-
 pracowników, taktowny w obyciu z klientelą, **potrzebny**
na samodzielne stanowisko zamie scowe. Życiorys,
 odpis świadectw i wniosek uprasza **Edward Pawłowski,**
 Poznań, św. Marcin 70. zw 2321/5

Pierwszorządny skład

blawatów, konfekcji, tow. krótkich przy pryncypalnej ulicy
 w Gdyni, z powodu choroby właściciela, zaraz na sprzedaż.
 Interes jest dobrze zaprowadzony. Wpłata 30 000,— zł, reszta
 według umowy. Poważnych, szybko decydujących reflektan-
 tow proszę się zgłosić pod zw 23 205 do eksp. Kurjera Pozn.

ANTI-CH WAST!

usuwa niepożądane chwasty
 na chodnikach, gankach, uli-
 cach etc. Wygodny i tani spo-
 sób. Fabryka środków zwal-
 czania szkodników
UNIVERSUM.
 Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38.
 Pw 11 214-184

Ceny niższe!

REX-ACME
 motocykle.

Precyzyjne wykonanie,
 Wysoki komfort. Najdopie-
 wiednie sze na polskiej drogi

T. Koszczyński-Poznań
 Pasaż Kino Apollo
 Tel. 52-03. Wejście: Fr.
 Ratajczaka lub Piekary
 Dogodne warunki.
 Pw 11174-189

Krynica-Zdrój

Pensjonat „Reduta“

nowocześnie i komfortowo urza-
 dzony, położony w najpiękniejszej
 okolicy Krynicy-Zdroju w publi-
 cznym nowym lazienkach otwarty
 przez cały rok zimna i ciepła
 woda — Wszystkie pokoje z bal-
 konami — Kuchnia wykwintna
 na życzenie dietetyczna — Ceny
 umiarkowane. Zgłoszenia do 10
 maja b. r. przyjmuje Helena No-
 wacka w Poznaniu ul. Fr. Ra-
 tajczaka 2 tel. 2509 lub wprost
 Willa „Reduta“ Krynica-Zdrój
 dw 4881

PIEGI

oraz wszelkie nieczysto-
 ści skórne usuwa rady-
 kalnie od lat wypróbo-
 wany i niezawodny.

Krem Bella

wysyłka każdej i ości.

Cena za słoik 2,50 zł

Mydło Bella 1,25 zł

do nabycia w aptekach
 i drogerjach lub wprost
 we wytworni.

Apteka p. Koronę.
 Poznań, Górna Wilda 61.
 zw 9-34

Niemodną biżuterie prze-
 rabiam podług najnowszych
 modeli paryskich. Repara-
 cje zlotnicze i zegarmi-
 strzowskie wykonuje szyb-
 ko, dobrze i tanio zw 2-255

W. KRUK, jubiler,
 Poznań, ul. 27 Grudnia 6.

Meble ogrodowe

Lodownie
 Weże do ogrodu
 Meble dreznowe
 Kuchnie westfalskie
 Siatki na płoty
 Wagi kuchenne
 Noże i w delce
 Łóżka żelazne

poleca korzystnie
JAN DEIERLING,
 skład żelaza, Poznań, Szkoła 3.
 Telef. 35-18 i 35-43.

Pw 11130-18,9

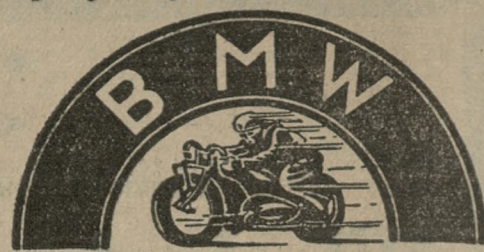
Poszukuje się

aptekarsza

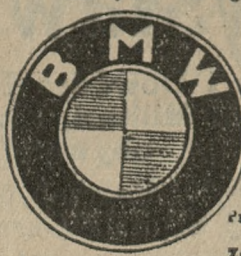
sumiennego i doświad-
 czonego władającego je-
 zykami niemieckim na
 stanowisko I. asystenta
 któryby mógł mnie pod-
 każdem względem zastą-
 pić. Wysoka pensja mie-
 szkanie. Oferty z dok-
 ładnym curriculum ży-
 cia i referencjami do

Apteki pod Lwem
E. Grieben, Gniezno.
 Pw 11 188-18,109

Najszybszy motocykl świata

Bije wszystkie rekordy!

Ceny loco Poznań:

R 52, 500 ccm, turystyczny 3.695 zł
 R 57, 500 ccm, sportowy 3.980 zł
 R 62, 750 ccm, turystyczny 3.980 zł
 R 61, 750 ccm, sportowy 4.480 zł
 „Każda instalacja „Bosch“ 400 zł
 Wbudowany tachometr 100 zł

rocznym zwiędzić nasz salon wystawowy
 przy ul. Zwierzynieckiej 8.
 Zastępstwo Generalne B. M. W. na Polskę

POLMOTOR

Henryk Linke i S-ka, Poznań,
 ul. Zwierzyniecka 8. Tel. 69-77
 Pw 11175-189

Ten znak ręczy za niedoścignioną
 jakość motocykli
B M W

Oto trzy szczerze koleżanki. Równie we-
 sole i ładne. Równie mają powodzenie. I bez
 zazdrości powiedziały sobie, że:

Najmodniejsze płaszcze wiosenne oraz
 piękne kapelusze po cenach, które są
 rewelacją Poznania —

kupić można tylko w firmie:

P. Szczawińska i S-ka

Poznań, ul. Wodna 1.

Wybór jest tam olbrzymi. Oddział miarowy
 wykona każde życzenie dobrze i szybko,
 bez oddzielnych dopłat.

Dla P. P. Urzędniczek bardzo dogodne warunki zapłaty!
 Pw 11 176-18,93

Specjalna Fabryka przyczeppek

poleca:

przyczepki 2 i 4-kołowe do samochodów i traktorów
 na gumach powietrznych albo masywach, wywrotki
 działające przy pomocy ciśnienia hydraulicznego
 przyrządów przechyłowych albo ręczno-windowych.

L. Szwierczok, Król.-Huta, 3 Maja 26.
 Telefon 586. Tpw 1143

Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka
 wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 103.

Młodsza

służąca

najchętniej sierota, z bardzo dobrym obyciem, po-
 trzebna do chłopca 5-letniego, bardzo rozwiniętego
 Miejsce stałe i dobre dla uczciwej, porządnej i dba-
 jącej o czystość osoby. Zgłoszenia z życiorysem, od-
 pisami świadectw i podaniem referencji do eksped.
 Kurjera Poznańskiego pod zw 23 193

Wszyscy mówią
że wyglądam jak
Prawdziwy Gentleman

Nie dziwię się temu
Gdyż kupuję wszystkie

Artykuły Męskie

w firmie

The Gentleman

Właśc.: Stefan Schaefer

ul. Nowa 1. POZNAŃ ul. 27. Grudnia 4
TELEFON 31-69.

Wielki wybór: płaszczy, kapeluszy, piżam, bielizny, pledów i t. d.

zw 29254

Dywan winien wytrwać
wiek ludzki
i wówczas jest tanim. Takie dywany jakości
pierwszorzędnej znajdzie kupujący tylko
w specjalnym magazynie

KAZIMIERZ KUŻAJ

ul. 27. Grudnia 9.

Największy specjalny magazyn w Poznaniu.

Dywany — Kilimy — Pasiaki — Chodniki
i materiały do wykładania pokoi jutowe, kokosowe,
małlowe, włosowe, wełniane i pluszowe —
Maty chińskie — Narzuty — Serwety — Kapy —
Materiały na pokrycie mebli i dekoracyjne.
Imponujący wybór w wszelkich gatunkach!

Specjalność: Dywany ręcznie wiązane pro-
dukcji krajowej i orientalnej. W krajowych
ręcznie wiązanych prowadzimy tylko naj-
lepszy wyrób i jesteśmy go do cen i wyboru
bez konkurencji.

Nie licze gatunki, lecz najlepsze po cenach najniższych
sprzedawać było i pozostanie naszą zasadą. Firma
K. Kużaj założona w roku 1896 posiada zaufanie
dzięki swej zasadzie „Dobry towar — Rzetelna usługa
Hurt. Umiarkowane ceny. Detal.

zw 11521-17, 18

Największy i Najwspanialszy
HOTEL - PENSJONAT

W KRYNICY „ŁWIGRÓD”

Otwarty cały rok. nw 10486
200 pokoi na 300 osób, ogrzewanie centralne, ciepła
i zimna woda, radja w każdym pokoju.

Telefony Czytelnia Windy
Wytworna Restauracja
Kawiarnia Dancing

Ofiaruję do natychmiastowej dostawy

seradełę

siewną, czyszczoną, w partjach wagonowych
i drobnicowych.

Zefiryn Rzymkowski — Ziemiopłody

Bydgoszcz, ul. Dr. Emila Warmińskiego 15.

Telefon 17-93 i 17-87.

Pw 11 143-63, 242

**KRZYWICĘ,
GRZYLICĘ,
WYCIĘCZENIE**

LECZY

WITAMINOWO
WAPNIOWY
PRZETWOR

DIOCALCOL-KLAWE

np 10244

Polecam do budowl

drzewo budowlane i stolarskie oraz materiał budowlany
po bardzo niskich cenach i udzielam długoterminowego
kredytu hipotecznego według ugody. dw 4837

WOJCIECH PAETZ,

Poznań, ul. Przemysłowa 28 b. Telefon 14-12.
Skład drzewa Filja w Swarzędzu, pow Poznań. Telefon 50.

Maszynistka

pisząca biegle na maszynie ze znajomością steno-
grafji polskiej i niemieckiej na Pomorze, potrzebna.
Zgłoszenia z podaniem pretensyj i referencyj skła-
dać pod zw 23 263 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

2 ekspedjentów

młodszych może się zgłosić. Oferty uprasza

F. KAŻMIERSKI

SPECJALNY SKŁAD BŁAWATÓW
Stary Rynek 38/39, parter i I ptr.

zw 24258

Dobrze prowadzona ksiązkowość

to: dokładny obraz stanu przed-
siębiorstwa, zabezpieczenie przed
stratami, ochrona przed nad-
miernymi a niesłusznymi obcią-
żeniami podatkowymi, drogo-
wskaz wzakazujący właściwy
— kierunek rozwoju —

Wszystko to w sumie zwiększenie
dochodowości przedsiębiorstwa.

Dobrze prowadzona ksiązkowość wymaga

**dobrych ksiąg
handlowych**

które wykonuje znana z solid-
ności swych wyrobów wytwórnia

Drukarnia Polska

Sp. Akc. w Poznaniu, Oddział Bydgoszcz
ul. Marszałka Focha 10 • Tel. 352

**Sekretarki-
stenotypistki**

samodzielnej korespondentki polsko-
niemieckiej, z dłuższą praktyką kupiecką
poszukuje się zaraz.

Reflektuje się tylko na rzeczywiście
pierwszorzędną, inteligentną siłę, znającą
wszelkie prace biurowe, bardzo biegłą
w rachowaniu i kontroli i o ładnym cha-
rakterze pisma. Oferty z odpisami świa-
dectw i curriculum vitae pod zw 23 265
do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Potrzebne zaraz

samodzielne siły

na sukienki i spódniczki oraz wprawne panienki
do ręki. Zgłosz. Adam Perkowski, Towarowa 20.
dw 4916

Przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu poszukuje
na dobrą stałą posadę

kilku młodych kupców

(sił biurowych). Warunki: wiek 24—28. Wykształcenie
w zakresie najmniej 6 klas gimnazjalnych, kilkoletnia prak-
tyka biurowa w przedsiębiorstwach handlowych, pewność
i dobry styl w korespondencji w języku polskim i niemiec-
kim. Wyczerpujące oferty w obydwóch językach z poda-
niem wysokości żadanego wynagrodzenia, należy kierować
do Biura Ogłoszeń „PAR”, Poznań, Al. Marcinkowskiego 11,
pod nr. 17,22. Pw 10 996-17,22

Fachowca

dla traktorów rolniczych, z dłuższą praktyką przy
traktorach różnych typów, poszukuje do pracy
w podróży firma światowa. — Również poszu-
kuje się samodzielnego

korespondenta

polско - niemieckiego z dłuższą praktyką kupiec-
ką. — Reflektuje się na siły rzeczywiście pier-
wszorzędne, fachowe, inteligentne, władające języ-
kiem polskim i niemieckim. Oferty z odpisami
świadectw, których się nie zwraca i curriculum
vitae wraz z podaniem życzonego wynagrodzenia
należy przesłać do „PAR”, Kraków, Rynek Gł. 46
pod nr. 5132 Pw 11 152-70, 132

Inżynier - elektrotechnik

młody, energiczny, z przeszło 3-letnią praktyką
w warsztatach elektr. akwizycji i budowie z poli-
techniką Gdańską, pragnie zmienić posadę, najchę-
tniej na posadę w „Ruchu” względnie biurze tech-
nicznej możliwie w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia
do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 23 114

Administrator
poszukuje

dzierżawy

od 600-1200 mórg do-
brej ziemi. Zgłosze-
nia do eksp. Kur era
Pozn. pod zw 23270

**3-EJ
ZNANI**

sportowy pp. Rekordzicki,
Pływak i Biegacki zaku-
pił onegdaj w firmie Piotr
Fluciński, St. Rynek 37.
Koszule, kapelusze i kra-
waty!

Pw 11167-18, 63

Agentów

dobrze zaprowadzonych u kli-
jentów prywatnych poszukuje
na wszelkie rejony Rz. P. Za-
robek stały dziennie 20 — 50 zł
i więcej, zgłoszenia pis. wzgl.
osobiste przyjmuje „Triolan”,
Katowice, ul. Sokolska 3.

Oprawy kłajetek
wszelkiego rodzaju
Introligatornia
Drukarni Toruńskiej
T. A. w Torunlu
ul. św. Katarzyny 6

ZIOŁA LECZNICZE
O. Wojnowskiego
 poleca
APTEKA p. KORONA
 Poznań, Górna Wilda 61.
 Broszury na żądanie bezpłatnie. t. 2117

Do naszego Oddziału miarowego poszukujemy
krojczego
 Reflektujemy na pierwszorzędną siłę fachową, mającą kilkoletnią praktykę w miarodajnych firmach za sobą. Zgłoszenia prosimy skierować
F. Lisiecki, Dom Konfekcyjny Sp. Akc.
 Poznań, Stary Rynek 98/100.
 Pw 11 178-18,98

Niniejszem zawiadamiamy naszych Szanownych Klientów, że nasz były akwizytor
p. Kazimierz Leszczyński
 zamieszkały obecnie w Lesznie przy ulicy Dworcowej 26, a poprzednio w Kościanie przy ulicy Śmigilewskiej 15,
 z dniem 1 kwietnia r. b.
 przestał u nas pracować i od tego czasu nie ma prawa reprezentować naszej Spółki ani też przyjmować zleceń lub inkasować należności od naszych P. P. Odbiorców.
„Materiał Budowlany“ Sp. Akc.
 w Poznaniu
 Reprezentacja
 Raffinerji „Limanowa“ i olejów „Shell“.
 Pw 10 037-17,68

Na wniosek kupca Wacława Mrozińkiewicza z Poznania, Stary Rynek 80/82, o udzielenie wyplat, wyznacza się termin na 24 maja 1930 r., o godz. 11, w Sądzie tutejszym, pokój 23, do rozpoznania sprawy. Wierzycieli wzywa się, by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 24 kwietnia 1930. Sąd Powiatowy 2a. nw 10 779.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Szpital ginekologiczny Kasy Chorych m. Poznania, poszukuje od 1. 5. lub później

siostry operacyjnej
 wykwalifikowanej, posiadającej długoletnią praktykę. Reflektuje się tylko na pierwszorzędną siłę. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne należy skierować do Docenta Dr. Żuralskiego w szpitalu przy ul. Wąły Wazów 45.
 zw 23 273 Szpital ginekolog. Kasy Chorych m. Poznania.

1. N. 2/30.
UCHWAŁA
 W sprawie upadłościowej nad majątkiem Alberta Bauma w Grodzisku, wyznacza się dodatkowy termin badania wierzytelności na dzień 12 czerwca 1930, godz. 10 przed poł. w podpiśnianym Sądzie, pokój nr 8.
 Grodzisk, dnia 24 kwietnia 1930. nw 10 781
Sąd Powiatowy.

3 Nn. 13/29.
UCHWAŁA
 W sprawie nadzoru firmy Dom Towarów Modnych W. Witosławski i Bracia w Tczewie — jawna spółka handlowa — oświadczenie odpowiedzialni spółnicy kupiec Wojciech Witosławski z Kartuz i kupiec Edmund Witosławski w Tczewie — zarządza się przedłużenie odroczenia wyplat o dalsze 3 miesiące do 22 lipca 1930 r.
 Tczew, dnia 22 kwietnia 1930 r. nw 10 771
Sąd Powiatowy.

Rolnik Józef Ignaczak z Wielkiej Staroleki, zast. przez awd. Cichowicza w Poznaniu, wniósł o pozbawienie mocy 2 listów hipotecznych dla hipotek zapisanych w księdze wieczystej Wielka Staroleka, tom I. lwh. 12, w dziale III, pod lb. 6 i 4 na rzecz Banku Przemysłowców Sp. z o. odp. w Poznaniu, obecnie Banku Przemysłowców Spółki Akcyjnej w Poznaniu. Posiadacz listów wzywa się, aby się zgłosili w podpiśnianym Sądzie, pokój 69, najpóźniej w dniu 20 sierpnia 1930, godz. 12 i przedłożyli listy, gdyż w przeciwnym wypadku listy zostaną pozbawione mocy. Poznań, dnia 22. 4. 1930. Sąd Powiatowy. nw 10 780

WYWOŁANIE
 Stanisław Janowski z Torunia, Piekary 47, postawił wniosek na wywołanie listu hipotecznego odnoszącego się do hipoteki w kwocie 1000 marek niemieckich z 5 proc. odsetkami reszty ceny kupna zapisanej w księdze gruntowej Witkowo, wykaz 245, w dziale III, pod L. 1, na rzecz Markusa Berne i tegoż zony Huldy, z domu Kochem w Witkowie. Posiadacz tego dokumentu wzywa się, by najpóźniej na terminie w dniu 26 listopada 1930 r. w poł., o godz. 12, w podpiśnianym Sądzie (pokój L. 12) odbyć się mającym. swoje prawa zgłosił i dokument ten przedłożył, w przeciwnym bowiem razie nastąpi unieważnienie dokumentu.
 Witkowo, dnia 5 kwietnia 1930 r. nw 10 772
Sąd Powiatowy.

Kupiec Antoni Grabowski z Poznania, zast. przez adw. Hundta z Poznania, wniósł o pozbawienie mocy księżeczki depozytowej nr. 569, wystawiony przez Bank Miasta Poznania na imię małoletniej Marji Wandy Grabowskiej z Poznania. Posiadacz księżeczki wzywa się, aby się zgłosił w podpiśnianym Sądzie, pokój 69, najpóźniej dnia 20 sierpnia 1930, godz. 12 i przedłożył księżeczkę, gdyż w przeciwnym wypadku księżeczka zostanie pozbawiona mocy. Poznań, dnia 22 kwietnia 1930. Sąd Powiatowy. nw 10 778

Rolnik Michał Kuśnierek z Piątkowa, wniósł o pozbawienie mocy listu gruntowego dla długu gruntowego zapisanego w księdze wieczystej Piątkowa, tom I, lwh. 19, w dziale III, pod lb. 3, na rzecz wdowy Kornelji Komendzińskiej z Piątkowa. Posiadacz listu wzywa się, aby się zgłosił w podpiśnianym Sądzie, pokój 69, najpóźniej w dniu 20 sierpnia 1930, godz. 12 i przedłożył list, gdyż w przeciwnym wypadku list zostanie pozbawiony mocy. Poznań, dnia 24. 4. 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 10 777

WYPRZEDAJE SIĘ
 z wolnej ręki codziennie od godz. 9 rano do 6 wieczorem na Gieldzie Handlowej, ul. Stawna 13, przy ul. Wroneckiej, pozostałości z licytacji, jak:
 zegarki męskie i damskie, złote i srebrne, pierścienie, papierośnice, obrączki, ubrania i płaszcze męskie, futra męskie, obuwie damskie i męskie, 2 rowery męskie, 2 pary skrzydeł, 3 rakietki tenisowe i odkurzacz „Ordo“ z froteraczką, dubeltówkę, 2 lornetki, radio 4-lampowe z głośnikiem i akumulatorem, radja detektorowe, waga na 5 kilo, materjał na ubrania, krawaty, czapki, opona balon 740 x 140, motor elektryczny pół konia, siodło na konia, krzyż mozaika, szafa żelazna, lampa elektryczna i wiele innych przedmiotów.
Gielda Handlowa — Lombard, ul. Stawna 13 — Telefon 28 08.

PRZETARG PUBLICZNY
Elektrownia Miejska w Poznaniu zamierza wydać prace ziemne w celu ułożenia kabli na Jeżycach łącznej długości około 7200 m.
 Oferty w zapieczętowanych kopertach z napisem: „Oferta na prace ziemne dla ułożenia kabli na Jeżycach“, należy złożyć do dnia 13 maja 1930 r., godziny 12, w gmachu administracji Elektrowni Miejskiej — ul. Grobla 15 — II. piętro, pokój 175, gdzie również otrzymać można codziennie od godz. 10 do 12, za opłatą 3,— zł warunki przetargu, szczegóły i rysunki.
 Elektrownia zastrzega sobie prawo swobodnego wyboru oferenta wzgl. nieuwzględnienia żadnej oferty
ELEKTROWNIA MIEJSKA w POZNANIU.

PRZYMUSOWY PRZETARG
 Dnia 2 maja 1930, o godzinie 3,30 po poł., sprzedam nawięcej dającym za gotówkę w Firmie Hartwig, ul. Towarowa:
 większą ilość lamp, nożyc, okucia żelaznego, wirówek, łopat, haczek, klejki, haceli, narzędzi.
 Poznań, dnia 30 kwietnia 1930.
 R a c h w a ł, komornik sąd. z pol.

OGŁOSZENIA DROBNE
 Ogłoszenia wśród drobnych:
 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.
 Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Rower
 na sprzedaż. Osicki, Pocztowa 27. zdw 48 641

Sprzedam
 okazałynie peronowy bufet na kółkach i aparat do piwa o 4 kurkach z kompletnym urządzeniem do zakładania w sklepie. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 632

Sprzedam samochód
 osobowy „Minerwa“ 1430 K. M. całkowicie lub częściowo. Zgłoszenia S. Orylska, Wągrowiec ul. Kościuski 6. zdw 48 636

Willa
 7 pokoi, kuchnia, pralnia, morga ogrodu wpłaty 10.000 złotych — sprzeda Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 48 664

Wózek
 dziecięcy, dobrze utrzymany — sprzedam. Kmiecik, Aleje Marcinkowskiego nr. 5. zdw 48 669

Dom
 blisko Poznania I. piętro, zabudowanie maszynowe, 5 lokatorów, przy domu podwórko. dochód miesięczny 117 zł. Cena zł 10.000 „Pias“, św. Marcin 47. zdw 48 025

Rower
 „Puch“, prawie nowy sprzedam. Kurjer zdw 48 559

Pianino
 sprzedam bardzo korzystnie. Za Bramką 5 a. lewo, parter. Pw 11 170-18,89

Motor Deutza
 8/10 HP przewoźowy do mlócenia, cena 1.000 zł. używana cegle szamotowa, sprzedaje Bl. Broński, Poznań, Nowa 6. telefon 37-64. zdw 48 650

Lokomobile
 mlóckarnia Badenia 60x23 rok 1926, Wolf 60x24, rok 1915 Racomes 54x22 sprzedam. Haremza Poznań-Zegrze. rw 9755

Zakłady
 fryzjerskie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 48 672

Motocykl
 z przyczepką Harley-Dawidson w dobrym stanie sprzedam ul. Obornicka 56 zdw 48 668

Drabki
 malarz, sztalugi tanio sprzedam. Czeski, Tylna Chwaliszewo 26. zdw 48 671

Piekarnia
 w pełnym biegu, pow. mieście przy ruchliwej ulicy do odstąpienia. Do objęcia potrzeba 4500 zł. Zgłoszenia do Kurjera nw 10 715

Rzeźnictwo
 w najlepszym punkcie Gniezna, z kompletnym urządzeniem składu i warsztatu, oraz wolne mieszkanie 4 pokoje i kuchnia, cena 6 000 zł, wpłaty 5 000 zł. Zgłoszenia Stanisław Kwiatkowski Gniezno, Lecha 4, telefon 382. nw 10 711

Dom
 5 pokojowy, obszerne podwórko, ogród stosowny dla rzemieślnika lub emeryta w Wieluniu n/Notecia sprzedam. Cena według umowy. Oferty do Kurjera Poznańskiego nw 10 728

Jazzband
 sprzedam. Oferty Kurjer zdw 48 617

Tapiczerzy Baczości
 Piłtino fasonowe po cenach nader korzystnych sprzedam w Pawilonie Ministerstwa Rolnictwa za Wesołem Miasteczkiem. zdw 47 640

Powozy
 kocz na gumach lekki warszawski fabrykat oraz połowczyk i wóz reklamowy sprzedam tanio lub zamienie na konie. Müller, ul. Szewska 11. zdw 48 194

Meble
 okazałynie sprzedam Niegolewskich 4, III. lewo, od 12 do 17. zdw 48 337

Meble antyki
 biblioteka, kanapa, fotele, krzesła, stół Biedermeyera mahoni i brzoza sprzedaje Grzybowski, Kopernika 2 zdw 48 359

Skład
 dla zegarmistrza blisko rynku, egzystencja zapewniona ponieważ tylko jeden zegarmistrz w mieście 2 pokoje, kuchnia, dzierżawa 80 zł. Zgłoszenia K. Matysiak, Oborniki Rynek 22. zdw 48 233

Parcela
 pod budowę przy ul. Obornickiej i parciele przedłużeniu ul. Dobrowskiego przy Ławicy w ogrodach na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 48 284

Domek
 z ogrodem przy wodzie w Mosinie, 8.000 zł M Dobrowolski. zdw 48 287

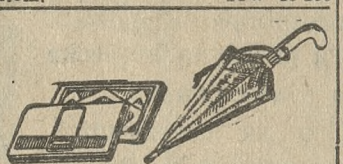
Majętność
 900 mórg z kompletnymi inwentarzami sprzedam lub zamienie na kamienie. Kudliński, Niegolewskich 10 a. telefon 60-39. zdw 48 293

Fiat - Coupé
 7-mio osobowy w dobrym stanie i maszyno do liczenia sprzedam tanio lub zamienie na mniejszy. Górczyn, Szosa Okrężna pierwsza zabudowanie od Marszałka Focha. zdw 48 263

Skład
 sprzedam w centrum lub przyjmie cichego lub czynnego wspólnika, potrzeba 20 000. Kudliński, Niegolewskich 10 a. zdw 48 295

Cieżarówkę
 1½ tonnowa Ford doskonale utrzymana tanio na dogodnych warunkach sprzedam. Oferty Kurjer zdw 48 262

Dom
 nowowbudowany z ogrodem na sprzedaż Matysiak Stanisław, Staroleka Wielka pod Poznaniem. zdw 48 230

Torebki, parasole, teki
 W. Czysz, Poznań, ul. Szkolna 11 Własna pracownia. Pw 10 812-17,27

Stodołę
 z drzewa na rozbiórke sprzedam. Oferty Kurjer zdw 48 242

Dom
 2 morgi ogrodu, nadaje się dla kolodziejki, położenie dobre, wszystko w miejscu, na sprzedaż. Zgłoszenia Wincenty Rojtek, Mieścisko, pów Wągrowiec. zdw 48 252

Wózek
 sportowy z budką w dobrym stanie tanio sprzedam Przemysłowa 2, Czerniejewicz. zdw 48 249

Wózek
 dziecięcy (sportowy) jak nowy, korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia Chwaliszewo 18, skład rzeźnicki. zdw 48 374

Rower
 damski korzystnie sprzedam godzina 5. Idaszak, Mostowa 5 a, parter. zdw 48 366

Rower
 damski w dobrym stanie sprzedam. Strzelecka 11. I. w podwórzu, prawo. zdw 48 406

Okazja
 Sypialnie, debowa fornierowana nowa tanio sprzedam. Grobla 30, II. lewo. zdw 48 414

Rowery
 kupuje się najtaniej w składzie rowerów Poznań - Jeżyce, Kraszewskiego 8. jw 3 806

Place
 budowlane kwm 1,— w mieście Bydgoszczy sprzedam. Kolecki, Bydgoszcz, Gdańska 41 zdw 48 518

Ślub-
 ne prezenty, nagrody towarzystw Różne fauty, bardzo korzystnie jedynie tylko w Hurtowni Porcelany, Wronecka 24, w podwórzu. zdw 48 506

Kolonjalka
 towar, magiel, mieszkanie, komorne niskie. Adres Kurjer zdw 48 485

Zakład fryzjerski
 z mieszkaniem na prowincji do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 484

Wózek
 dziecięcy, modny sprzedam. — Górny, Marcełińska 36 (dom urzędniczy). zdw 48 462

Skład
 mieszkanie sprzedam. Adres Kurjer zdw 48 488

Aparat
 elektryczny do masażu twarzy głowy sprzedam. Gwarna 8, — Skład obuwi. zdw 48 500

Pianino
 zagraniczne, czarne, mało używane sprzedam korzystnie. Wielka 17, II. prawo. zdw 48 477

Porcelana
 hotelowa i ogrodowa z firmą lub monogramem, kufle do piwa, szklanki do wody, szklanki do piwa, noże i widelce poleca po cenach hurtowych „Serwis“, W. Zietek, Poznań ul. 27 Grudnia 2. Pw 11 015-17,38

Wózki
 dziecięce sprzety kuchenne, lóżka metalowe, meble ogrodowe wyprzedaże dla braku miejsca niżej cen fabrycznych. Na raty za bonem „Kredyt“ lub „Szatanówka“, „Serwis“, W. Zietek, Poznań, ul. 27 Grudnia 2. Pw 11 014-17,40

Dom
 mieszkalny, 5 pokoi, 3 kuchnie, nadający się dla handlarza lub stelmacha w Śremie, zaraz na sprzedaż. Cena podług umowy. Zgłoszenia Rószczka, Śrem, ul. Mińska. zdw 48 520

Protos
 otwarty 10/30 KM korzystnie sprzedam 5.500 zł. Oferty Kurjer zdw 48 429

Kamienicę
 skład, 5 pokoi, ogród wolny najgłówniejszej ulicy Bydgoszczy (Gdańska) sprzedam wpłaty 30-40 000 zł Gdańska 41, Bydgoszcz, Kolecki. zdw 48 517

Kamienicę
 1914 budowana, 2 składy, 4 mieszkania, wszystko wolne, elektryczność, wodociąg, wyjeżdżając sprzedam bardzo tanio byle zaraz. Stefan Kolecki, Wronecki. zdw 48 516

Płaszcz damskie
 w olbrzymim wyborze przy cenach najniższych poleca P. Szczawińska i S-ka Poznań, ul. Wodna 1. Dla urzędniczek dogodne warunki spaty. Pw 11 2012-18,19/20

Dom
 ze składem, nadający się na każdą branżę oraz handel ryb, w najlepszym położeniu przy głównej ulicy z powodu wyjazdu za granicę zaraz sprzedam. Oferty R. Weieskopf, Wronecki. n 10 589/90

80
 mórg ziemia pszenno-żytnia, 6 łaki, 3 sadu, dom willa, 6 pokoi z przynależnościami, zabudowania obszerne, maszynowe, 3 konie, 10 bydła, maszynaria kompletna, nowa, od Poznania 18 km. uroczą okolica, las, woda, wpłaty 20 000 złotych sprzeda Argus Poznań, Piekary 18. zdw 48 057-8

Sprzedam
 powózki półwołant iak nowa osiemset złotych Adamski, Piaszkowa 67, przy Tamie Garbarskiej. zdw 48 183

Dom
 z dwoma składami i mieszkaniami, przynoszący miesięcznie 1000,— zł. dzierżawy blisko Gdyni na sprzedaż. Cena podług umowy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 48 142

Sypialnie
 sprzedaje 100 zł taniej Stolarnia, W. Garbary 41. zdw 47 393-4

Meble
 tanio sprzedaje Stolarnia, Kwiatowa 6. zdw 46 792

Wózków
 dziecięcych wybór. — „Świątek dziecięcy“, Kraszewskiego 11. zdw 46 563

Rower
 męski sprzedam. Ludwiczak, Wierzowa 9. zdw 48 454

Dywan
 perski, piękny, duży tanio. Zaczisze 2, parter narożnik Jasnej. zdw 48 665

Rower
 mało używany na sprzedaż. G. Wilda ul. Langiewicza 2, parter. Oferty Kurjer zdw 48 536

Meble
 po znionych cenach poleca Piućński, Wodna 1. Odstawiam własnym samochodem. zdw 47 181

Sprzedam
 dom maszynowy 3 pokoje, kuchnie, ogród jednomorgowy, warszawy. Oferty Kurjer zdw 47 778

Pianino
 klasowe, sławy światowej, przedwojenne sprzedam Adamska, Focha 27, front, lewo. zdw 47 682

Sprzedam
 lub zamienie skład kolonijalny z koncesją na papierosy, 3 pokoje, kuchnia, magiel towarem, urządzeniem w Poznaniu przy ruchliwej ulicy, w pełnym biegu za 12 000 zł. Pośrednicy wykluczeni Oferty Kurjer zdw 47 896

Reklamówka
 główny remont i nowe opony — sprzedam za 2.800, wpłaty 500, reszta dogodne warunki. Piśmienne zgłoszenia Kurjer zdw 48 128/4

Dywany
 chodniki, linoleum poleca po cenach najniższych Poznański Skład Dywanów — właściciel Piotr Jakubiak, ulica Wrocławska 20, przy Placu Św. Krzyszka. zdw 46 972

Używane meble
 dobrze utrzymane 3 łóżka, materace, 2 leżanki, biurko, stół i nalka tanio zaraz sprzedam. Kwiatowa 3, II. piętro, prawo. zdw 48 167-3

Domek
 maszynowy, 3 pokoje, 2 kuchnie, z ogrodu sprzedam, cena 8 000 zł. Wpłaty podług urody Klejner, Mosina, Budzińska 48. nw 10 653

Trykotaż miarowa
 kostjumy sportowe, garsonki, uszyte, pulowery, sukienki, ubranka, kombinezony itp. korzystnie „Tricot“, Romana Szymański, 10. III. przy Placu Świątek, tokrzyżskim. Pw 11 165-54,266

Młyn parowy
 przemiał 400 ctr z małym gospodarstwem z powodu działów bardzo korzystnie sprzedam. Zgłoszenia „Par“, Poznań, ul. Marcinkowskiego 11, pod nr. 64,261 Pw 11 163-54,268

50

dwie morgi sadu pietnaście laci dom 5 pokoi kuchnia budynki gospodarcze obszerne, murowane, kryte dachówką, 1. klasa, 2 konie, 5 bydła, 6 świń, maszyna kompletna, gospodarstwo w wysokiej kulturze, od Niemca spiesznym do sprzedania z powodu wjazdu zagranicę, wpłaty 15 000 złotych, Arkus, Poznań, Piekary 18, zdw 48 565-6

Obuwie

damskie wyprzedaje tanio. Jezycki Dom Towarowy, Kraszewskiego 11. Pw 11 215/6-18.734

Meble

nałtaniej, dogodnie warunki spłaty poleca Marek Zytkowski, tyłko Chwaliszewo 5 zdw 48 478/9

Skład

z dwoma ubikacjami, nadajacemu się na różne cele sprzedam tanio. Matuszewski, Małe Garbary 1, zdw 48 492-3

Rzeźnictwo

skład, małe mieszk i warsztat sprzedam tanio. Małe Garbary 1, zdw 48 496-7

2 maszyny

damskie Singera i kryta, okragle, czolénka sprzedam warsztat mechaniczny, Kraszewskiego 5, zdw 48 501-2

Pralnie

skład z małym mieszk. sprzedam tanio. Matuszewski, Małe Garbary 1, zdw 48 494-5

Kowalskie narzędzia

dymadła kowadła wiertarki, łmadła maszyny do zgrzewania, gwintownice tanio rozpręze usze Przewodnik, Centrala Towarów Żelaznych, św. Marcin 30, zdw 44 501

Meble - kuchenne

wszelkiego rodzaju kupisz najtaniej w stolarni ul. Piaskowa 3, Jan Koniecki zdw 45 576

Meble

wyprzedaje z powodu likwidacji po cenach niskich. Stanikowski, Woźna 12 (Butelska), rw 9 750-1

Pończochy

piękne, dobre, tanie - A Szymański, Poznań św. Marcin 1, specjalny skład pończoch Pw 10 394/5-14.186

Dom

w Puszczykowie, 2 pokoje kuchnia ogród, cena 6 000, wpłaty 4 tys. złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18, telefon 3728, zdw 48 562-3

3 samochody

Overland-Whippet (2 limuzyny i 1 sportowy) okazynie sprzedam zaraz. Poznań, Autolux, św. Marcin 43, telefon 2501, zdw 45 666

Weże do ogrodu

gumowe tryskaczki, narzędzia o groźnicze najkorzystniejsi, „Przewodnik”, Centrala Towarów Żelaznych, św. Marcin 30, zdw 46 751

Skład

kolonialny z dwoma pokojami i kuchnią w dobrej dzielnicy bez konkurencji sprzedam Wieszczek, Wyspiańskiego 36, zdw 47 447

Okazja

Nowa sztańca na sprzedaż za pół darmo. Oferty Kurjer zdw 47 587

Meble

wszelkiego rodzaju nowe i używane. Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pahl ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli, telefon 64 25, Pw 9 121 6 73

Koldry

nałtaniej, Grońska, pl. Świętokrzyski 1, Używane przerwabia z greenowaniem, rw 9 636

Gramofony - Płyty Instrumenty muzyczne

nałtaniej, F. Batoń, Woźna 12, zdw 47 929

Motocykl

8 Km, nowsze typu sprzedam tanio, Górna Wilda 108, Nowicki, zdw 48 597

% morgi

Debiec za 5000 zł sprzedam, Dudek, Wielkie Garbary 34, zdw 48 607

Wózek

dziesięć duży sprzedam, Markiewicz, Woźna 17, podw., prawo, parter, zdw 48 604

Sprzedam

w najładniejszej okolicy Zakopanego, stylowy bardzo solidnie obudowana nowa wille (koncesja na pensjonat) kompletne nowoczesne urządzenia, pomieszczenie na 40 osób, elektryczność kanalizacja, wpłaty na wartości rzędu ratami na kilka lat. Zgłoszenia: Agencja Siemianowskiego w Zakopanem pod „Okazja”, nw 10 723

Sprzedam

samochód takłowski prawie nowa ze stała koncesja. Zgłoszenia restauracja ul. Ratuszowa 31, rw 9760

Wóz

reklamowy dla lekarza lub innej branży platforma na 35 str., 2 jednokoni tani do sprzedania, Poznań ul. Półwiejska 26, rw 9762

Pianino

krzyżowe tanio sprzedam, Dolna Wilda 60, skład kolonialny zdw 48 573

2 szafy

oszlone z lustrami 2,85 mtr. długość, 2,00 mtr. wysokość, nadające się do każdej branży sprzedam. Telefon 5272, zdw 48 649

Śliczny folwarczek

około 500 morg w Wielkopolsce, blisko miasta i kolei do sprzedania. Dwór 11 pokoi w parku. Zgłoszenia „5648”, Reklama Polska, Aleje Marcinkowskiego 6, zdw 48 638

Dom

fabryczny i mieszkalny w środkniem powiatowego miasta bardzo korzystnie do nabycia Srem, skrzyżka poczowa 1 Pw 10 970-16.503

Serwisy

obiadowe na wyprawę wyprzedaje po znacznie złóżonej cenie. Serwisy kawowe 7,65, serwisy obiadowe 29,00. Największy wybór w Poznaniu „Serwis”, W. Ziętek, Poznań ul. 27 Grudnia 2, Pw 11 013-17.39

Restauracja

z pełnym wyuzukiem i sała do tafica z powodu objęcia większego przedsiębiorstwa do wydzierżawienia. Do objęcia potrzeba około 6.000. Oferty Kurjer rw 9756

Pianino

czarne, krzyżowe, mało używane, okazynie na sprzedaż Kopernika 8, I., prawo, zdw 48 579

5 KUPNA

Brylanty

złoto, srebro ud kupuje F. Tarowska, Poznań, Plac Wolności 11, Pw 9656-10.111

Dom

z ogrodem owocowym w miasteczku w pobliżu Poznania kupie zaraz. Szczegółowe oferty Kurjer zdw 47 837

Kupię

budynek zdrowy z ogrodem o min. 5 ubikacjach w zachodniej okolicy m. Poznania. T. Goebel, Doruchów, pow. Ostrzeszów, zdw 48 143

Kupię

psa ostrego, rasa obojętna Graniczna 5, restauracja zdw 48 290

Sklepisku

lub małego składziku poszukuje Kruczyński, Szewska 9, skład zdw 48 532

Kupię

wilnę z wolnym mieszkaniem. Oferty do Kurjera zdw 48 409

Kolezki

butony okazynie kupie. Zgłoszenia z ceną do Kurjera pod zdw 48 444

Willi

7-10 pokoi poszukuje Poznaniu, możliwie ogrodkiem. Tylko dobrze utrzymany obiekt, słoneczny, wszelkimi wygodami, dobrym rozkładem, cały wolny. Zapłać gotówką. Zgłoszenia dokładnym opisem Kurjer zdw 48 646

Skład

kupię. Oferty wraz z ceną prosię skierować Kurjer zdw 48 588

National

Kasę kupię. Oferty proszę do Kurjera zdw 48 683

6 KAMIENICE

Przyjmę

administrację kamienic. Zgłoszenia Okazja, Wrocławska 20, zdw 48 298

Kamienice

sprzedam za 75 000, wpłaty 45 000 lub zamienie na gospodarstwo, Kudliński, Niegolewskich 10 a, zdw 48 294

Kamienica

piętrowa wraz kawiarnią do sprzedania, nadaje się także do innego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia Kawiarnia „Nowy Świat”, Grodzisk Wlkp. Warunki podług umowy, zdw 48 349

Kamienica

w mieście powiatowym, nadająca się na Bazar, duże ubikacje, wpłata 30 000 zł wskaże ekspedycja Kurjera zdw 48 316

Kamienica

4 piętrowa, przy Parku Wilsona, dochód 7 600, cena 80 000, wolne mieszkanie 4 pokojowe, wpłaty połowe, sprzedam Czarnecki, Ratajczaka 13, zdw 47 697

7 PIENIADZ

20 000.— zł

pożyczki poszukuje, zastaw list gruntowy na 25 000 złotych w złocie. Procent podług umowy. Ewentualnie sprzedam list z odpowiednim damnem. Adres wskaże Kurjer zdw 47 849

List

hipoteczny do 20 tysięcy, krótki termin, znaczny upust tylko 1, hipoteka nieruchomości wiejskiej lub mylna Kurjer zdw 48 238

12—15.000 zł

na I. hipoteke domu handlowego na prowincji, ubezpieczenie ogólnie na 50 000 poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 539

Szukam

wspólnika 1 000 złotych. Zgłoszenia pomiędzy 12—2 Rynek Łazarski 3, III., prawo, zdw 48 244

20 000.— złotych

na I. hipoteke czynszowej kamienicy poszukuje na 18 miesięcy. Spłata nastąpi w kwartalnych ratach. Oferty Kurjer zdw 48 265

Szofer

z kaucją ewentualnie na spółkę autobus dobra linia. Kurjer zdw 48 237

Kupiec podróżujący

któryby chciał wstąpić jako wspólnik do średniej drukarni prowincjonalnej z kapitałem 10-15 tys. zł może się zgłosić. Oferty do „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 63.4 Pw 11 173 65.4

16.000

poszukuje na I. hipoteke kamienicy w Poznaniu na 12%. Oferty Kurjer zdw 48 622

8 DO WYNAJĘCIA

Trzy mieszkania

zazd do wynajęcia o pokoju i kuchni, dzierżawa cośkolwiek zgóry, czynsz miesięczny podług umowy, blisko Poznania, kolei w miejscu, Maria Potrawiakowa, Piewska, p. Poznaniem zdw 47 807

Wolne mieszkanie

3 pokoje z kuchnią i ogródkiem w Starolecie zaraz wprost od gospodarza do wynajęcia. Czynsz za 2 lata zgóry. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 48 232

Pokoje

elegancko umeblowane elektryczność, wodociąg w willy do wynajęcia zaraz Wąły Wąwoz 15, I. piętro zdw 48 255

2 duże pokoje

trzeci służebny, kuchnia łazienka, spiżarnia, balkon, centralne ogrzewanie, Plac Wolności, za zgodą właściciela od czerwca do odstąpienia. Oferty z propozycjami Kurjer zdw 48 305

Mieszkanie

jednopakojowe. Rynek Jezycki, światło elektryczne, woda, piew. od gospodarza do wynajęcia, przyłecie 1 550 zł sume policzam na dzierżawę. Administrator Dutkiewicz, Chwaliszewo 70, front, zdw 48 433

Mieszkanie

czteropakojowe czynsz dwuletni 4 600. Adres Kurjer zdw 48 648

Mieszkanie

4 pokojowe z komfortem III. p., Górna Wilda odonowane według najnowszej styli z pięknym kompletnym salonom 9 000 zł w tem dzierżawa do listopada r. b. włącznie. Dalsza dzierżawa 150 zł miesięcznie za zgodą gospodarza. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do Kurjera zdw 48 533

Pokój

parterowy dla krawca, szewca tym podobne za dzierżawę przy Starym Rynku wynajmie, Gospodarz, Żydowska 5, rw 9761

Mieszkanie

1, 2, 3, 4, 5, 6 pokojowe z meblami lub bez wolne zaraz wskaże - Szczepański, Kantaka 5, I., zdw 48 537

Mieszkania

pańskiego, 7-9 pokoi, poszukuje Poznaniu, słonecznego, wszelkimi wygodami, dobrym rozkładem dwuletni czynsz zgóry. Zgłoszenia dokładnym opisem Kurjer zdw 48 645

Pokój i kuchnia

od gospodarza do wydzierżawienia. Czynsz na półtora roku zgóry. Zgłoszenia „5648”, Reklama Polska, Aleje Marcinkowskiego 6, zdw 48 639

Mieszkanie

1, 2, 3, 4, 5, pokojowe za dzierżawę odda „Komis”, Sew Mielżyńskiego 25a, zdw 48 644

Pokój

kuchnia za dzierżawę, obficie zaraz Ławicy, Gruszczyński, Poznań, Poczowa 30, III, zdw 48 627

Mieszkanie

pokój kuchnia nowa, kompletnie umeblowane 2 400 od właściciela, Ratajczak, Plac Sapieżyński 2a, III, zdw 48 567

Pokój

kuchnia 1 000 dwuletnia dzierżawa. Adres Kurjer zdw 48 639

Mieszkania

3, 4 pokojowe za dzierżawę oraz pokoje umeblowane dla pań, panów, małżeństw odda Czarnecki, Ratajczaka 13 zdw 48 682

Skład

oraz mieszkaniu w rynku jest zaraz do wynajęcia. Oferty: II Przybylak, Szamotyły Rynek 18, nw 10 594

Pokój

kuchnia za zgodą gospodarza do objęcia, Marsz. Focha 67, IV., Rządkiem, zdw 48 680

Mieszkanie

2-3 pokoje kuchnia, światło elektryczne, centrum miasteczka 20 km od Poznania, doskonała komunikacja, wydzierżawie. Dzierżawa 2 lata zgóry. Propozycje proszę Kurjer zdw 48 609

Mieszkanie

trypokojowe z kuchnią, słoneczne na I. piętrze zaraz wynajmie emerytom. Oferty do Agencji Kurjera Poznańskiego Wieleń, ul. Notecia, aw 10 709, 43, parter, zdw 48 429

Mieszkanie

suterenowe pokój, kuchnia, światło elektryczne odda 1 600 złotych wtem rok dzierżawy. Adres Kurjer zdw 48 687

Mieszkania

pokój kuchnie centrum, 3 pokoje komfortowe Łazarz, korzystnie odda Misiorny, św. Marcin 15, I., zdw 48 626

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuje

pokoju z kuchnią Agencji wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 47 586

Poszukuje

3-4 pokoje z kuchnią I. p. w centrum miasta wprost od gospodarza. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 47 353

Poszukuje

mieszkania 2 pokojowego z kuchnią wprost od gospodarza, place zgóry dzierżawa za rok lub dwa. Zgłoszenia pod Bartkowiak, Półwiejska 22, firma Drygas, zdw 48 841

Mieszkania

2-3 pokojowe szukam zaraz. Okolica Poznania 30 km, komunikacja. Czynsz zgóry. Oferty gospodarzy Kurjer zdw 48 582

Poszukuje

pokoju i kuchni dla urzędnika policji, dzierżawa zgóry. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 48 629

Mieszkania

2-4 pokoi z kuchnią wygodami od gospodarza poszukuje. Czynsz zapłać rok lub więcej zgóry. Propozycje Kurjer zdw 48 637

Poszukuje

mieszkania w Poznaniu 2 pokojowego kuchni od gospodarza, okolica obojetna, place 1 500 złotych zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 570

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Pokój

kuchnie, entrée na Wildzie zamienie na 2 pokoje lub takiesame w śródmieściu ewentualnie w okolicy. Oferty Kurjer zdw 48 273

11 POKOJE UMEBL.

Mały

pokoik wolny, Majewski, Słowackiego 81/33, III., wejście Prusa, zdw 47 655

Pokój

wzgl. dwa pokoje umeblowane z niekrepującym wejściem zaraz do wynajęcia ewentl. z prawem użyczenia kuchni. Zgłoszenia Poznań, Łukaszczyca 37, u p. Piotrowska, 11-1, nw 10 713

Mały

pokoik wolny, Majewski, Słowackiego 81/33, III., wejście Prusa, zdw 47 655

Pokój

przyjmę dwa pokoje umeblowane z niekrepującym wejściem zaraz do wynajęcia ewentl. z prawem użyczenia kuchni. Zgłoszenia Poznań, Łukaszczyca 37, u p. Piotrowska, 11-1, nw 10 713

Pokój

frontowy dla jednej lub więcej osób do wynajęcia, Grobla 19, III., lewo, zdw 47 792

Pokój

wolny, Łakowa 20 III., prawo, zdw 47 909

Przyjmę

pana na wspólny pokój, Poznański 42, dom ogrodowy, I., lewo, zdw 48 024

Dwuosobowy

pokój z elektrycznością wynajmie (i azarz), Kossaka 21, III., nar. Wyspiańskiego, zdw 48 172

Pokój

umeblowany słoneczny Półwiejska 21, III, prawo, zdw 48 207

Pokój

utrzymaniem 1-2 osobom (pianino), Półwiejska 2, III., prawo, zdw 48 233

Czysty

pokój dwuosobowy do wynajęcia, Poznańska 27, III, piętro, m. 8, zdw 48 206

Pokój

elektrycznością, Wielka 13, podwórce, parter, zdw 48 271

Niekrepujący

Kręta 6, III, prawo zdw 48 270

Wydzierżawie

pokój lepszymu panu zaraz, Zwierzyniecka 8, II., prawo, zdw 48 264

Pokój

wspólny dla panów tanio I. V., Wskaże Kurjer zdw 48 263

Pokój

wspólny dla pana, Szymańska, Za Bramką 7, Pw 11 100 54.261

Pokój

wynajmie Romana Szymańskiego 8, IV., lewo, zdw 48 445

Słoneczny

ładny pokój, pokoik (utrzymanie) korzystnie Matejki 1, III, zdw 48 443

Pokój

1-2 osobom wynajmie, Grochow 5, I, piętro, lewo, zdw 48 452

Pokój

panom wynajmie, Zimniewicz, Małe Garbary 8, podwórce, zdw 48 428

Pokój

umeblowany dla 2 inteligentnych osób, Pręczenia 1, III, lewo, zdw 48 424

Pokój

umeblowany dla 2 osób do wynajęcia, Böttcher Górna Wilda 43, parter, zdw 48 429

Słoneczny

pokoik umeblowany 1 lub 2 wynajmie. Światło elektryczne (naprzeciw Hotelu Polonia) Grunwaldzka 5, front, parter, zdw 46 111

Przyjmę

małżeństwo lub pana na stancje, Wenecjańska 12, Rajkowski, zdw 48 431

Elegancki

pokój Różana 4 a, II., prawo, zdw 48 430

Przyjmę

małżeństwo na pokój, Spokojna 29, parter, prawo, podwórce, zdw 48 432

Pokój

umeblowany zaraz, pociel pozdana, Piasek, W. Garbary 1, zdw 48 427

Studenta

na wspólny pokój od zaraz, Niegolewskich 12, mieszkanie 3, zdw 48 480

Skarbowa 5

parter, prawo duży, frontowy pokój, 2 łóżka, osobne wejście zaraz wydzierżawie, zdw 48 483

Pokój

utrzymaniem obiadowi Plac Nowowiejski 10 a, I., lewo, zdw 48 273

Pokój

umeblowany do wynajęcia od 1.5.30, Z. Debkowska, Chwaliszewo 58.50, zdw 48 304

Pokój

wspólny dla panićki, Strzelecka 11, III, piętro, lewo, zdw 48 291

Pokój

niekrepujący Matejki lepszymu panu, panji Adres Kurjer zdw 48 259

Pokój

Zygmunta Augusta 10, IV, zdw 48 358

Gabinet

elegancki z przyległą syplalnią razem lub osobno wynajmie lepszemu panu, elektryczność, telefon, Kręta 7, III, prawo, zdw 48 130

Dobrze

pokój dla pana, Wrocławska 5, III, zdw 48 355

Pokój

skromny wynajmie pani, Garnarska 1, II., prawo, od 5 po pol, zdw 48 467

Pokój

dwuosobnym panom, Wielka 18, IV., lewo, zdw 48 466

Umeblowany

pokój zaraz, Krasieńskiego 14, parter, lewo, zdw 48 476

Słoneczny

pokój, Strzelecka 25, III., prawo, zdw 48 475

Pokój

dwuosobowy, Staszica 25, II., lewo, zdw 48 487

Pokój

wynajmie zaraz, św. Marcin 5, II., prawo, zdw 48 493

Pokój

elektryczność, Patrona Jackowskiego 23, Żurczak, zdw 48 503

Pokój

tylko dla panićki wolny zaraz, miesiecznie 20, Woltyńska, Chwaliszewo 27, zdw 48 345

Pokój

niekrepujący dla 2 panów, pań, Rybaki 30, front, parter, zdw 48 342

Przy

parku Wilsona ładny pokój frontowy, Matejki 53, I., prawo, zdw 48 317

Pokój

św. Marcin 22, II., lewo front, zdw 48 325

Słoneczny

pokój umeblowany 2 osobowy, Zupańskiego 6 a, II., prawo, zdw 48 319

Pokój

niekrepujący wynajmie, Małżeństwo nie wykluczone, Strzelecka 19, III., prawo, zdw 48 504

Pokój

wspólny dla panów tanio I. V., Wskaże Kurjer zdw 48 263

Pokój

wspólny dla pana, Szymańska, Za Bramką 7, Pw 11 100 54.261

Pokój

wynajmie Romana Szymańskiego 8, IV., lewo, zdw 48 445

Słoneczny

ładny pokój, pokoik (utrzymanie) korzystnie Matejki 1, III, zdw 48 443

Pokój

1-2 osobom wynajmie, Grochow 5, I, piętro, lewo, zdw 48 452

Pokój

panom wynajmie, Zimniewicz, Małe Garbary 8, podwórce, zdw 48 428

Pokój

umeblowany dla 2 inteligentnych osób, Pręczenia 1, III, lewo, zdw 48 424

Pokój

umeblowany dla 2 osób do wynajęcia, Böttcher Górna Wilda 43, parter, zdw 48 429

Dwuosobowy

balkonowy, słoneczny, solidnym wynajmie, Wielkie Garbary 2, II., Woźniak, zdw 48 397

Umeblowany

pokoik osobne wejście do wynajęcia z używaniem kuchni, Staroleka, ul. Romana Mała 34, parter, zdw 48 357

Pokoik

parterce, Grunwaldzka 26, Poznańska, zdw 48 394

Pokój

Przyjme
pana na wspólny pokój. Wielka 2, II., prawo. zdw 48 449

Słoneczny
frontowy, inteligentnym osobom. Szyperka 1, III. zdw 48 409

Męski
pokój inteligentnej osobie wynajme. Półwiejska 24, mieszcz. 10, zdw 48 470

Pokój
bałkon dwom panom. Żupańskiego 2a, III., prawo. zdw 48 453

Pokój
dwom, trzem lepszym panom. - Półwiejska 35, I. zdw 48 405

Ladny
pokój niekrepujący dla pani w posiadzie. Półwiejska 6, podwórze, I., prawo. zdw 48 455

Śródmieście
pokój dla pań, panów. Piekary 23 parter, Łopińska. zdw 48 457

Pokój
wspólny panu. Pocztowa 13, III. zdw 48 458

Czysty pokój
światło elektr. dla intel. osoby. Młyńska 13, wys. parter, prawo. zdw 48 460

Pomieszczenie
dla panów. Wrocławskiego 19, podwórze, prawo, III, piętro. zdw 48 661

Pokój
śniadek 4, III., prawo. zdw 48 522

Pokój
panom lub paniom do wynajęcia. Kozia 25, III., front. zdw 48 521

Pokój
1-2 osobom wynajme. Matejki 30, II., prawo. zdw 48 523

Pokój
wspólny panu. Kanałowa 4, II. zdw 49 526

Pokój
dla 2 panów zaraz. św. Marcina 65, podwórze, prawo. I. zdw 48 547

Pokój
bałkonowy zaraz do wynajęcia. Jężycka 45, III., prawo. zdw 48 540

Niekrepujący
ładny pokój, tylko lepszymu panu. Tomaszewska, Skarbowa 21, zdw 48 544

Słoneczny
frontowy 1-2 osobowy. Dąbrowskiego 26 a, I. lewo. zdw 48 542

Pokój
dla kilku panów zaraz. Szymańska, Woźna 22, zdw 48 541

Pokój
3 panom. Wielkie Garbary 17, podw. II., lewo. zdw 48 551

Pokój
dla panów Wielka 5, II., lewo. zdw 48 537

Pokój
wynajme panienkom. Stary Rynek 10, wchód Kurzanoga IV. zdw 48 535

Pokój
bałkonowy z utrzymaniem i bez. Podolska, Stary Rynek 53, zdw 48 557

Pokój
inteliz. panu wynajme. Strzelecka 5, I., lewo. zdw 48 555

Pokój
umeblowany dla 1 lub 2 panów do wynajęcia. Marsz. Focha 70, II., lewo. zdw 48 550

20 zł
pokój dla pań. Wierzblicze 31, front, IV., piętro, prawo. zdw 48 540

Pokój
utrzymaniem lub bez wynajme zaraz. Matejki 53, parter, prawo. zdw 48 545

Wspólny
pokój panu wynajme. Grobla 7, III., prawo. zdw 48 610

Pokój
wynajme Piotra Wawrzyniaka nr. 24 II. zdw 48 608

Pokój
wynajme. Nowicka, Grobla 19, III. zdw 48 612

Pokój
elegancki, telefon, łazienka światło elektryczne zaraz do wynajęcia 27 Grudnia 19, III pnr. zdw 48 607

Pokój
wolny. Dominikańska 7, III, prawo. zdw 48 610

Klatka schodowa
komfortowy pokój, telefon. Maszalska 7a, I. pnr. rw 9759

Klatka schodowa
komfortowy pokój. Orzeszkowej 18, II. rw 9758

Słoneczny
pokój frontowy, solidnemu panu. Działyskich 2, Schaefer, zdw 48 601

Inteligentny
dom, poleca pokój słoneczny. - Pana Nowomiejski 5, II, wlozka II, lewo. zdw 48 600

Słoneczny
czysty zaraz wynajme. Wrocławska 13, I., ogrodowy, zdw 48 593

Pokój
mały, umeblowany elektryczność Wierzblicze 17, front, Pawlicki. zdw 48 595

Pokój
dwom solidnym osobom 1 maja wynajme. Wały Król. Jadwigi 1, II., lewo. zdw 48 594

Panienki
na pokój przyjme. Wojnica 4-5, I., lewo. zdw 48 609

Pokój
duży, frontowy 1-2 osób wynajme zaraz. Niegolewskich 7, parter, lewo. zdw 48 574

Pokój
wynajme. Łukaszczyka 51, parter. zdw 48 583

Pokój
umeblowany front do wynajęcia. Poplińskich 1, parter, lewo. zdw 48 584

Dwom
panom wynajme Staszica 5, II., II. wejście. zdw 48 577

Panu
wspólny Janowski, - Poznańska 27 a, IV. zdw 48 580

Pokój
umeblowany dla inteligentnej osoby Kwiatowa 3, III., prawo. zdw 48 561

Pokój
słoneczny. 3. Maja 5, III., lewo, front. zdw 48 556

Pokoik
dla panienki. Dąbrowskiego 36, dom ogrodowy, I. p., prawo. zdw 48 553

Śródmieście
pokój słoneczny z balkonem dwom lub jednej osobie wynajme. Składowa 1, II. wejście, IV., prawo. zdw 48 628

Lepszemu
panu wynajme pokój umeblowany. Łąkowa 10, II., lewo. zdw 48 647

Pokój
jednej lub dwom osobom. Pocztowa 27, III., podwórze. zdw 48 621

Pokój
dwuosobowy pożądana. Wrocławskiego 3, II prawo. zdw 48 573

Pokój
dwa | jednoosobowy. Wrocław 33/34, III, Małacka. zdw 48 572

Śródmieście
pokój wynajme. Kreta 24, II., prawo. zdw 48 571

Pokój
duży, światło elektryczne, łazienka zaraz do wynajęcia. Sew. Mielżyńskiego 23, III dom ogrodowy. zdw 48 560

Pokój
wspólny 1-2 panienkami tani. Adres Kurjer zdw 48 556

Przyjme
panienkę na wspólny pokój. Romana Szymańskiego 8, II, lewo, podwórze, Gorzka. zdw 48 558

Pokój
umeblowany wynajme. Działyskich 10, wysoki parter, lewo. zdw 48 604

Pokój
wynajme. Nowakowski. Ostrodo wa 19. zdw 48 602

Pokój
W Jana III, 11, podwórze, lewo I., Maćkowiak zdw 48 700

Duży
frontowy pokój dwom panienkom wynajme od 1 5 samotna wdowa. Małe Garbary 1 a, I. zdw 48 606

Pokój
wynajme. Sińska Kreta 6. zdw 48 607

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia Lipczyńska, Wielka 23, skład. zdw 48 679

Pokój
dla 2 pań. Gąsiorowskich 12, I, prawo. zdw 48 686

Pokój
umeblowany (elektryczność) spokojnemu panu wynajme. Piekary 9, parter, lewo. zdw 48 685

Pokój
Czesława 11, IV, piętro. zdw 48 689

Wspólny
utrzymaniem 100 Marcina 20, III. zdw 48 690

Pokój
2 panom przy Dwarcu, Focha 27, Maćkowska zdw 48 673

Pokój
frontowy, duży zaraz dla drugiego pana. Rzeszypospolitej 8, Menclewska. zdw 48 615

Bezdzietnemu
małżeństwu wspólny pokój. Kopernika 5, podw., parter, prawo. zdw 48 620

Pokój
utrzymanie 2 inteligentnym panienkom. Pocztowa 28, IV, pnr. zdw 48 618

Pokój
3-4 ubikacji parterowych lub składu poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 248

Na biuro
2-4 pokoje umeblowanych poszukuje. Oferty Kurjer zdw 48 207

Ubikacje
frontowa oddam zaraz. Weksze Kurjer zdw 48 415

Poszukuje
się ubikacji ca 100 kwz. Oferty Kurjer zdw 48 529

Pokój
wynajme. Półwiejska 33, II., zdw 48 623

Słoneczny
frontowy (bałkon). Różana 15, III., lewo. zdw 48 611

12 SZUKA POKOJU
w śródmieściu od 15 maja dwa elegancko umeblowanych pokoi, łazienka telefonem niekrepującym wejściem Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 4 268

2 pokoje
najchłodniej bez mebli, wejście z klatki schodowej nie wyżej drugiego pietra śródmieście, zapłać dwa lata zgóry Oferty Kurjer zdpw 48 309

Pokój
umeblowany niekrepujący światło elektryczne (centrum) poszukuje pan posiadający radio od 1 5, od 1 6, małżeństwo Oferty tylko z podaniem ceny do Kurjera zdw 48 236

2 studentki
poszukują pokoju w okolicy Uniwersytetu. Oferty Kurjer zdw 48 260

Inteligentna
panienka szuka czystego pokoju, chętnie używanie kuchni. Cena. Kurjer zdw 48 288

Małego
skromnego pokoju poszukuje samotny pan od 10 V lub wcześniej bez pościeli. Oferty Kurjer zdw 48 354

Młody
pan poszukuje pokoju czystego, spokojnego, możliwie z utrzymaniem, może być prowincja. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 347

Poszukuje
pokoju blisko Uniwersytetu, parter lub I. Oferty Kurjer zdw 48 313

Pokoju
umeblowanego w śródmieściu za raz poszukuje. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 48 402

Bezdzietne małżeństwo
szuka pokoju z gotowaniem okolic obojętnej Oferty Kurjer zdw 48 378

Pokoju
z wejściem z klatki schodowej z komfortem umeblowanego poszukuje inteligentny pan. Oferty Kurjer zdw 48 369

Pokoju
przy St. Rynku poszukuje. Oferty Kurjer zdw 48 666

Dobrze
umeblow. pokoju lub 2 łącznych poszukuje bezdzietne małżeństwo. Oferty Kurjer zdw 48 527

Dwóch
panów poszukuje pokoju umeblowanego w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 48 606

Niekrepującego
pokoju w śródmieściu poszukuje zaraz. Oferty z podaniem ceny do „Par”. Aleje Marcinkowskie-go II, pod nr. 18, 97. Pw 11 171-18, 97

Niekrepującego
pokoju we wili w śródmieściu - środowisko spokojne - poszukuje. Oferty Kurjer zdw 48 576

Pokój
panu natychmiast potrzebny. - Najchłodniej elektryczność Oferty, cena Kurjer zdw 48 582

Pokoju
dobre umeblowanego poszukuje urzędnik Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 48 531

Młode
małżeństwo poszukuje pokoju umeblowanego. Oferty z podaniem ceny proz do Kurjera zdw 48 703

13 LOZALE
nadające się na biura, składnice lub cichej przemysł przy ulicy Gwarnej wolne, wielkość ca. 80 kwz. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 446

Murowana szopa
piętrowa, nadająca się na garaż dla 3 samochodów, na składnice, warsztat lub t. p. wolna natychmiast Okolica Matejki i Grunwaldzkiej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 447

Cztery ubikacje
nadające się na biura, składnice lub cichej przemysł przy ulicy Gwarnej wolne, wielkość ca. 80 kwz. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 446

Ubikacje
nadające się na różne przedsiębiorstwa z przyległą bocznicą kolejową, lub bez, do wynajęcia. Zgłoszenia przyjmują administracja nieruchomości, Radey J. Draneim przy ul. Dąbrowskiego 83/85, tel. 64-31. jw 3773

Frontowych
2-4 ubikacji parterowych lub składu poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 248

Na biuro
2-4 pokoje umeblowanych poszukuje. Oferty Kurjer zdw 48 207

Ubikacje
frontowa oddam zaraz. Weksze Kurjer zdw 48 415

Poszukuje
się ubikacji ca 100 kwz. Oferty Kurjer zdw 48 529

14 DZIERŻAWY

Kawiarnia
i jadalnia w powiatowym mieście jest natychmiast za kaucją do wdzierżawienia z całkowitem urządzeniem Zgłoszenia Kawiarnia i Jadalnia Grodzisk Wlkp. Zydowska 12 zdw 48 348

Dzierżawy gościnca
składu kolonialnego, dobre prosperujące poszukuje na większej wsi możliwe z rolą. Oferty podaniem inwentarza ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 48 346

25-30 mórg
dzierżawy poszukuje dobru budynkami i inwentarzem w jednym planie, niedaleko kolei, kościół w miejscu. Oferty z podaniem bliższych danych dotyczących gospodarstwa i warunków proszę przesać do Kurjera pod dw 4 910

Młyn
wodny na 30 centarów przemianu oddam w dzierżawę. Kurjer zdw 48 473

Skład
do wdzierżawienia na Wyspiańskiego 15 nadaje się na fryzjerstwo artykuły krótkie, piśmienie lub inne branże. Zgłoszenia F. Staszewski, 27 Grudnia nr. 5. zdw 48 525

Majątek
2000 mórg cztery bonitacji, 12 lat pełne inwentarze, 200 000 w tem dzierżawa 5 letnia. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 652

Plac
oparkany na handel węgla lub t. p. wynajme Ostrowska Niegolewskich 6 zdw 48 678

Skład
odpowiedni na podwójną fryzjerkę, kawiarnię wynajme Niegolewskich 2. zdw 48 675

Obszerna
sala 9 x 13 oraz z przyległą ubikacją 5 x 4 w Głęźnie na parterze nadające się na przemysł względnie składnice wdzierżawie zaraz. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno, 171. n w 10 112

Z 25.000 zł
poszukuje dzierżawy lub przystąpię za współnika do rentownego przedsiębiorstwa. - Zgłoszenia biuro ogłoszeń Wrocławek, Kościuski 1, pod „W”. n w 10 715

Agronom
gotówki 150 000 inwentarze, poszukuje dzierżawy do 2 000 mórg bez pośrednictwa. Oferty Kurjer zdw 48 191

15 LETNISKA

Zaleszczyki
pierwszorzędny pensjonat „Ustroń”, otwarty z dniem 1 maja. Żadajcie prospektu. n w 10 581

Letnisko
kuracja Mlezna. Wills Graefe. Poznań - Szeląg. zdw 46 768

Jastrzębia Góra
Pełne morze.
Hotel-Pensjonat „Bałtyk” i Pensjonat „Jasna”
Komfortowe urządzenie, dancjng, tenis. Stale połączenie autokarami z Gdynią. Sezon od 1 czerwca do 15 września. W czerwcu ceny zniżone. Zamówienia: Warszawa, Polna 78. m. 2. np 10 564

Krynica
Pensjonat „Grunwald” E. Choy-nowskiej i N. Gorbanowej, ulica Lipowa, czwarta willa od kościoła, kuchnia smaczna i obsługa tylko na świeżym maśle na śniadanie dietetyczna Maj, czerwiec ceny 20 % tańsze. Pw 10 994 54, 220

W Puszczykówku
niedaleko dworca prawo 2 pokoje umeblowane z utrzymaniem kuchni zaraz na całe lato wdzierżawie. Zgłoszenia do „Par”. Al. Marcinkowskiego 11, pod 17,80. Pw 11 033-17,80

Letniska
w okolicy lesistej blisko Poznania na 6-8 tygodni poszukuje kład zony z synkiem i nianką. Komfort oraz możliwość dojazdu samochodem wymagana. Oferty Kurjer zdw 48 203

Radzę
obejrzeć letnisko „Kaczyna” p. Komarnickiej, Las, góry, woda, poczta, kolej Pobiedziska 2 km. zdw 48 275

Na letnisko
przyjmuje, piękna okolica, las, woda, blisko Poznania, komunikacja dogodna, ceny przystępne. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 338

Puszczykówku
2 pokoje kuchnia blisko dworca wynajme. Nowotny, Puszczykówko. zdw 48 335

2-3
pokoi z utrzymaniem jako letnisko na 3-4 miesiące w suchej, lesistej okolicy poszukuje. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 48 315

Gdynia
Hotel Pension „Polska Riviera” bezpośrednio przy plaży morskiej, 100 pokoi z biejącą wodą ciepłą i zimną, wykwinna kuchnia warszawska. W pierwszym sezonie ceny znacznie niższe. Pokoje od 1/6. - Obiady zł 2,90. Tel. 10-15. Zgłoszenia pod: „Polska Riviera”, Gdynia. n w 10 704

Letnisko
Morminowska, stacja kolejowa Ostrowo, położone uroczno wśród lasów i jeziora przyjmuje gości na maj Nowy administrator, kuchnia dobra, ceny przystępne. zdw 48 385

Jaszczurówka
p. Zakopane 2 „Willa Tatrzańska” pierwszorzędnie urządzone pensjonat poleca na sezon letni słoneczne pokoje, cena z utrzymaniem i dodatkami do 14 zł. Prospekty na żądanie. n w 10 722

Jaszczurówka
jedyna w Polsce radioaktywna cieplica naturalna, najwyższe położone uzdrowisko w Tatrach, w centrum lasów świerkowych, idealna miejscowość dla pragnących prawdziwego wypoczynku punkt wyśmienity wycieczek górskich, dogodna i tania komunikacja autobusowa z Zakopanem (3 km) drożi codziennie odbicie polewane, oświetlone elektrycznie, pierwszorzędna restauracja kawiarnia i najładniejsza sala dancingowa w uzdrowisku, kościółek poczta (Zakopane 2) w miejscowości mieszkania dla rodzin w willech i domkach z balkonami, nowoczesne i domki urzędnicze pensjonaty „Willa Tatrzańska”, Wanda Świątłwid, Leontyna, Basia, Jarczyński, Karolówka, Koci Zamek i t. d. ceny 25 proc. niższe od urzędowego cennika zakopiańskiego, powrotne żniżki kolejowe n w 10 721

Letnisko
Wdzierżawie 2 pokoje umeblowane z pościelą i kuchnią na sezon lato w Stacji na miejsciu, okolica piękna Władysław Dworzaki, Rostarszewo. n w 10 632

W Puszczykówku
wzgl. Puszczykówku poszukuje na miesiąc lipiec jednego pokoju z utrzymaniem. Oferty Kurjer n w 10 719

16 OSOBISTE

Jeune
Polonais etudiant fait la connaissance d'une demoiselle qui cherche aussi occasion pour parler francais. Adresser Kurjer Poznański zdw 48 336

Hala
W. W. Co dalej? zdw 48 330

Poszukuje
partnerów do tenisa. Spokojna 15 a. zdw 48 379

Obelge
rzucona na p. Katarzynę Wacławską z Poznania, ul. Piotra Wawrzyniaka 17, niniejszem odwołuję i przepaszam. Zofia Antoniewska. jw 3 803

Panią
drogie Święto 7,30 wieczorem z rodzicami Casino, krzesło przystawne, później zwykłe, rząd niżej uprasza pan obok o łaskawe podanie adresu Kurjer zdw 47 401

Panią
która około 12 w poniedziałek wyszła z domu Podgórna 9, ezarło - niebieski kostium takich kapeluszy, szamszowe pantofelki, proszę zainteresowany o podanie adresu do Kurjera zdw 48 655

Marylka
koncertuje codziennie na obecnych Targach Pozn na stoisku Fabr. Torped, A. Drygas, Spokojna sie o 4. Pw 11 109 18,88

21 ZGUBY

Zagubiona
książeczka wojskowa na nazwisko Luberski Stanisław ulicoważnianam. zdw 47 861

Znubiono
6 kluczy na kółku. Uczniwy znalazca zechce oddać za wynagrodzeniem do Głównego Urzędu Policji. zdw 48 507

Zgubilem
28. 4. portfel z legitymacją, karta lożewska i innymi ważnymi papierami dla znalazcy bezwartościowo. Znalazca prozszę za wynagrodzeniem oddać Klemenski, Spokojna 15 a, II. zdw 48 701

Zgubiono
28. Placu Wolności, Zoolog, kolnierzek futrzany (amerykańskie opasy), oddać za wynagrodzeniem Szyzka, Plac Wolności 13. zdw 48 710

Elke
(szylke) zgubiono 30 hm, przy ul. Gąsiorowskich 5a. Upraszam sie o oddanie za wynagrodzeniem w biurze Zakładu Gąsiorowskich, ul. Gąsiorowskich 7. dw 49 412

22 ROZMAITE

Żurnale miod
od skromnych do najwytworniejszych. Sobczak, Ślusarska 5. zdw 46 963

Srebrzenie - zlocenie
papierosnic, torebek, alp-cukier, niestaw metalowych, przedmiotów antycznych wykonuje „Galwanostegia”. Wielkie Garbary 4. zdw 48 867

Tł

Kawaler
lat 33. na stałej posadzie. 10 000 zł oszczędności. szuka znajomości celem ożenku. Zgłoszenia z fotografią, która się zaraz zwraca do Kurjera zdw 48 362

Pani
średni wiek, kulturalna, z dość wielką gotówką, poszukuje znajomości panów od 45-50 lat. — mości (Wdowy nie wykluczenia). Cel matrymonialny. Oferty o ile możliwości z fotografią do Kurjera zdw 48 633

24 NAUKA

Rodowita Francuzka
dyplomowana udziela lekcji konwersacji, korepetycji Młyńska 2. I. prawo. 12-1 6-7. zdw 47 298

Kursy stenografji
pisania na maszynach Kantaka i II piętrowo. zdw 44 588

Mme Dygat-Zakrzewska
Parisienné diplômée Professeur aux cours pratiques de langue française à quelques heures libres dans le magasin S'adresser Ogrodowa 12. au fond de la cour 2 étage à droite zdw 41 514

Kto
przygotowuje do egzaminu końcowego w Miejskiej Szkole Handlowej. Oferty Kurjer zdw 48 299

Francuska
rodowita z dobrą referencjami szuka posady. Oferty Kurjer zdw 48 286

Kursy kroju
szycia, dzienne, wieczorne. Marszalka 18. III. lewo zdw 48 411

Korepetytor
działny dla uczn. 4 klasyczn. potrzebny ewent. za pokój. Oferty Kurjer zdw 48 038

Niemieckiego
francuskiego udziela osoba poważna, dyplomowana — tłumacza. Oferty Kurjer zdw 48 586

Nauczyciele
amerycki, kto udzieliłby 2 chłopcom II wydziałowej pomocy naukowej przy lekcjach domowych? Zgłoszenia z podaniem wynagrodzenia do Kurjera filija Przecznicza zdw 48 640

Nieprowadzenie
jest łatwe, a powodzenie zawsze trudne. Do niepowodzenia dochodzi się wygodnie bez wyłączenia, a do powodzenia przez pełną naukę angielskiego, prowadzona dobrą systemem. Oferty Kurjer zdw 48 619

25 MUZYKA

I a
rytmiczny pianista z obszernym repertuarem wołny od 1. 6. ewentualnie od 15. 5. r. b. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 48 245

Gry
fortepianowej udzielam. Wysoka 12. III. zdw 48 422

Lekcji
fortepianu udzielam Młyńska 3. III. zdw 48 490

Perkusista
jazzband rutyn. tango gitara, ksylofon, kotły, śpiew refr. wołny od maja. Toruń, Kopernika 21 — Matysiak. Uzarewicz, zdw 48 513

Skrzypiek
z repertuarem oraz jazzbandzista (celista) potrzebny od 1. 5. — Goliub — Pomorza, Grand-Café, Kolowiertnowa. Pw 11 164-03.248

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Chemik
absolwent Uniwersytetu Pozn. poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 47 510

Kierowca samochodu
odpowiedniej posady najchętniej w branży samochodowej. lub jako wozniak j. t. p. z prowadzeniem samochodu. 5 lat praktyki w książkownicy. (Zna język angielski, niemiecki, pisanie na maszynie) Kurjer zdw 47 754

Odpowiedniej pracy
wymagającej zaufania. Poszukuje emerytowany wysoki urzędnik prawnik Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 47 751

Szofer - kowal
z praktyką szofera i kowalską poszukuje posady Oferty Kurjer zdw 47 774

Fryzjerka
poszukuje posady. prowincja nie wykluczona. Oferty Kurjer zdw 47 772

Klarnecista saksofonista
wołny 1. 15 czerwca, tylko do pierwszorządnych lokali. Oferty Kurjer zdw 47 902

Szukam
prania poza dom. Oferty Kurjer zdw 48 064

Panią
młoda, mająca książkownię, poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 48 389

Kuchmistrzini
z wykwintnym gotowaniem plececiem ciast zaprawami konserw. wiek 35 lat poszukuje posady od 1 czerwca. Zgłoszenia Agencja Kurjera Leszno. Komieniusza nw 10 720

Dziewczynka
lat 15 potrzebna Karłowicz, Mostowa 29. rw 9754

Panią
poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 48 350

Piekarz
młodszy czeladnik szuka posady na prowincji za skromnym wynagrodzeniem Łaskawe oferty Kurjer zdw 48 334

Zdolny
młodzieniec. lat 19, ma ukończoną szkołę ekonomiczno-handlową w Poznaniu, poszukuje pracy w biurze. Oferty Kurjer zdw 48 318

Bufetowa
poszukuje posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 48 688

Młodsza
biurowa z kursem handlowym do wszelkich prac biurowych, pisząca na maszynie z ładnym charakterem pisma, poszukuje posady początkującej biurowej, względnie ksiązkowej kasjerki. Oferty Kurjer zdw 48 321

Uczciwa
pracznica poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 47 825

Biuralistka
szuka posady. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 48 037

Bufetowa
poszukuje posady od 1 maja. — Oferty Kurjer zdw 47 820

1 000 zł
kaucyj dam za otrzymanie posady brzozy kolonialnej lub inkasenta. Oferty Kurjer zdw 47 809

100 zł
dam za zrobienie posady pomoc. handl. brzozy kolonialnej lub inkasenta. Oferty Kurjer zdw 47 808

Gospodyni
szuka posady od 1 maja. Oferty Kurjer zdw 47 938

Pokojowa
młodsza z dobrą świadectwami poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 344

Administrator
młodszy, wykształceniem wyższym, obecnie w posadzie niewypowiedzianej zmian takowa na większy majątek, chętnie w okolice Galię. Świadectwa oraz referencje pierwszorządne. Łaskawe zgłoszenia Kurjer dp 4783

Zboźowiec
pierzszorzędna samodzielna i ustosunkowana siła, przyjmie od 1 lipca kierown. czc. stanowisko w poważnej firmie zbożowej. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 046

Osoba
średnim wieku z kilkoletnią praktyką, czysta, uczciwa, znająca dobre gotowanie, prasowanie, hodowle drobiu, oraz język polski i niemiecki, także zajmie się wychowaniem dzieci. Poszukuje posady samodzielnej od 15 maja. Miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 48 312

Posady
stałej inkasenta, woźnego w uczciwej firmie poszukuje uczciwy obywatel. Kaucja może służyć cedowaniem hipoteki w kwocie 4 500 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 250

Krawczyń
na elegancja garderobę poleca się w dom i na majtę. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 48 327

Szofer
kawaler z dłuższą praktyką, pierwszorządnych świadectwami i poleceniem, poszukuje posady. Miejscowość obojętna. Godzi się za bardzo niską pensję. Oferty Kurjer zdw 48 320

Posługi
poszukuje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 47 810

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady i maja do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 48 398

Posługi
poszukuje od 12., z dobrymi świadectwami Oferty Kurjer zdw 47 895

Młoda
inteligentna nawskroś uczciwa panią, kochająca dzieci poszukuje posady z nauką do czterech klas i językiem francuskim. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. ty do Kurjera Poznańskiego zdw 48 336

Starsza
osoba poszukuje miejsca do jednej osoby tylko za utrzymanie. Oferty do Kurjera zdw 48 333

Kuchmistrz
siła pierwszorządna, zna kuchnię polską oraz cukiernictwo, przyjmie posadę zaraz lub 15 maja. Oferty Kurjer zdw 48 331

Książkowa
i korespondentka z polskimi i niemieckimi z branży metalurgicznej pragnie zamienić posadę z Bydgoszczy na Poznań Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 48 376

Szofer - mechanik
rok praktyki, z dyplomem francuskim i polskim. Władający językiem polskim, niemieckim i francuskim poszukuje posady. — Józef Książkiewicz, Brzoza, poczta Buk. pow. Szamotuly. zdw 46 342

Szofer
prosi W. P. P. o posadę na samochód osobowy lub ciężarowy za małym wynagrodzeniem. Posiadam 4 lata praktyki. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 47 826

Mistrz piekarski
kawaler w średnim wieku który rozumie cukiernictwo poszukuje posady. Oferty po obustronnym porozumieniu na późniejszy czas. Zgłoszenia Stary Rynek rw 9725

Służąca
z dobrą świadectwami, do gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego od 1. 5. 30. Oferty Kurjer zdw 48 251

Operator
kinowy lat 30 z własnym kompletnym urządzeniem kabiny wraz z aparatem Erneman (poszukuje zaraz posady). Miejsce obojętna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera pod zdw 48 246

Dziewczyna
do wszystkiego z dość wielką gotowaniem szuka posady od 1. 5. Oferty Kurjer zdw 48 373

Służąca
uczciwa z dobrą świadectwami poszukuje posady od 1. do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 48 404

Gospodyni
szuka posady od 1. 5. 30 r. lub 15. 5. 30 r. najchętniej u samotnej osoby. Łaskawe oferty Kurjer zdw 48 403

Szofer
mechanik poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 48 303

Bufetowa
siła z długoletnią praktyką, do bremi świadectwami, która pracowała w restauracji i cukierni, poszukuje posady najchętniej na prowincji. Łaskawe zgłoszenia Rosińska, St. Rynek 40. Pw 11 161-54.265

Starsza
dziewczyna, samodzielna, z dobrą gotowaniem, pragnie przyjąć posadę od 1 lub 15 maja do samotnej osoby lub młodego małżeństwa. Oferty Kurjer jw 3 802

Panią
poszukuje posady uczennicy do składni z całym utrzymaniem. — Oferty Kurjer zdw 48 243

Dziewczyna
bez gotowania poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 48 241

Panią
miła, czysta i sumienna poza miejscową poszukuje posady jako pokojowa do 2-3 osób. Ostatnie miejsce 2 lata. Adres Za Bramką 7, u p. Chrzanowskiej. zdw 48 240

Praktykant
poszukuje zaraz praktyki w większym majątku ziemskim. Warunki przyjęcia proszę zgłaszać pod adresem: Brzoźowiec, poczta Trzemeszno, Formański. zdw 48 272

Dziewczyna
z świadectwami poszukuje posady w biurze lub prywatnie. Oferty Kurjer zdw 48 269

Posługi
poszukuje. Oferty Kurjer zdw 48 261

Posługi
lub prania poszukuje. Oferty Kurjer zdw 48 259

Starsza osoba
(gospod.) inteligentna, pracowna, znająca gospodarstwo domowe i wiejskie, dobra kuchnia, hodowle drobiu, szuka posady na probostwie, folwarku lub u samotnego pana Podelmie prowadzenie książek. Wymaganie skromne, lecz dobre obświecenie. Łaskawe zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zdw 48 288

Inteligentna
panienka, umiejąca samodzielnie prowadzić gospodarstwo, znająca szycie i robotki, poszukuje posady jako wyręczycielka lub towarzysząca. Oferty do Kurjera zdw 48 287

Młoda
inteligentna siostra szuka posady jako ekspedientka lub do wyreczenia pani domu. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 286

Dziewczyna
samodzielną z dobrą świadectwami, samodzielnie gotująca lub jako pokojowa, poszukuje posady od 15. V. 30. Oferty Kurjer zdw 48 254

Szofer - ślusarz
lat 24, kawaler, obeznany z reparacjami, szuka posady zaraz lub później. Łaskawe oferty pod adresem: Franciszek Piechocki, Szamocin Wlkp., Plac Wolności, zdw 48 276

Czeladnik
plekarski z praktyką cukierniczą poszukuje posady od 1. V. lub później. Oferty Kurjer zdw 48 274

Młodsza
biurowa pisząca biegle na maszynie, z ładnym charakterem pisma poszukuje posady zaraz. Łaskawe oferty zwracać do Kurjera zdw 48 272

Panią
lat 16 z prowincji poszukuje posady do lekkich prac domowych zaraz. Oferty Kurjer zdw 48 412

Fryzjerka
kursistka szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer zdw 48 301

Przyjmuje
recepty kas chorych do taksowania. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 297

Dziewczyna
poszukuje posady do wszelkich prac domowych zaraz. Oferty Kurjer zdw 48 282

500 zł
pożyczyć za udzielenie posady młodej, uczciwej kawiarni. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 48 360

Posługi
popołudniowe szukam. Oferty Kurjer zdw 48 356

Sztukator
poszukuje pracy u budowniczych, kościółach lub zagrodach ziemskich. Zgłoszenia Kurjer Poznański Jeżyce pod jw 3 800

Starsza
służąca z samodzielnym gotowaniem do wszystkiego zaraz lub 15. maja szuka posady w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 48 441

Dziewczyna
nawskroś uczciwa i spokojna oświadczenie gotowaniem szuka zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 48 418

Początkująca
inteligentna stenotypistka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 48 426

Dwie
posługaczki szukają posady na cały dzień. Łaskawe oferty Kurjer zdw 48 464

Fryzjerka
kursistka poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 48 486

Sierota
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 48 505

Książkowa
inteligentna, obeznana dokładnie z książkownią amerykańską, dobra maszynistka poszukuje zaraz odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 508

Panią
z lepszym wykształceniem przyjmie posadę bony II kl. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 48 519

Czeladnik
rzeźnicki dzielny, który pracował w większych warsztatach w Poznaniu i Berlinie, zna się na zakupie bydła, poszukuje posady w okolicy Poznania Głiński, Śrem, Rynek 25. Hotel Centralny. rw 9674

Krawcowa
wykonuje płaszcz, kostjume i suknie po cenach przystępnych. Aleje Marcinkowskiego 3 a, II. piętrowo, lewo. zdw 48 553

Kelner
4% roku praktyki z dobrą świadectwami poszukuje posady bufetowego lub podobnego zaraz Łaskawe oferty do Kurjera zdw 48 605

Małżeństwo
młode poszukuje portjerstwa lub stróżostwa. Łaskawe oferty Kurjer zdw 48 603

Panią
z ukończoną szkołą handlową półroczną praktyką poszukuje posady jako biuralistka. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 598

Panią
inteligentna z ukończoną szkołą handlową pisząca na maszynie, stenografująca po polsku poszukuje posady początkującej. Oferty Kurjer zdw 48 575

Dziewczyna
lat 16, z prowincji szuka posady do dzieci, posiadająca już dobre świadectwa. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 642

Dziewczyna
inteligentna poszukuje posady do jednego lub dwojga dzieci lub do lekkich prac domowych. Zgłoszenia Kurjer zdw 48 643

Panią
władająca językiem polskim, francuskim, znająca szycie i robotki poszukuje posady do dzieci w lepszym domu Oferty Kurjer zdw 48 568

50-100 zł
dam szoferowi odchodzącemu do wojska za odstąpienie posady. — Zgłoszenia Kurjer zdw 48 668

Pracznica
poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 48 660

Uczciwa
pracznica poszukuje prania poza dom. Oferty Kurjer zdw 48 658

28 WOLNE MIEJSCA

Apteka
poszukuje dobrze wpracowanej siły pomocniczej ze znajomością języka niemieckiego zaraz lub od 1. 6. rb. Oferty z podaniem warunków i referencji proszę przelać do Kurjera Poznańskiego pod dw 4903

Akwizytorzy (ki)
inteligentni (mogą być student) potrzebni zaraz na wysoką prowizję. Hotel Polonia, pokój 217, od 5-7 wicez. zdw 48 713

Szofer - ogrodnik
żonaty na wysokiej posadzie i ordynarje wydoskonalony w obydwóch zawodach z najlepszymi poleceniami potrzebny zaraz. — Zgłoszenia tylko piśmienne z dołączeniem świadectw przelać na ręce do miejscowości Sabaszczewo, poczta Miłoslaw. zdw 48 130

Clęsz
otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne profesora Sekulowicza — Warszawa Zóravia 42 n Kursy wyszczególnione: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynach, towaroznawstwa — angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Zadzajcie prospektów. nw 10 074

Służąca
samodzielną, uczciwą, akuratną i zdrową, umiejącą dobrze gotować, z dobrą referencjami potrzebna od 1. 5. Adres wskazać Kurjer zdw 48 164

Poszukuję
uczciwej, pracowitej starszej dziewczyny najchętniej wiejskiej do gotowania i wszelkich prac domowych. Zgłoszenia Czerwona Drogeria, Marsz. Focha 64. zdw 48 213

Pomocnik drogerzysty
dobry ekspedient, dekorator i amat. fotograf, władający językiem polskim i niemieckim, potrzebny od 1. 6. Zgłoszenia z podaniem pensji oraz odpis świadectw i fotografii uprasza T. Wardziński, świecie n/W., Rynek 6. zdw 4 911

Posługaczka
na przed pol. Zgłoszenia ul. Kościelna 3, III, lewo. jw 3 809

Służąca
potrzebna, Półwiejska 25, parter, lewo. zdw 48 436

Potrzebne
wykwalifikowane rzeźniarki do płaszczy damskich. Ślusarska 2, wejście front, I, prawo. zdw 48 447

Uczeń
piekarski potrzebny zaraz. Piekarnia Staroleka, ul. Staroleka nr. 58. zdw 48 425

Uczennice
do szycia zaraz potrzebne. Podgórna 12 b, parter, prawo. zdw 48 423

Służąca
czysta, lubiąca dzieci zaraz. Depczyska, Gen. Prądzyńskiego 11. I. piętrowo. zdw 48 624

Uczennica
do trykotaży może się zgłosić. Domańska, Wierzbicice 49. zdw 48 625

Dziewczyna
z dobrą świadectwami z gotowaniem potrzebna. Wilda, Przemysłowa 27, parter, lewo. zdw 48 614

Szukam
zaraz szofera kawalera, najchętniej z zawodu kowala lub ślusarza do ciężarowego samochodu do mycia, poza służbą do innej pracy. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno, 170. nw 10 710

Chłopiec
mający chęć wyuczyć się cukiernictwa może się zgłosić. Marzęcki, Gdynia, Św. Jąnska 98. nw 10 714

Biegły stenotypista
na korzystnych warunkach poszukiwany zaraz z dokładną znajomością języka niemieckiego. — Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 10 716

Silny chłopiec
do posyłek potrzebny. Fa. Bergmann Gdańskie Tow. Elektryczne, 27. Grudnia 5. dw 4 915

Inteligentny
młodszy pracownik biurowy, przywykły do pracy akuratajnej, potrzebny zaraz. Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu, dotychczasowej pracy oraz lekarskiego świadectwa zdrowia uprasza się nadać do Kurjera pod zdw 48 630

Potrzebna
pokojowa z samodzielną gotowaniem i praniem do młodego małżeństwa z dzieckiem. Warunki: czysta, rzetelna i lubiąca dzieci. Szwałcarska 22. III. lewo zdw 48 667

Gospodyni
z kaucją 1.000-2.000 złotych potrzebna na 100 morgowy majątek do samotnego pana. Oferty Kurjer zdw 48 662

Dziewczyna
silna, chętna do pracy, dobrze się orientująca, akurataj, potrzebna zaraz. Wytwórnia wyrobów bielizny ul. Wrocławska 15, w podwórzu prosto, pierwsze piętro. zdw 48 702

Fryzjerka
na wypomóżkę ewentualnie kursistka. Półwiejska 20. zdw 48 694

Starszy
pomocnik fryzjerski dzienny w swoim zawodzie potrzebny zaraz. Półwiejska 20. zdw 48 693

Poszukuję
zaraz uczciwej, pracowitej dziewczyny do gotowania i wszelkich prac domowych. Zgłoszenia Wyspiańskiego 12, II. piętrowo, prawo, po południu pomiędzy 4-5.30. zdw 48 554

Fryzjerka
potrzebna. Matejki 7. zdw 48 654

Fryzjerski
pomocnik potrzebny. Staszica 3 zdw 48 651

Służąca
z gotowaniem zaraz potrzebna. Marszałka Focha 84, fryzjer. zdw 48 670

Dziewczyna
młodsza, czysta, uczciwa, kochająca dzieci potrzebna zaraz do wszelkich prac domowych, z praniem, bez spania. Zgłoszenia goźdnie 5-6. Marsz. Focha 121, Ertmańska. zdw 48 674

Dziewczyna
do wszystkiego z dobrem gotowaniem i praniem. Matejki 48. III. zdw 48 691

Służąca
do wszystkiego potrzebna. Marsz. Focha 72. I. lewo. zdw 48 677

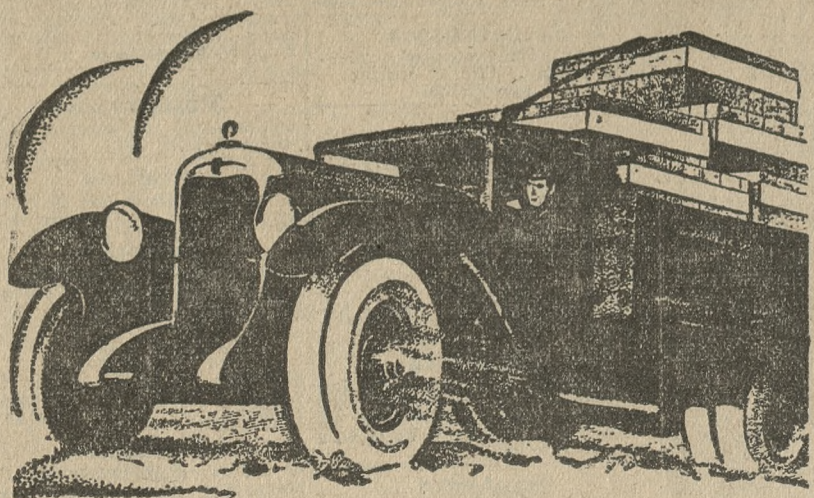
Potrzebna zaraz
osoba w wieku średnim, samotna, uczciwa i akuratajna do chrześcijańskiego domu, znająca się na gospodarstwie domowym i kuchni i opiece nad dziećmi. Zgłoszenie warunków listownie: Kalisz, Górnoślaska 24 W. Cichowa. zdw 45 140

Służąca
potrzebna zaraz. Skrzetuska, ul. Dabrowskiego 52, front, I. piętrowo, lewo. zdw 47 759

CITROËNI

2 TONY

2 TONY

SZYBKO i TANIO

przewozi samochód ciężarowy Citroën

Podwozie kosztuje tylko

zł 13500,-

(podwójne tylne koła, 7 kół z ogumieniem, błotniki i stopnie)

6-cio cylindrowy silnik 45 HP.
4-ro biegowa skrzynka biegów
4-ro satelitowy dyferencjał
Rama bezwzględnie sztywna
Hamulec serwo-mechaniczny na 4 koła
Hamulec ręczny niezależny, działający na transmisję

Tw 1485

IDEALNE NARZĘDZIE PRACY

samochód ciężarowy Citroën jest szybki, zwrotny, trwały i oszczędny w użyciu.

Polskie Tow. Samochodów Citroën w Warszawie

Składy fabryczne:

Poznań, ul. Dąbrowskiego 7. — Inowrocław, Rynek 16.
Bydgoszcz, Gdańska 152.

Ucznia
przyjmie zaraz Zygmunt Pa-prycki, mistrz rzeźnicki, Borek, pow. Koźmin, nw 10 5912

Bona
młodsza do dwójga dzieci 7-9 lat z dobrymi świadectwami. — Zgłoszenia do 10 rano, Staszewska Wyspiańskiego 15. I, zdw 48 524

Fryzjerka
może się zgłosić, Cielewicz, Strumykowa 39, zdw 48 528

Dziewczę
do dziecka i lekkich prac domo-wych bez spania, Stanglewicz, Dąbrowskiego 83 85 I p, zdw 48 534

Służąca
młodsza, uczciwa, potrzebna za-rasz, Aleje Marcinkowskiego 3 a, II, piętro, lewo, zdw 48 550

Inteligentna
panienka podrażniająca na arty-kuly codziennej potrzeby potrze-bna, Zgłoszenia Szewska 11, Müller, zdw 48 559

Posługaczka
uczciwa, potrzebna zaraz Pola-czek, Podgórna 14, zdw 48 598

Biuralista (ka)
tylko pierwszorzędną siłą i ko-respondentką polsko - niemiecką, obeznana z wszelkimi pracami biurowymi pisząca biegle na ma-szynie Orzeł, dobra rachmistrzyni potrzebna zaraz do pierwszo-rzędnej firmy gastronomicznej, Oferty z odpisami świadectw i dokładnym życiorysem oraz po-daniem warunków z utrzyma-niem lub bez składać do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 18.92, Pw 11 172-18.92

Panienci
uczennice krawieckie potrzebne, Wielka 18, Wróblewska, rw 9763

Pomocnik
fryzjerski potrzebny, Górna Wil-da 88, rw 9765

Uczeń
rzeźnicki potrzebny z prowincji Szypluński, Gen. Prądzyńskiego 48, rw 9757

IV AUKCYJA W „PALACU SZTUKI“
tylko czwartek, 1. V, o godz. 16-20
PALAC SZTUKI, Stary Rynek 78, piętro, prawo, w pałacu Działynskich, zw 23266

Dziewczynę
do wszelkich prac domowych (ewentualnie z szyciem nie ko-niecznie) zaraz, Skryta 14, par-ter, lewo, zdw 48 400

Ogrodnik
kawaler, znający wszelkie prace zawodowe, potrzebny, Zgłoszenia Kościński, Czartoria 1, zdw 48 651

Ekspedjentka
z dobrymi świadectwami może się zaraz zgłosić, Restauracja Parkowa, Solacz, zdw 48 650

Française
bien recommandée désire place Adresse: Kurjer Poznański zdw 48 635

Biegła
pakowaczka do keksów potrzebna zaraz, Grodzicka, Wały Le-szczyńskiego 11, cukiernia, zdw 42 281

Posługa
potrzebna kilka godzin dziennie, Adres Kurjer zdw 48 352

Służąca
z gotowaniem zaraz potrzebna, Słoboszewska, Górna Włda 84, III, zdw 48 322

2 blacharzy
młodszych od zaraz przyjmie za-kład blacharski, Poznań, Mosto-wa 15, zdw 48 333

Służąca
uczciwa do wszelkich prac domo-wych może się zgłosić od 1. V. 30, Zgłoszenia po południu, Czajka, Sienna 2, zdw 46 847

DZISIAJ W KINIE
Apollo: „Wieczny Plomień“.
Aurora: „Najnowsze dzieje Tarzana“.
Casino: „Milość bez grosza“.
Colosseum: „Mężatki strzeż-cie się“.
Edison: „Ostatni romans“.
Harfa (dawn. Bajka): „Skrzydłata flota“.
Metropolis: „Sprzysiężenie trzech“.
Odeon: „Ziemia Obiecana“.
Renaissance: Jezioro miłości.
Słońce: „Największa ofiara kobiety“.
Wilsona: „Nieznany Ojciec“.

Posada
bufetowego, druga sfera zaraz do objęcia, Gwarancja 600 zło-d sprzedazy artykułów biurowych. Szczegółowe oferty z odpisami świadectw do Kurjera Marszałka Focha 15, zdw 48 546

Poszukiwani
wykwalifikowani sprzedawcy do sprzedazy artykułów biurowych. Szczegółowe oferty z odpisami świadectw do Kurjera zdw 48 246

Kucharka - gospodyni
znająca hodowlę drobiu, wy-kwintna kuchnia jarska na maja-teczek potrzebna, Zgłoszenia z podaniem referencji oraz pre-tensji do Kurjera zdw 48 950

Fryzjerski
pomocnik na wypomóżkę, Kana-łowa 3, zdw 48 315

Dziewczyna
do wszystkiego, Matejki 57, par-ter, prawo, Zgłoszenia 4-8, zdw 48 311

Pomocnik
fryzjerski potrzebny od zaraz, — Józef Ostrowski, Swarzędz, Ry-nek 12, zdw 48 592

Służąca
potrzebna 16-17 letnia do prac domowych bez prania, Róhrowa, Zamkowa 4 b, zdw 48 581

Mole z futer, — mole wszędzie, Molina się wydobędzie!
Pw 11 162-18.9

Młodsza
bufetowa potrzebna zaraz, Cri-stal, Gwarna 20, zdw 48 657

Pomocnik
uczni fryzjerski potrzebny, — Gembus, Wjazdowa 8, zdw 48 310

Dziewczyna
do pracy domowej, Alejska, Wo-d-na 8, III, piętro, zdw 47 307

Kino „RENAISSANCE“, ulica Kantaka 8/9,
Detektywno salonowy film p. t.
JEZIORO MIŁOŚCI
Wytw. Ufa, Berlin. Pw 11178-18,105

Uczciwa
pracowita służąca z gotowaniem może się zgłosić zaraz, Adres wskaże Kurjer zdw 48 306

Służąca
starsza z dobrymi świadectwami może się zgłosić, Jaszewski, Strzelecka 32, zdw 48 326

Krawcowa
na konfekcje damska może się zgłosić, Szamarzewskiego 30, II, lewo, zdw 48 323

Bona
z memieckiem potrzebna, Zgło-szenia 2-5, Marji Magdaleny 3, Swinarska, zdw 48 330

Panienska
z dobrej rodziny potrzebna do dzieci zaraz, Marja Konieczna, Śródkka 7, srw 117

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz do 3 osób, Matejki 54, pnr., zdw 48 405

Dziewczyna
do dzieci potrzebna, Szwalcar-ska 20, parter, zdw 48 412

Posługaczka
do pomocy potrzebna, Zgłaszac się dnia 30, godzina 10-13, Jackowskiego 30, II, wejście 3, Piatkowski, zdw 47 993

Nam smakuje Dłatego żądamy i kupujemy czekoladki i cukry z firmy Walerja PATYK
Aleje Marcinkowskiego 6 (przy poczcie).
Pw 11 185-18,111

Potrzebny
gorzelany od 1 lipca Dominum Wierzbie, poczta Sompolno, woj. warszawskie. Poważne rekomen-dacje wymagane. Oferty nie-uwzględnione pozostaną bez od-powiedzi, zdw 48 351

Potrzebny
młody człowiek do ekspedycji i pakowni możliwie branży elektro-technicznej, Oferty Kurjer zdw 47 724

Introligator
kawaler na samodzielne stano-wisku potrzebny zaraz, Zgło-szenia z podaniem warunków skie-rować do Kurjera pod nw 10 595

Samotnego
rzeźbiarza lub stolarza poszuku-je jako współnika do warsztatu, w którym zarazem może także zamieszkiwać, Wiadomości udzie-la N. Chudziak, Łazarz, Wy-spiańskiego 21, podwórce, pra-wo, I, zdw 47 235

Pomocnika
obuwniczego przyjmie zaraz, — Grądzielewski, Gen. Prądzyń-skiego 41, skład, zdw 48 456

Panna
pisząca biegle na maszynie Un-derwood poszukiwana na jeden miesiąc na zastępstwo, Oferty do rować do Kurjera pod nw 10 595

W kinie „ODEON“, ul. 27 Grudnia 14
występują 4 asy polskiego ekranu
Jadwiga Smosarska, Junosza Stępowski, Ludwik Solski i Marja Górczyńska
w przepięknym filmie
Ziemia Obiecana
zw 23250

Poszukuje
zaraz dzielnego, starszego monta-żera ze znajomością prac tokar-skich i elektro-technicznych, Po-sada stała, dobrze płatna, Zgło-szenia od 3 do 5 po południu, Julian Pniowski, Automobile, ul. Gwarna 8, Poznań, tel. 2036, zdw 47 743

Dziewczyna
potrzebna, Mossakowska, Kocha-nowskiego 17, zdw 47 600

Ekspedjentka
z branży piekarsko-cukierniczej, biegła w ekspedycji, z dobrem świadectwem może się zgłosić, Oferty do Kurjera zdw 47 700

Humor zagraniczny

— Mój kasjer mnie okrada!
— Oczywiście, zrobi pan z nim porządek?
— Nie — przeciwnie — podziękuję mu.
(Le Rire Paryż) S. F.

Przedpłata za maj 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego do-datku ilustr. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Po-znanu w kwartalnie zł 4,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,94 kwartalnie zł 14,80, pod opaską v Polsce zł 9,00, pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia do wyda-nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroża, do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąt. do godz. 9 przedpołudn. Drobne ogłosze-nia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr., każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3907, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149